

**Vefsn
kommune**
– *Et steg foran*

Økonomiplan 2021-2024

Budsjett 2021

Rådmannens forslag

Innholdsfortegnelse

1. Innledning.....	3
2. Forslag til budsjettvedtak.....	4
2.1 Rådmannens forslag til vedtak.....	4
3. Om økonomiplan og budsjett	8
4. Nå situasjon og utfordringer	8
4.1 Økonomi.....	8
4.2 Demografisk utvikling.....	13
4.3 Arbeidsmarkedet.....	17
4.4 Næringslivet.....	19
5. Kommunens frie inntekter og finansielle utgifter/inntekter	22
5.1 Skatt og rammetilskudd.....	23
5.2 Eiendomsskatt.....	26
5.3 Andre generelle driftsinntekter.....	27
5.4 Netto finanskostnader	28
5.4 Bruk og avsetning til fond.....	30
5.5 Pensjonsutgiften og konsesjonskraft.....	30
6. Forslag til endringer i kommunenes drift i perioden 2021-2024.....	32
6.1 Konsekvensjusterte rammer	32
6.2 Forslag til endringer i rammene	34
6.3 Forslag til bevilgningsrammer.....	45
6.4 Nettodriftsresultat.....	46
7. Investeringsplanen 2021-2024.....	47
7.1 Kommentarer til finansieringen av årets investeringer	47
7.2 De enkelte investeringstiltak.....	48
8. Kommunale foretak og interkommunalt samarbeid.....	53
9. Tjenesteområde infrastruktur og samfunnsutvikling.....	55
10. Tjenesteområde oppvekst og kultur.....	61
11. Tjenesteområde helse og omsorg.....	66
12. Forkalkyler selvkost.....	69
13. Ikke prioritert investeringstiltak og driftstiltak.....	72
Vedlegg 1 Spesifikasjon i endringer av bevilgningsrammer.....	74
Vedlegg 2 Struktur tiltak innenfor skolene.....	78

1. Innledning.

Kommunen er inne i en utfordrende økonomisk situasjon både på kort og lang sikt. I denne planen legges det derfor opp til tiltak som i sum skal bidra til både balanse i økonomien og en omfordeling av ressursbruken basert på endringene i demografien på lengre sikt.

Regnskapet for fjoråret kom ut med negativt resultat på kr 8 mill og for inneværende år vil regnskapet komme ut med et negativt resultat på 29 mil. Inneværende resultat vil være preget av effekter av korona pandemien, men det var likevel planlagt underskudd på 20 mill i opprinnelig vedtatt budsjett. Kommunen har i utgangspunktet en solid beholdning av disposisjonsfond som gjør at kommunen tåler underskudd i en begrenset periode. Men dagens situasjon er ikke bærekraftig og skyver et åpenbart omstillingsbehov frem tid, samtidig som det svekker kommunens økonomiske kraft til å gjennomføre omstillinger. Denne planen legger derfor opp til en balanse i kommunens økonomi så tidlig som praktisk mulig.

I et lengre tidsperspektiv har kommunen et behov for å øke ressursbruken på eldreomsorgen i betydelig grad. Befolkningsutviklingen fremover viser en stor øking i aldersgruppen over 67 år og vi vil få en betydelig vekst i den aller eldste delen over 90 år allerede om få år. Dette vil medføre økende behov for ressurser både i hjemmebasert og institusjonsbasert omsorg. I det samme perspektiv faller aldersgruppen 0-15 år og reduserer kommunens behov for ressurser til denne aldersgruppen.

Kommunens inntekter henger tett sammen med antall innbyggere og fremover vil innbyggertallet falle. Dette er ikke en isolert situasjon for vår kommune, men det vil på sikt gi kommunen synkende inntekter. I dette bildet er det dermed ikke mulig å øke ressursbruken på eldreomsorgen uten å måtte redusere ressursbruken på andre områder.

Denne planen burde derfor ideelt sett legge opp til både å balansere kommunens økonomi og omfordeling av ressurser. Men utfordringene med å balansere økonomien er så store at i denne planen blir hovedmålet å balansere økonomien. Med det som utgangspunkt kommer det forslag til endringer i skolestrukturen, i tillegg til flere andre tiltak for å senke ressursbruken. En må imidlertid i neste planperiode komme med ytterligere tiltak for å frigjøre midler til økt eldreomsorg. I denne planen fremmes det derfor forslag til investeringer i eldreboliger og starten på utvidelse av sykehjems kapasitet.

Kommunen har også en relativt høy gjeld som gjør at en forholdsvis stor andel av inntektene går til gjeldsbetjening. Med en synkende befolkning forsterkes behovet for å redusere gjelden. Dette er bakgrunnen for at det i denne planen legges opp til så lave investeringer som mulig. De investeringene som foreslås er knyttet til endringer

i skolestruktur, behovene innen eldreomsorg og idrettshall som er knyttet til byggingen av ny videregående skole.

2. Forslag til budsjettvedtak.

2.1 Rådmannens forslag til vedtak.

1. Rådmannens forslag til økonomiplan legges til grunn for kommunens økonomiske planlegging i perioden 2021 – 2024.
2. Kommunestyret vedtar budsjett for frie inntekter, finansielle utgifter og inntekter, samt bruk og avsetning til fond slik det fremgår av bevilgningsoversikten i nedenunder budsjettåret 2021.

Linjenavn	Regnskap 2019	Budsjett 2020	Budsjett 2021	Budsjett 2022	Budsjett 2023	Budsjett 2024
Rammetilskudd	-436 818	-456 397	-453 981	-450 910	-452 044	-451 750
Inntekts- og formueskatt	-353 905	-354 657	-358 238	-355 275	-352 830	-351 058
Eiendomsskatt	-57 351	-53 350	-52 342	-57 969	-56 796	-53 923
Andre generell driftsinntekter	-47 309	-42 058	-22 945	-22 936	-23 007	-23 060
Sum generelle driftsinntekter	-895 383	-906 461	-887 506	-887 090	-884 677	-879 791
Sum bevilgninger drift, netto	846 745	854 509	848 596	819 581	812 915	806 522
Avskrivninger	66 803	65 000	65 000	65 000	65 000	65 000
Sum netto driftsutgifter	913 549	919 509	913 596	884 581	877 915	871 522
Brutto driftsresultat	18 166	13 048	26 089	-2 509	-6 762	-8 269
Renteinntekter	-7 678	-5 838	-4 220	-4 263	-4 493	-4 713
Utbytter	-14 811	-5 000	-5 000	-5 000	-5 000	-5 000
Renteutgifter	25 754	30 168	18 274	19 102	21 461	22 033
Avdrag på lån	53 086	53 000	53 553	55 346	58 697	61 116
Netto finansutgifter	56 351	72 330	62 606	65 185	70 665	73 436
Motpost avskrivninger	-66 803	-65 000	-65 000	-65 000	-65 000	-65 000
Netto driftsresultat	7 713	20 378	23 695	-2 324	-1 097	166
Overføring til investeringer	1 360	0	0	0	0	0
Netto avsetn til/ bruk av driftsfond	-3 394	0	0	0	0	0
Netto avsetn til/ bruk av disp. fond	-5 679	-20 378	-23 695	2 324	1 097	-166
Sum	-7 713	-20 378	23 695	2 324	1 097	166
Udisponert	0	0	0	0	0	0

3. Kommunestyret vedtar sum netto utgifter innenfor hver bevilgningsramme slik det fremgår av tabell nedenunder for budsjettåret 2021. Administrasjonen kan endre budsjettert premiebetaling og budsjettert premieavvik mellom ramme 80 og øvrige rammer.

Nr	Ramme	Regn 2019	Budsj 2020	Budsj 2021	Budsj 2022	Budsj 2023	Budsj 2024
10	Politisk virksomhet og næringsvirksomhet	21 369	17 395	16 990	16 990	16 990	16 990
11	Administrasjon og Service	41 580	43 132	42 161	42 161	42 161	42 161
14	Interkommunal virksomhet og kirkelig fellestråd	17 146	17 413	16 281	16 281	16 281	16 281
20	Skole	173 586	180 925	182 546	178 931	174 477	172 182
21	Kommunale barnehager	45 352	47 918	47 683	47 351	47 351	47 351
22	Private barnehager	59 143	61 754	63 460	63 460	62 520	62 520
30	Omsorg	269 659	283 793	288 468	288 468	288 468	288 468
34	Helsevern	47 849	49 721	53 919	53 122	53 122	53 122
38	Sosial avd og flyktningekontoret	67 525	49 491	69 091	68 538	68 538	68 538
60	Samfunnsutvikling	72 621	75 781	72 854	72 589	71 689	68 816
61	Teknisk drift og Samferdsel	27 362	29 440	29 146	29 046	29 046	29 046
62	Vann, avløp og renovasjon	-148	0	0	0	0	0
63	Brann og feiing	10 238	10 748	10 966	5 766	5 766	5 766
66	Kultur	13 579	12 245	12 111	11 574	11 574	11 574
80	Avskrivninger og premieavvik	-45 981	-59 366	-57 080	-74 697	-75 068	-76 293
90	Generelle rammebetingelser	477	0	0	0	0	0
	Sum bevilgninger drift, netto	821 357	819 390	848 597	819 581	812 916	806 523

4. Kommunestyret vedtar rammen for kommunens investeringstiltak som fremgår av tabell nedenunder for budsjettåret 2021. Vefsn kommune tar opp lån til investeringer på kr 33.155.000 som skal avdras over 30 år. Opplåningen kan skje ved flere enkelte lån. Opptak av lån i husbanken til videre utlån vedtas som egen sak i kommunestyret.

Linjenavn	Regnskap 2019	Budsjett 2020	Budsjett 2021	Budsjett 2022	Budsjett 2023	Budsjett 2024
Investeringer i varige driftsmidler	93 729	106 589	38 244	101 400	194 100	84 800
Investeringer i aksjer og andeler i selskaper	3 359	4 115	3 500	3 500	3 500	3 500
Tilskudd til andres investeringer	433	0	0	0	0	0
Sum investeringsutgifter	97 521	110 704	41 744	104 900	197 600	88 300
Kompensasjon for merverdiavgift	-12 578	-4 554	-4 089	-17 322	-31 990	-11 048
Tilskudd fra andre	-18 729	0	0	-8 624	-34 496	-54 232
Salg av varige driftsmidler	-5 821	-2 000	-2 000	-2 000	-2 000	-2 000
Mottatte avdrag på utlån av egne midler	-4 328	-4 115	-4 115	-4 115	-4 115	-4 115
Bruk av lån	-56 741	-101 000	-33 155	-74 454	-126 614	-18 520
Sum investeringsinntekter	-98 197	-111 669	-43 359	-106 515	-199 215	-89 915
Videre utlån	54 348	10 000	50 000	50 000	50 000	50 000
Bruk av lån til videreutlån	-54 195	-10 000	-50 000	-50 000	-50 000	-50 000
Avdrag på lån til videreutlån	5 933	2 000	6 000	6 000	6 000	6 000
Mottatte avdrag på videreutlån	-7 844	-2 000	-6 000	-6 000	-6 000	-6 000
Overføring fra driften	-1 360	0	0	0	0	0
Nettoavsetn til/ bruk av bundne inv. fond	3 338	0	0	0	0	0
Nettoavsetn til/ bruk av ubundne inv. fond	456	965	1 615	1 615	1 615	1 615
Sum overf. fra drift og nettoavsetninger	2 434	965	1 615	1 615	1 615	1 615
Fremført til inndekning i senere år	0	0	0	0	0	0

5. Kommunestyret vedtar brutto investeringssum for hvert investeringsprosjekt slik de fremgår i bevilgningsoversikten nedenunder for budsjettåret 2021.

Investeringsprosjekt	2021	2022	2023	2024
28 nye omsorgsboliger (019)	0	24 500	98 000	0
Byggetrinn to Fredlundskogen sykehjem (020)	0	0	0	4 000
Driftskontrollanlegg og utstyr avløp (004)	500	600	600	600
Driftskontrollanlegg og utstyr vann (003)	500	600	600	600
Investeringsramme avløp (005)	4 000	5 000	5 000	5 000
Investeringsramme vann (006)	3 000	4 000	5 000	5 000
Investeringsramme veg (011)	6 200	6 200	6 200	6 200
Ladestasjoner (008)	1 294	0	0	0
Ny gravemaskin avløp (015)	2 800	0	0	0
Ny idrettshall (009)	0	15 300	76 500	61 200
Ny lastebil avløp (016)	3 000	0	0	0
Oppgradering og investeringer i it systemer(021)	1 250	1 250	1 250	1 250
Sandvik RA (014)	4 000	0	0	0
Trafikksikkerhetsplan (010)	950	950	950	950
Utvidelse av Olderskog skole (002)	10 750	43 000	0	0
sum investeringer	38 244	101 400	194 100	84 800

6. Det skrives ut skatt på alle faste eiendommer i kommunen jfr eiendomskattelovens §3 bokstav a.
7. Skatten skrives ut generelt med 3,4 promille.
8. Skatten skrives ut med 4,00 promille på boligeiendommer og fritidseiendommer. Det gis et bunnfradrag på kr 200.000 for boligeiendommer og fritidseiendommer.
9. Det skrives ut skatt på særskattegrunnlag etter overgangsreglene til eiendomsskattelovens §§ 3 og 4. Skatten skrives ut med 7 promille.
10. Det kommunale skatteøret settes til høyeste tillatte sats.
11. Rammen for rådmannens adgang til å gi garantier i 2021 for utlån på sosialt grunnlag settes til kr 150.000,- og maksimal rammegaranti i den enkelte sak settes til kr 40.000,-. Slike garantier skal alltid gis som simpel kausjon.

3. Om økonomiplan og budsjett

Kommunene skal etter reglene i kapittel 14 i kommuneloven av 2018, årlig utarbeide en økonomiplan som skal omfatte de fire kommende budsjettår, samt et årsbudsjett som er økonomiplanens første år. Økonomiplanen skal vise hvordan langsiktige utfordringer, mål og strategier i kommunale og regionale planer skal følges opp. Årsbudsjettet er bindende for kommunestyret, fylkestinget og underordnede organer.

Felles for både årsbudsjettet og økonomiplanen er at disse skal bygge på realistiske estimater for kommunens inntekter og utgifter. Videre skal alle år ha balanse mellom kommunens inntekter og utgifter. Bruk og avsetninger til fond faller innenfor begrepene inntekter og utgifter.

Planen er utarbeidet i 2021 priser ved at veksten i rammeoverføringer og skatt er beregnet med utgangspunkt i nivåene som fremkommer i forslag til statsbudsjettet for 2021. Videre er utgiftssiden justert i forhold til forventet pris og lønnsnivå i 2021. Det betyr at endringer i inntekter og utgifter årene 2021-2022 kommer av endringer i rammebetingelser, som demografi, rentenivå og forslag til endringer i driften.

Fra og med regnskapsåret 2020 kom det endringer i oppbyggingen av budsjett og regnskapsoppstillinger og hvilke inntekter som kan bokføres i rammebevilgningene. Denne endringen medfører at det for årene 2019 og 2020 er endringer i tallstørrelsene for enkelte detaljlinjer, mens resultatlinjer vil være like.

Alle tall i tabeller er i hele 1000 dersom annet ikke er oppgitt.

4. Nå situasjon og utfordringer

4.1 Økonomi

Økonomiske målsetninger/ handlingsregler.

Kommunestyret har definert et sett med handlingsregler for utarbeidelsen av rådmannens budsjettforslag:

1. Nettodriftsresultat skal være på minimum 1,11%. Nettodriftsresultat disponeres med 50% til avsetning til kommunestyrets frie fond og 50% til finansiering av årets investeringer. Økes budsjettert eiendomsskatt fra kraftlinjer og vannkraftproduksjon, konsesjonskraft og utbytte fra 2019 nivå på kr 13 mill, økes kravet til nettodriftsresultat tilsvarende.
2. Så lenge kommunens gjeldsgrad, basert på korrigert lånegjeld er over 75% skal økonomiplanen utarbeides slik at gjeldsgraden reduseres fra 2018 nivået på 89%. Videre skal budsjetterte avdrag gjenspeile en avdragstid på 22 år og aldri være lavere enn kr 53 mill.
3. Viser siste års avlagte regnskap at kommunens disposisjonsfond er lavere enn 8% av kommunens driftsinntekter skal det i økonomiplanen legges opp til avsetninger til disposisjonsfond som bringer disposisjonsfondene opp på 8%.

Nedenfor kommer det en gjennomgang av kommunens nå situasjon i forhold til de tre punktene som handlingsreglene omfatter.

Nettodriftsresultat

Nettodriftsresultat er kommunens egentlige overskudd og kommunens målsetting er at det skal ligge på 1,11%. Poenget med å ha et positivt nettodriftsresultat er at kommunens økonomi er tilstrekkelig robust til å tåle utilsiktede hendelser i et gitt budsjettår, evnen til å egenfinansiere årets investeringer og evnen til å avsette til fond.

Som det fremgår av tabellen nedenfor har kommunen i hatt en utvikling i feil retning i de siste årene og i 2019 fikk vi et negativt resultat.

Tabell 4.1a

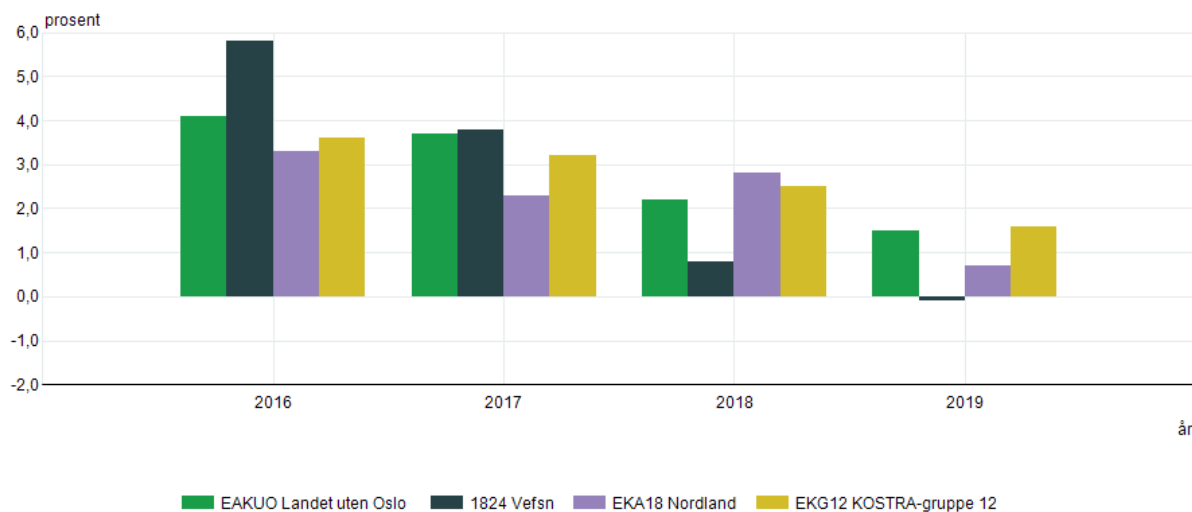
Tekst	2015	2016	2017	2018	2019
Netto driftsresultat i % av driftsinntektene	2,21	5,18	2,87	0,00	-0,62%

I den vedtatt økonomiplan for årene 2020-2023 er det for alle årene negative nettodriftsresultat, hhv kr 20 mill, kr 19 mill, kr 18 mill og kr 24 mill. Et nettodriftsresultat på 1,11% vil utgjøre ca 13 mill pr år. Kommunestyret har vedtatt at dette målet skal være oppfylt i 2023 og basert på tallgrunnlaget i økonomiplanen for 2020-2023 må man da klare å frigjøre midler i overkant av kr 30 mil får å full virkning fra og med budsjettåret 2023.

I sammenligning med landet utenom Oslo, fylket og egen kommunegruppe ligger vi på landsgjennomsnitt for 2017, øvrige år er vi enten over eller under. Videre ser en at trenden er synkende over alle årene for alle sammenligningsgruppene, noe som indikerer en noe trangere økonomi for kommunene. Tallene inkluderer kommunale foretak og prosentene blir derfor ikke helt like som i tabell 4.1a.

Figur 4.1a Nettodriftsresultat sammenlignet med landet, fylket og kommunegruppen

12143: Finansielle nøkkeltall fra bevilgnings- og balanseregnskapet i prosent av brutto driftsinntekter, etter region og år. Netto driftsresultat, Andel av brutto driftsinntekter (prosent).

Kilde: Statistisk sentralbyrå

Langsiktig gjeld

Kommunen har som en ser av tabellen nedenfor hatt en jevn reduksjon av netto¹ gjeld i forhold til driftsinntekter de siste fire år, selv om forholdstallet forverret seg noe i 2018. Klarer vi fremover å holde et forholdsvis stramt investeringsnivå er det ikke urealistisk å nå målet om en gjeld som er lavere enn 75% av driftsinntektene.

Tabell 4.1b: Utvikling av gjeld i forhold til inntekter.

Tekst	2015	2016	2017	2018	2019
Netto lånegjeld i % av driftsinntekter	99%	89%	86%	89%	88%

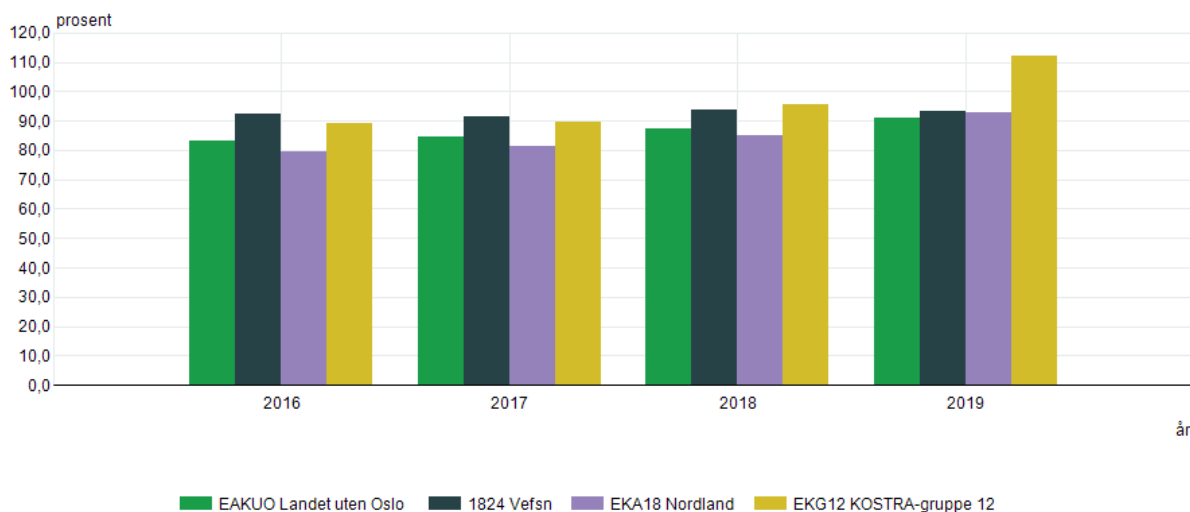
(kilde kommunens regnskap).

Sammenligner vi vår kommune med landet utenom Oslo, fylket og kommunegruppe tolv, skiller vår kommune ikke seg vesentlig ut fra lands- og fylkessnitt. Kommunen har hatt en svak bedring i dette måltallet, mens sammenligningsgruppene har hatt en forverring, særlig gruppe 12.

¹ Netto gjeld er total langsiktig gjeld fratrukket utlån og ubrukte lånemidler.

Figur 4.1b Lånegjeld² sammenlignet med landet, fylket og kommunegruppe.

12143: Finansielle nøkkeltall fra bevilgnings- og balanseregnskapet i prosent av brutto driftsinntekter, etter region og år. Netto lånegjeld, Andel av brutto driftsinntekter (prosent).

Kilde: Statistisk sentralbyrå

Disposisjonsfond.

God likviditet er et sunnhetstrekk ved enhver organisasjons økonomi. Det bidrar til at man til enhver tid er i stand til å betale sine løpende forpliktelser uten bruk av kortsiktige kreditter og man er i stand til å tåle uforutsette hendelser på kort sikt. Kommunens økonomi er slik at kontantbeholdning (inklusive fordringer) fratrukket kortsiktig gjeld, alltid skal tilsvare beholdning av fond. Av den totale beholdning av fond, er disposisjonsfondene et uttrykk for en ubundet likviditet og derfor et velegnet bilde av en kommunes likviditet.

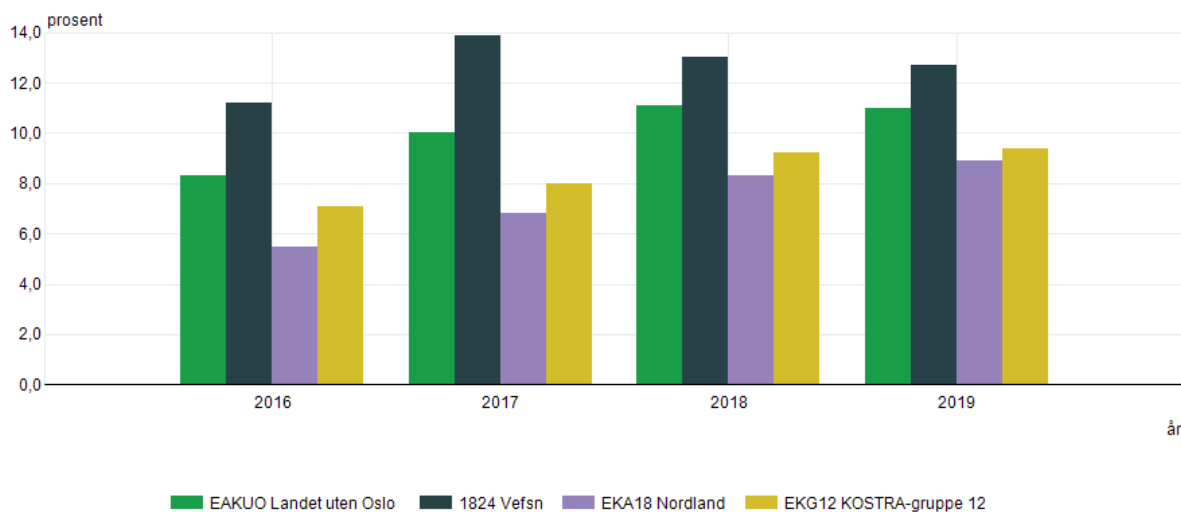
Tabell 4.1c Disposisjonsfond i forhold til driftsinntekter.

Tekst	2015	2016	2017	2018	2019
Disposisjonsfond i % av driftsinntektene	7,7%	10,2%	12,9%	11,5%	11,2%

² Med i denne sammenligningen er også gjeld som ligger i kommunale foretak og gjeldsgraden er derfor høyere enn 4.1b.

Figur 4.1d Disposisjonsfond i forhold til driftsinntekter.

12143: Finansielle nøkkeltall fra bevilgnings- og balanseregnskapet i prosent av brutto driftsinntekter, etter region og år. Disposisjonsfond (K), Andel av brutto driftsinntekter (prosent).

Kilde: Statistisk sentralbyrå

Som en ser av tabellen ovenfor har vi fom året 2016 ligget over målet på 8%. Årsaken til at vi kom i denne posisjonen må nok tilskrives at både 2016 og 2017 var år med gode regnskapsresultater som økte avsetningene til disposisjonsfond.

Men dette er en situasjon som fort kan snu seg, enten at kommunen ikke overholder sine budsjetter eller bruker av fondene til å finansiere drifts- eller investeringstiltak.

I figur 4.1d er det en sammenligning med landet utenom Oslo, fylket og egen kommunegruppe. SSB sin statistikk bruker disposisjonsfond korrigert for ubrukte lånemidler inklusive kommunale foretak og blir ikke helt sammenlignbart med tallene i tabellen over. Uansett viser også denne oversikten at vi har høyere disposisjonsfond enn sammenlignings gruppene.

Oppsummering.

Denne gjennomgangen viser at den største utfordringen for kommunens økonomi er nivået på netto driftsresultat. Klarer man ikke å snu utvikling fra en serie med planlagte negative resultat, tar det få år før disposisjonsfondene ikke bare er under målsetningen på 8% men også tømte. I enden av en slik utvikling ligger en situasjon hvor kommunen ikke har likvide midler og må ta i bruk kassakreditt for å betale sine forpliktelser.

Det er en situasjon man må søke å unngå og balanse i økonomien blir derfor en hovedmålsetting for denne økonomiplanen.

4.2 Demografisk utvikling

Befolkningsmengde og demografisk sammensetning er selve grunnlaget for kommunens økonomi. Både skatteinntekter inklusive inntektsutjevning og rammetilskuddet baserer seg direkte på folketall. Videre gir den demografiske sammensetningen og ikke minst utviklingen av den, klare føringer på hvordan kommunen bør innrette sin ressursbruk.

Tabell 4.2a Historisk utvikling i folketallet i de siste 6 år.

Alle	01.01.2014	01.01.2015	01.01.2016	01.01.2017	01.01.2018	01.01.2019	01.01.2020	endr 15-20
0-5 år	842	854	853	845	810	798	770	-72
6-15 år	1 535	1 524	1 506	1 484	1 482	1 476	1 450	-85
16-22 år	1 282	1 276	1 272	1 253	1 239	1 194	1 153	-129
23-66 år	7 370	7 390	7 420	7 422	7 394	7 394	7 348	-22
67-79 år	1 543	1 587	1 655	1 740	1 771	1 768	1 766	223
80-89 år	576	590	585	576	605	624	639	63
90 år og over	138	131	136	145	147	149	152	14
Sum	13 286	13 352	13 427	13 465	13 448	13 403	13 278	-8

(kilde ssb befolkningsstatistikk, folketall ved inngangen til året)

Totalt over en periode på 6 år har kommunen hatt en svak reduksjon i folketallet på 8 innbyggere. I perioden 14-17 hadde kommunen en vekst på 179 innbyggere og dette er en vekst som var drevet av positiv nettoinnvandring. I samme periode hadde vi negative tall på innenlandsk inn og utflyttinger. I perioden 17-20 faller folketallet med hele 187 innbyggere og dette er et resultat av at nettoinnvandringer blir betydelig redusert samtidig som de negative tallene på innenlandske inn og utflyttinger øker. Den innenlandske inn- og utflyttingen har i hele perioden hatt en negativ utvikling på folketallet og denne negative trenden ble frem til 2017 kompensert gjennom innvandring. Nå er man imidlertid inne i en situasjon med lav innvandring til landet og dermed også til Vefsn. Det er dermed sannsynlig at vi i årene fremover vil få en fortsatt negativ vekst.

Fødselsoverskuddet har i perioden ligget +/- null frem til 2017 hvor det i 2018 og 2019 hhv var på -12 og -17. Dette er nok en utvikling som vil fortsette da vi blir stadig flere eldre og stadig færre yngre. Negative netto fødselsoverskudd kommer dermed ikke nødvendigvis av at fødselshyppigheten faller, men mer som et resultat av endringen i befolknings sammensetningen.

Vridningen i befolkningen mellom den eldre og den yngre delen av befolkningen er også tydelig i perioden.

Tabell 4.2b Befolkningsframskriving de neste 6 år.

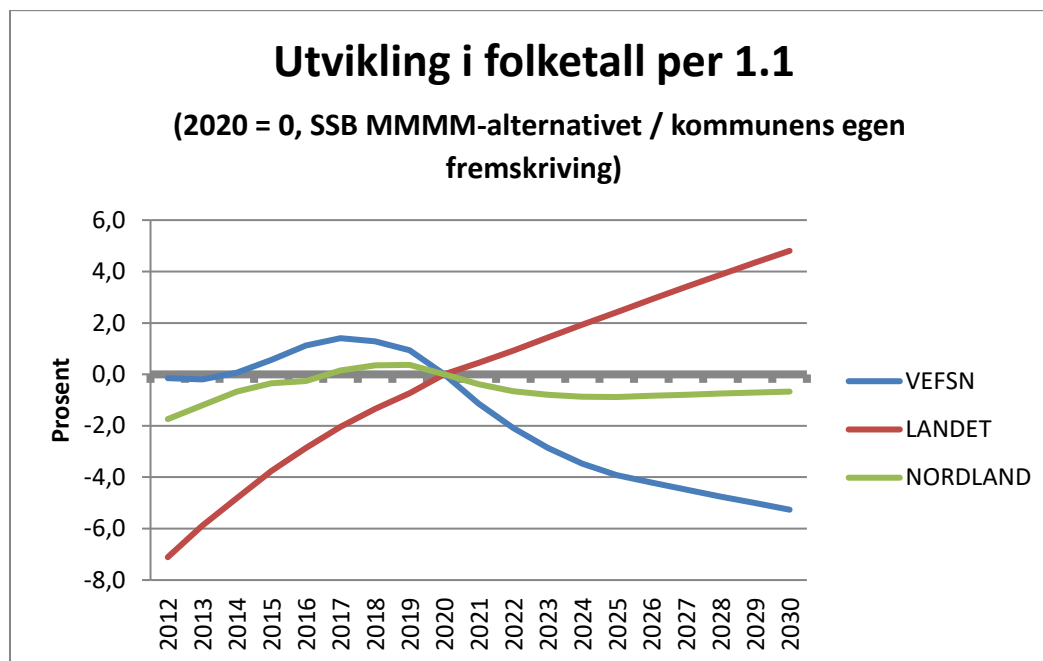
Alle	01.01.2020	01.01.2021	01.01.2022	01.01.2023	01.01.2024	01.01.2025	01.01.2026	endr 20-26
0-5 år	770	745	718	702	694	686	666	-104
6-15 år	1 450	1 418	1 406	1 409	1 373	1 349	1 335	-115
16-22 år	1 153	1 132	1 096	1 021	990	964	965	-188
23-66 år	7 348	7 237	7 134	7 065	7 018	6 971	6 925	-423
67-79 år	1 766	1 779	1 828	1 865	1 880	1 891	1 900	134
80-89 år	639	663	661	681	705	737	769	130
90 år og over	152	153	157	155	157	160	160	8
Sum	13 278	13 127	13 000	12 898	12 817	12 758	12 720	-558

(folketall ved inngangen av året, kilde ssb august 2020)

I befolkningsframskrivingen fra ssb (jfr tabell 4.2b) er trendene fra den historiske befolkningsutviklingen fra tabell 4.2a tydelige. Om denne framskrivningen blir virkelig vil folketallet falle betydelig fremover. I dette bildet er nok fraflytting et drivende element. Bare i 2019 var nettoutflyttingen fra kommunen 109 personer mot 34 i 2018.

Det er videre en fortsatt tydelig vekst i den eldre delen av befolkningen og fortsatt reduksjon i den yngre. Men den mest bekymringsfulle utviklingen er aldersgruppen 23-66 år. Det er denne aldersgruppen som er den yrkesaktive delen av befolkningen og samtidig den delen av befolkningen som føder barn. Denne utviklingen har nok nær sammenheng med utviklingen av antall arbeidsplasser og også sammensettingen av typer arbeidsplasser i tiden fremover. Høyt fokus på tilrettelegging for næringslivet og innsats for lokalisering av statlige/fylkeskommunale arbeidsplasser blir derfor fortsatt svært viktig for kommunen.

Figur 4.2a Endring i folketall 2012 til 2030.

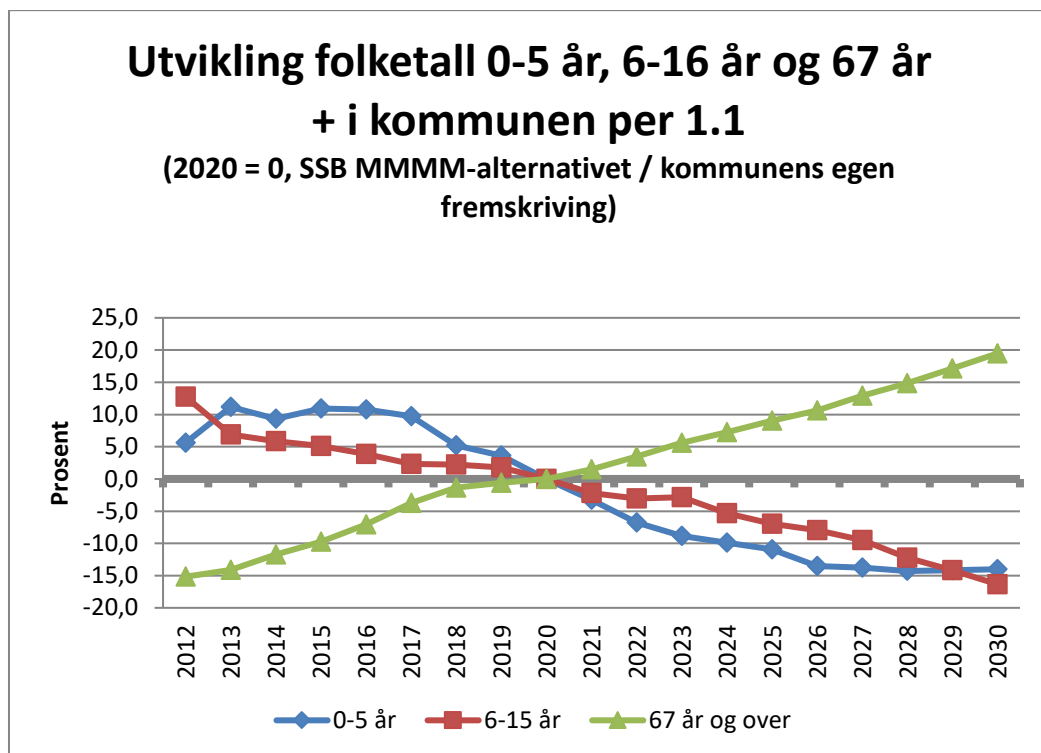
(kilde ssb befolkningsframskriving av august 2021 diagram fra KS)

Ser en befolkningsutviklingen sammenstilt med utviklingen av landets utvikling vil kommunens utvikling være motsatt av landets utvikling. Det innebærer at kommunens andel av landets befolkning blir stadig mindre utover i perioden mot 2030. Inntektssystemet gjennom fordeling av ramme tilskudd og skatt går i store trekk ut på fordeling gjennom folketallsandeler av landet. Dette indikerer dermed at kommunen vil få en fallende total inntekt fremover.

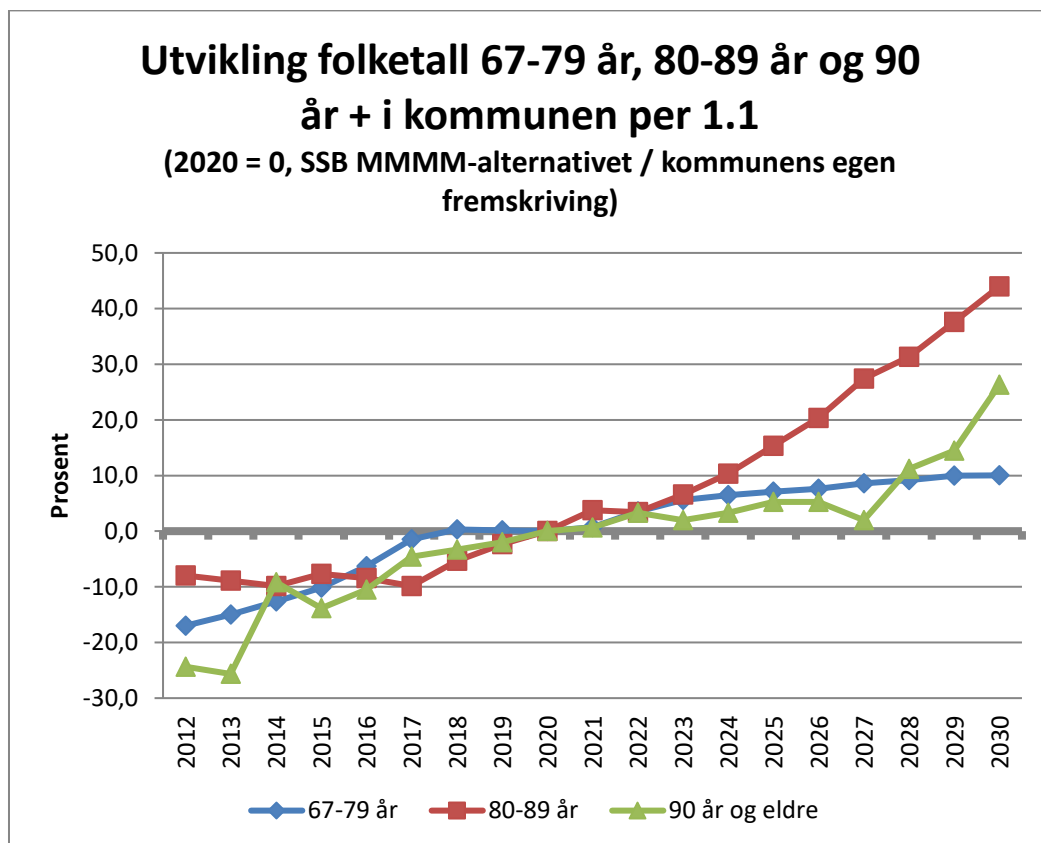
Den demografiske sammensetningen endrer seg utover i perioden i samme trender som den historiske utviklingen. Aldersgrupper 67+ øker og aldersgruppen 0-15 år synker. Disse aldersgruppene er de som veier tyngst i ressursbruk for en kommune, eldre omsorg versus skole og barnehage. Utviklingstrekkene i figur 4.2b nedenfor, gir en tydelig indikasjon på at kommunen fremover må klare å omdisponere ressursbruken mellom disse aldersgruppene i en situasjon hvor totalinntektene sannsynligvis er synkende.

Går en nærmere inn i utviklingen i aldersgruppen 67+ ser en av figur 4.2c nedenfor at det er en sterk vekst i den aller eldste del av befolkningen 80+ og om få år får en også en sterk vekst i 90+. Dette gir også indikasjoner på at man må planlegge for å øke tilbudet innenfor eldreomsorgen generelt, men også innenfor institusjonsbasert omsorg.

Figur 4.2b Endring i demografi 2012 til 2030.

Figur 4.2c Endring i demografi 67+ 2012 til 2030.

På sikt er det derfor overveiende sannsynlig at tendensen til en fallende befolkning vil vedvare, samtidig som den yngre delen av befolkningen faller og den eldre delen øker. Gitt at kommunerammen ikke økes vesentlig utover kostnader til demografi og prisvekst, vil dette bety to ting fremover for kommunens økonomi:

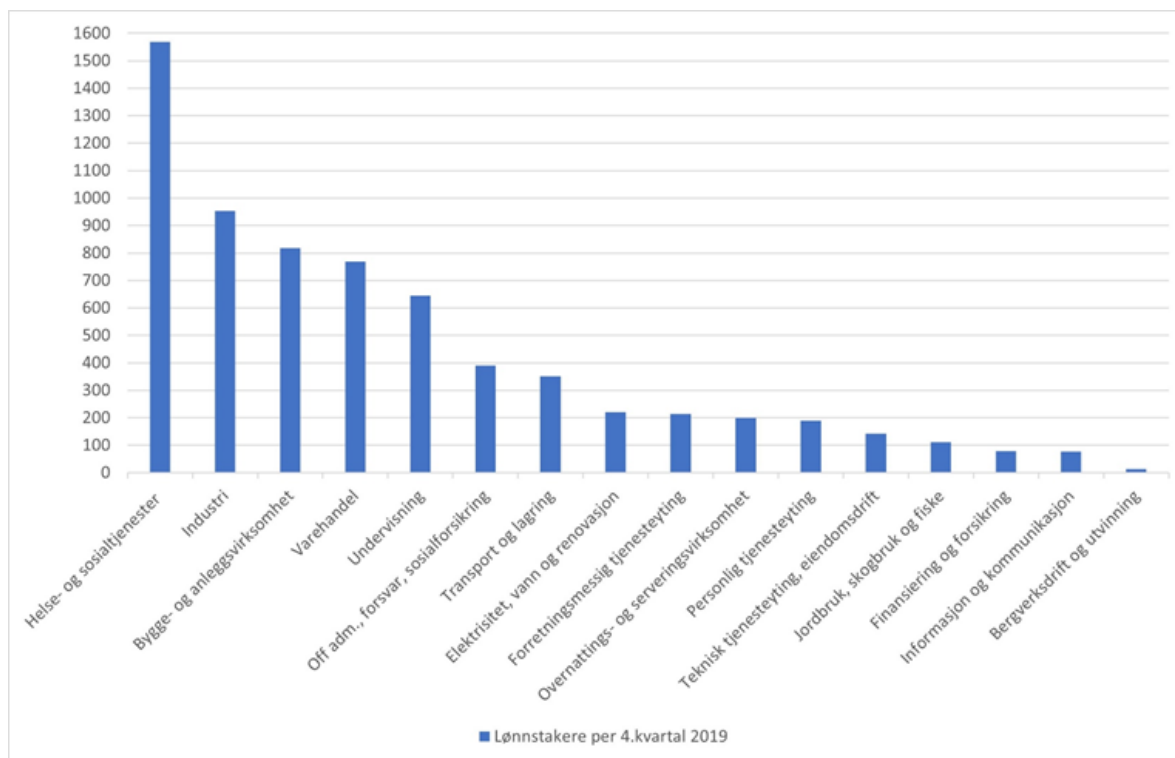
- Kommunen vil få en reduksjon i frie inntekter (rammetilskudd og skatt/inntektsutjevning), da vår relative andel av landets befolkning blir mindre. Landets folketall er økende og kommunens folketall er synkende.
- Videre får kommunen et stadig mindre utgiftsbehov tilknyttet den yngre befolkningen og et stadig økende for den eldre delen. Disse oppveier i stor grad hverandre i utgiftsutjevningen kommunen mellom i inntektssystemet. Det innebærer at kommunen må dekke økende utgiftene til eldre gjennom omdisponeringer av kommunens ressurser.

Disse to elementene gir i sum betydelige økonomiske utfordringer. Man må omdisponerer ressursbruken samtidig som man må tilpasse den totale ressursbruken innenfor stadig trangere rammer.

4.3 Arbeidsmarkedet.

Et variert og allsidig arbeidsmarked er viktig for å tiltrekke seg mennesker med ulik kompetanse og ulik alderssammensetning. Med demografiutfordringene og befolkningsutviklingen i Vefsn er det viktig å tilrettelegge for et arbeidsmarked som er forlokkende, spesielt for unge arbeidstakere. Dette kan være tradisjonelle arbeidsplasser innenfor helse- og omsorgstjenester, utdanning og bygge- og anleggsvirksomheter, men det er også viktig å tilby jobber innenfor teknologi, programmering, markedsføring, kommunikasjon, forskning og utvikling og kreative næringer for å tiltrekke seg yngre arbeidskraft. Innenfor dette segmentet har Vefsn et smalt arbeidsmarked.

Figur 4.3a Lønnstakere per 4. kvartal 2019 - Vefsn

Kilde: ssb.no

I figur 1 vises lønnstakere i Vefsn per 4. kvartal 2019. Helse- og sosialtjenesten har klart flest lønnstakere. Helgelandssykehuset hf enhet Mosjøen og Vefsn kommune med enhet Helse og omsorg utgjør den største gruppen av lønnstakere innenfor denne sektoren. 14 % av lønnstakerne i Vefsn jobber innenfor det som er definert som industri, og Alcoa Mosjøen er viktig for Vefsn for å opprettholde et stort industriarbeidsmarked. Bygge- og anleggsvirksomhet er også en viktig sektor for Vefsn, med 12 % av lønnstakerne.

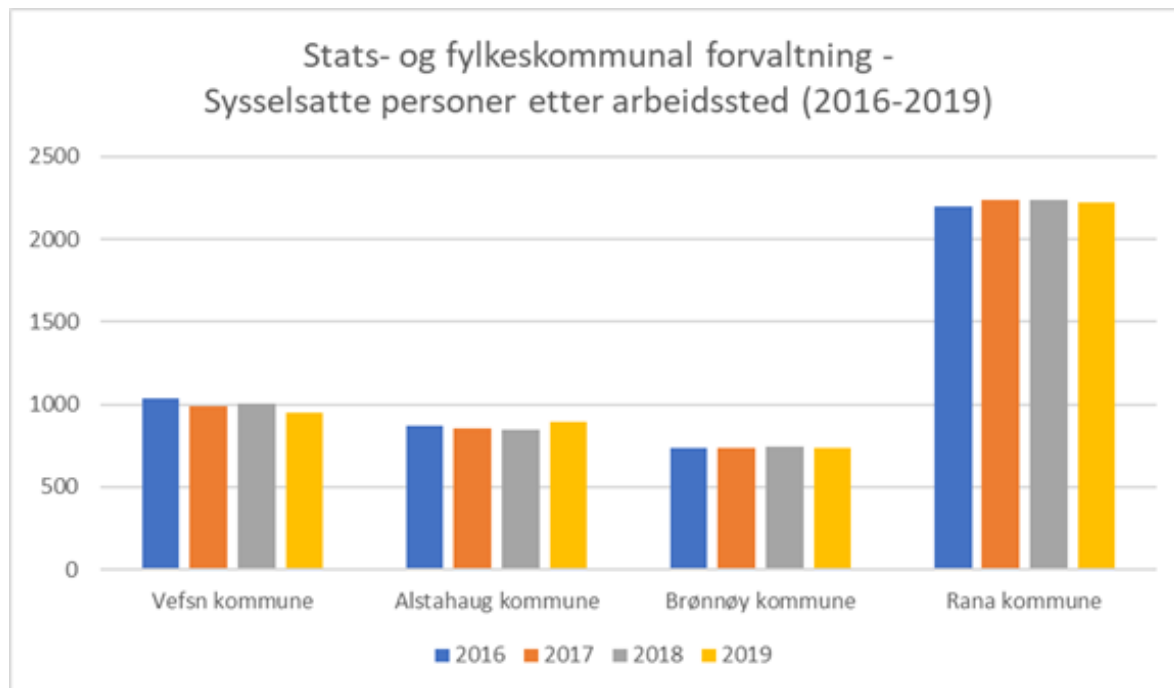
På andre siden av skalaen av få lønnsinntakere finner vi jordbruk, skogbruk og fiske (2 %), og sektorer som finansiering og forsikring (1%) og informasjon og kommunikasjon (1 %).

Vefsn har et tradisjonelt arbeidsmarked preget av forholdsvis få aktører med mange arbeidstakere som f.eks. Helgelandssykehuset hf, Alcoa Mosjøen, Vefsn kommune, Helgeland kraft og Mosjøen vgs. Skal Vefsn bli en mer attraktiv bo-kommune er det nærliggende å tro at arbeidsmarkedet må bli mer variert og spennende for yngre arbeidstakere.

Offentlige arbeidsplasser er viktig for ethvert lokalsamfunn. Dette er ofte kompetansearbeidsplasser som er attraktive for arbeidstakere i alle aldersgrupper. I tillegg er det ofte en forutsigbar og sikker arbeidsplass som gjør at ansatte etablerer seg i kommunen de flytter til. I figur 2 kommer det tydelig frem at Vefsn i forhold til folketall har få sysselsatte innenfor statlig- og fylkeskommunal forvaltning sammenlignet med de andre regionsentrene på Helgeland. Dersom et nytt Helgelandssykehus lokaliseres utenfor pendleravstand fra Vefsn vil tallene forsterkes sterkt negativt. MON kf jobber med flere prosjekter for å skaffe Vefsn flere offentlige arbeidsplasser. Rekruttskole og våpenregister er eksempler på slike prosjekter. Det

som ofte vanskeliggjør denne jobben er at små og mellomstore kommuner andre steder, også er klar over viktigheten av offentlige arbeidsplasser og kommunene konkurrerer en hard konkurranse seg imellom. De neste årene vil det være særs viktig for MON kf å lykkes med noen av prosjektene knyttet til flere offentlige arbeidsplasser.

Figur 4.3b Stats- og fylkeskommunal forvaltning – sysselsatte personer etter arbeidssted (2016-2019)

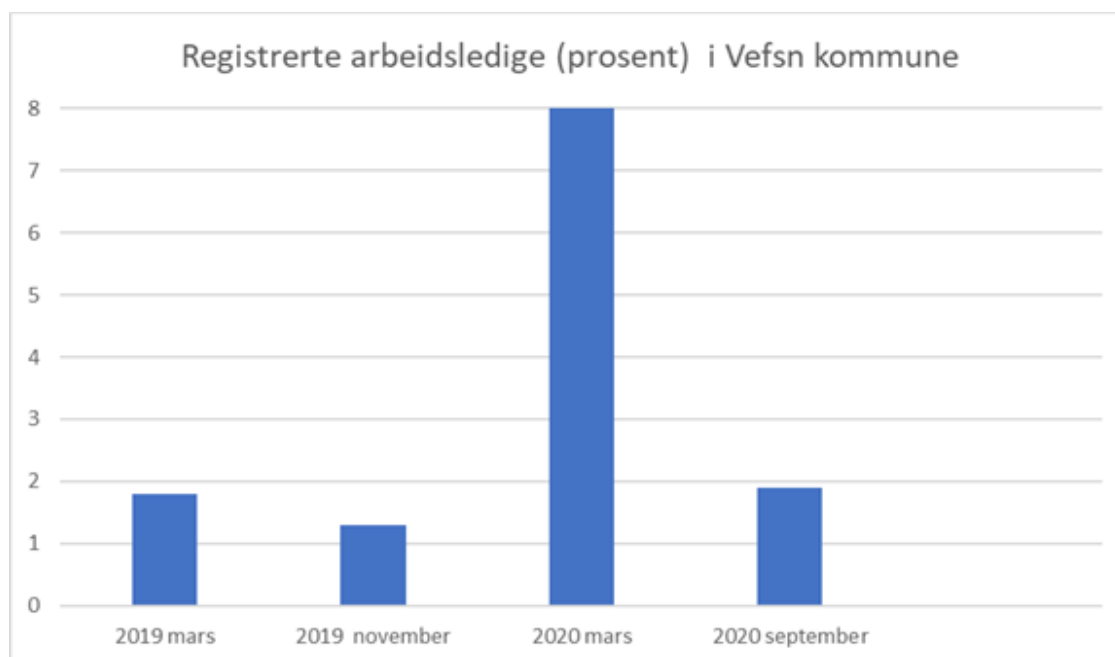
Kilde: ssb.no

4.4 Næringslivet.

Korona utbruddet i 2020 har vært alvorlig for mange sektorer innenfor næringslivet. Reiselivsnæringen, hotell- og flybransjen har blitt spesielt hardt rammet. Lokalt har vi også fått innblikk i pandemiens ødeleggelser for næringslivet.

Figur 4.4a viser den registrerte arbeidsledigheten i Vefsn kommune fra mars 2019 til september 2020. Ved utgangen av mars 2020 ble det registrert hele 7,9 prosent arbeidsledighet i Vefsn. Dette er et historisk høyt tall. Ved utgangen av september var registrerte arbeidsledige i Vefsn nede på normalen igjen (1,9%).

Figur 4.4a Registrerte arbeidsledige (prosent) i Vefsn kommune

Kilde: nav.no

En god turistsommer gjorde at reiselivsnæringen, handelsstanden og overnattingsbransjen hadde gode tall, men det er knyttet stor spenning til resten av høsten 2020 og vinter 2021. Det vil bli med stor sannsynlighet bli færre konferanser og møteaktiviteter, nedskaleterte julebord og vinterturismen spås å bli minimal.

Statlige, fylkeskommunale og lokale tiltakspakker har det vært flere av gjennom året. Vefsn kommune bevilget tidligere i år kr 3,0 millioner til lokalt næringsliv som har blitt rammet av pandemien og som ikke kom under de statlige tiltakspakkene. MON kf har administrert tiltakspakkene, erfaringene er gjort er at de har hatt god effekt for lokalt næringsliv.

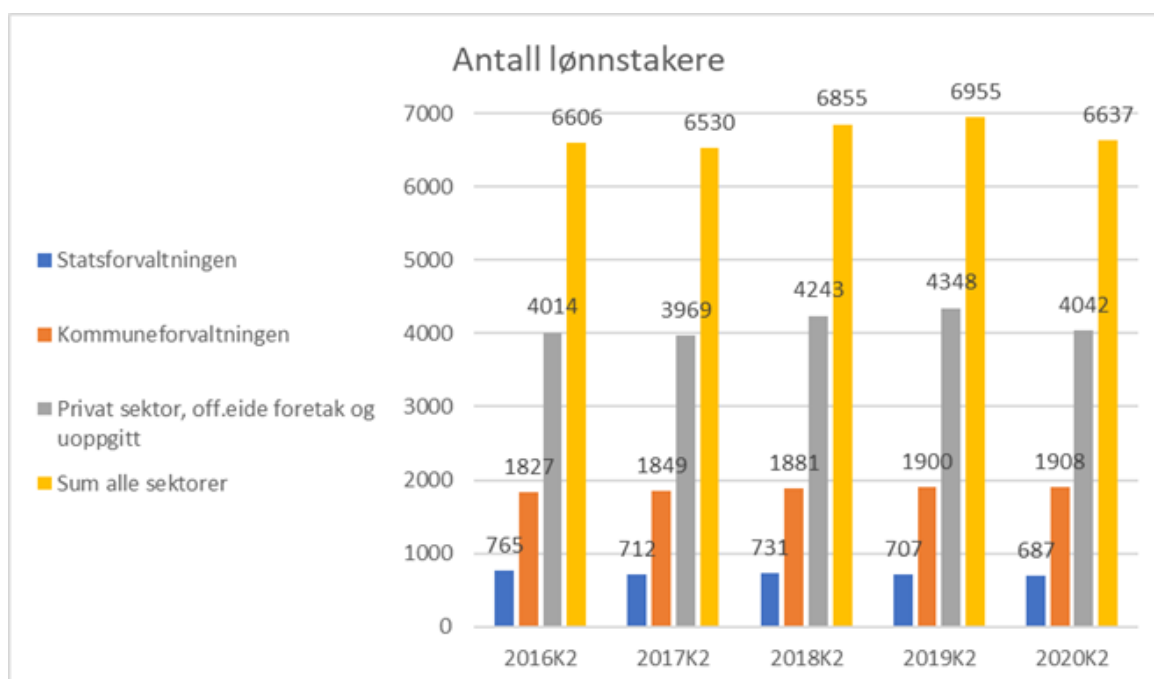
Befolkningsframskrivingen regionalt og lokalt er ikke positiv lesning. Det å lykkes med store etableringer med mange sysselsatte kan bli en avgjørende faktor for å snu den negative befolkningsutviklingen. Vefsn har flere fortrinn for større etableringer innenfor kraftkrevende industri. Kraftoverskudd, grønn kraft, rimelige kraftpriser og store næringsarealer tilknyttet sjø, jernbane og E6 er komparative fortrinn som gjør at det vil være mulig å lykkes med større industrietableringer i Vefsn. Det vil være viktig å ha nok ressurser og kompetanse lokalt for å lykkes med dette. Tilrettelegging av attraktivt næringsareal vil også være viktig. Dette er en prioritert oppgave for MON og vil også være det fremover. Strategien til kommunens næringsseksjon er endret de senere år. Fra å ha en stor prosjektportefølje er det nå tatt grep i MON å prioritere færre, men større prosjekter. Vellykkede prosjekter vil ha direkte innvirkning på både demografiutfordringene og befolkningsutviklingen i kommunen.

Det skal vedtas ny næringsplan for perioden 2021-2024. I denne vil det å løse kommunens to hovedutfordringer (demografi og befolkningsutvikling) stå svært sentralt.

I figur 4.4b fremkommer det antall lønnstakere i Vefsn for perioden 2. kvartal 2016 – 2. kvartal 2020. Summen av antall lønnstakere i Vefsn har vært forholdsvis stabil i femårsperioden.

Privat sektor og offentlig eide foretak har ligget stabilt de siste fem årene, mens kommuneforvaltningen har økt med 81 lønnstakere i perioden. Statsforvaltningen har hatt en nedgang fra 765 lønnstakere i 2016 til 687 lønnstakere i 2020. Dette er en stor prosentvis nedgang og som nevnt tidligere vil det bli viktig for Vefsn-samfunnet å snu denne trenden.

Figur 4.4b: Antall lønnstakere i Vefsn per 2. kvartal 2016 – 2. kvartal 2020.

Kilde: ssb.no

5. Kommunens frie inntekter og finansielle utgifter/inntekter

I dette kapittelet vil en gå nærmere inn på bakgrunnen for beregningene av kommunens frie inntekter og finansielle utgifter- og inntekter.

Begrepet frie inntekter omfatter i hovedsak skatt av inntekt og formue, rammetilskudd, og eiendomsskatt. Dette er inntekter som kommunen disponerer fritt og er ikke direkte avhengig av nivået eller sammensetningen av den kommunale tjenesteproduksjon. Disse midlene må først dekke kommunens netto finansutgifter før resterende kan anvendes til tjenesteproduksjon og setter dermed rammen for kommunens produksjon av tjenester. Beløpet fremgår av linjen «sum generelle inntekter» i tabell 5a.

Tabell 5a Bevilgningsoversikt drift 2019-2024.

Linjenavn	Regnskap 2019	Budsjett 2020	Budsjett 2021	Budsjett 2022	Budsjett 2023	Budsjett 2024
Rammetilskudd	-436 818	-456 397	-453 981	-450 910	-452 044	-451 750
Inntekts- og formueskatt	-353 905	-354 657	-358 238	-355 275	-352 830	-351 058
Eiendomsskatt	-57 351	-53 350	-52 342	-57 969	-56 796	-53 923
Andre generell driftsinntekter	-47 309	-42 058	-22 945	-22 936	-23 007	-23 060
Sum generelle driftsinntekter	-895 383	-906 461	-887 506	-887 090	-884 677	-879 791
Sum bevilgninger drift, netto	846 745	854 509	848 596	819 581	812 915	806 522
Avskrivninger	66 803	65 000	65 000	65 000	65 000	65 000
Sum netto driftsutgifter	913 549	919 509	913 596	884 581	877 915	871 522
Brutto driftsresultat	18 166	13 048	26 089	-2 509	-6 762	-8 269
Renteinntekter	-7 678	-5 838	-4 220	-4 263	-4 493	-4 713
Utbytter	-14 811	-5 000	-5 000	-5 000	-5 000	-5 000
Renteutgifter	25 754	30 168	18 274	19 102	21 461	22 033
Avdrag på lån	53 086	53 000	53 553	55 346	58 697	61 116
Netto finansutgifter	56 351	72 330	62 606	65 185	70 665	73 436
Motpost avskrivninger	-66 803	-65 000	-65 000	-65 000	-65 000	-65 000
Netto driftsresultat	7 713	20 378	23 695	-2 324	-1 097	166
Overføring til investeringer	1 360	0	0	0	0	0
Netto avsetn til/ bruk av driftsfond	-3 394	0	0	0	0	0
Netto avsetn til/ bruk av disp. fond	-5 679	-20 378	-23 695	2 324	1 097	-166
Sum	-7 713	-20 378	23 695	2 324	1 097	166
Udisponert	0	0	0	0	0	0

5.1 Skatt og rammetilskudd

Befolkningsutviklingen er grunnlaget for kommunens viktigste inntektskilder, rammetilskudd og skatt. Til grunn for beregningen av rammetilskudd ligger folketall pr 1.7 året før budsjettåret og for skatt og inntektsutjevning ligger folketallet pr 1.1 i budsjettåret. I tabellen nedenfor fremkommer de enkelte elementer i disse to inntektene som bygger på utviklingen i folketallet fra tabell 4.2b.

Tabell 5.1a Rammetilskudd og skatt 2020-2024.

Beskrivelse	2020	2021	2022	2023	2024
Innbyggertilskudd (likt beløp pr innb)	334 739	328 732	323 508	320 682	318 402
Utgiftsutjevningen	32 009	34 072	36 687	40 299	41 815
Overgangsordning - INGAR	-705	-501	-501	-501	-501
Saker særskilt ford (inkl. helsestasjon skolehelse og arbavg)	9 750	9 944	10 234	11 207	12 149
Nord-Norge-tilskudd/Namdalstilskudd	24 286	24 710	24 429	24 193	24 003
Koronapandemi - bevilgninger gjennom inntektssystemet	13 544	0	0	0	0
RNB - utsatt overføring skatteopkrevning	1133	0	0	0	0
RNB 2020 - øvrige endringer i rammetilskudd (utenom koronapandemi)	702	0	0	0	0
Sum rammetilsk uten inntektsutj	415 458	396 956	394 357	395 880	395 868
Netto inntektsutjevning	54 180	57 025	56 553	56 164	55 882
Sum rammetilskudd	469 638	453 981	450 910	452 044	451 750
Skatt på formue og inntekt	341 773	358 238	355 275	352 830	351 058
Sum skatt og rammetilskudd (avrundet)	811 411	812 219	806 185	804 874	802 808
Sum - endring i % (tall i hele 1000)		0,10 %	-0,74 %	-0,16 %	-0,26 %

Rammetilskuddet inneholder mange enkeltelementer og utregningen bygger på en relativt komplisert modell. Detaljer er godt forklart i et dokument som kalles «grønt hefte»³ og som finnes på nettsiden til Kommunal og moderniseringsdepartementet. Nedenfor blir de enkelte elementene gjennomgått.

Innbyggertilskuddet

Innbyggertilskuddet for 2021 er på kr 24.761 pr innbygger og er redusert fra 2020 nivå med kr 322. Årsaken til reduksjonen er uttrekk av covid-19 tiltak som kom i løpet av 2020, i hovedsak kompensasjon for bortfall av skatteinntekter. Dette tilskuddet beregnes med utgangspunkt i rammen for overføringer til kommunen for 2020, korrigert for endringene i kommunerammen fra 2020 til 2021 går frem av tabell 5.1b nedenfor. Kommuneralammen for 2021⁴

<https://www.regjeringen.no/no/tema/kommuner-og-regioner/kommuneokonomi/gront-hefte/id547024/>

⁴ Statsbudsjettet KRD s 30 tabell 3.3

er totalt på kr 139.560 milliarder og andelen av denne rammen som fordeles likt pr innbygger er kr 134.458 milliarder. Differansen er midler som fordeles som skjønnstilskudd, veksttilskudd, Nord Norge tilskudd, mv.

I tabellen nedenfor fremkommer en liste over de endringer som er gjort i rammetilskuddet for 2021. Nedenfor tabellen er det angitt virkningen av endringene for budsjettet og kommentert noe avvik i forhold til dagens budsjett. I og med at dette er frie midler for kommunen er endringene lagt inn som endringstiltak i de angitte rammer. Endringer som medfører endringer mindre enn kr 100.000 for en enkelt bevilgningsramme er ikke videreført som tiltak.

Tabell 5.1b Endringer i rammetilskuddet for 2021

Tekst	Kommunens andel
Skatteoppkreving fra kommunene til staten	-2 304
Tilskudd til tros- og livssynssamfunn	-1 131
SFO - Inntektsgradert foreldrebetaling 1. og 2. trinn	190
Inntektsgradert foreldrebetaling i SFO 3. og 4. trinn	57
Gratis SFO 5. - 7. trinn, elever med særskilte behov	68
Ny gjennomføringsløsning for prøver og eksamener	-17
Tilskudd til fastleger, knekkpunkt og grunntilskudd	501
Utvidet aldersgrense for rett til ettervern i barnevernet	52
Skjerming av utsatte grupper, nytt tak egenandel	106
Regulering av barnehagemiljø	11
Pensjon private barnehager - redusert tilskudd og skjermingsordning	-468
Frivilligsentraler	-529
Sum endringer (tall i hele tusen)	-3 464

Nærmere om den enkelte endring fremgår av Proposisjon nr 1 s 2020-2021 for Kommunal- og moderniseringsdepartementet s. 201-205. Fordelt etter kostnadsnøkkelen eller folketall.

Utgiftsutjevningen

Utgiftsutjevningen er en sammensatt utregning som tar utgangspunkt i en beregning av kommunens andel av en rekke forskjellige demografiske kriterier målt opp mot landets andel. En kommune som har samme demografi som landet, får følgelig en indeks som er lik 1 og vil ikke få utgiftsutjevning. I utregningen av hvor store tillegg og trekk blir, tas det utgangspunkt i at utgiftsbehovet for en innbygger er kr 56.318 i 2021. For årene etter 2021 er det lagt til grunn et utgiftsbehov på samme nivå, noe som innebærer at man forutsetter at staten kompenserer for kommunesektorens økte demografi kostnader i årene fremover.

Vefsn kommer i denne beregningen ut med en indeks i 2020 på 1,036, noe som da tilsier at vi har et utgiftsbehov som er 3,6 % høyere enn en snittkommune og får i utgangspunktet en utgiftsutjevning på kr 2.037 pr innbygger, korrigert for virkning av

statlig/ private skoler kr 2.2566. Ser en videre fremover øker kommunens utgiftsutjevning utover i perioden. Denne utviklingen kommer som følge av økt andel eldre.

Overgangsordningen – Ingar

Dette er en ordning som skal skjerme kommunene mot en brå nedgang i rammetilskuddet. Ordningen er en ren omfordeling fra kommuner som ikke har slike endringer til kommuner som får en slik endring. For å finansiere ordningen trekkes alle kommuner et likt beløp på kr 38 pr innbygger.

Saker med særskilt fordeling

Saker med særskilt fordeling er bevilgninger som legges inn i kommunerammen og som fordeles utenom de ordinære kostnadsnøkene. For 2021 ligger det inne midler til helsestasjonstjeneste og skolehelsetjeneste på kr 2.142.000, som er en videreføring av fordelinger fra tidligere år. En legger til grunn at kommunen beholder denne inntekten i økonomiplanperioden.

I år kommer det fordeling av kompensasjon for endringer i regelverket for eiendomsskatt på produksjonsutstyr på kr 6.931.000. Dette er lavere enn vårt beregnede tap (se tabell 5.2a under eiendomsskatt i kapitlet for særskattegrunnlag) og utgjør en kompensasjon på 80%. Kompensasjonene videre utover i perioden 2022-2024 vil være jevnt fallende ned til 58% i 2024. Dette medfører at kommunen ikke får kompensert bortfallet av eiendomsskatten fullt ut, slik det var signalisert. For 2021 utgjør underfinansieringen kr 1.687.000 og i planens siste år er beløpet økt til kr 7.230.000.

Innlemmingen av tidligere øremerket tilskudd til tidlig innsats i skolene er fordelt med kr 614.000 som siste år med særskilt fordeling. For kommende år vil hele dette tilskuddet gå inn i det ordinære rammetilskuddet.

Videre tildeles et engangstilskudd på kr 257.000 i 2021 til habiliterings- og avlastningstilbud til barn/ og unge med nedsatt funksjonsevne tilknyttet covid-19. Midlene er stilt til disposisjon i ramme 38 Barne og ungdomstjenesten.

Nord-Norge tilskudd.

Dette er et flatt tilskudd pr innbygger på kr 1.861.

Skatt og inntektsutjevning.

Utgangspunktet for beregningen av skatt og inntektsutjevning er statsbudsjettets anslag for skatteinngang for hele landet, kr 180.700 mill.

På kommunaldepartementets hjemmeside anslås skatt og rammetilskudd fordelt til de enkelte kommuner på basis av kjent innbyggertall for landet og kommunen 1.1 2020 (sist kjente). Dette gir kr 32.335 pr innbygger. Videre legges det til grunn en skatteandel for den enkelte kommune som er lik andelen for 2019 (dvs siste kjente regnskapsår). Denne beregningsmåten gir Vefsn en samlet en skatteinngang inklusive utjevning på kr 422.173.000 som gir en skatteandel av landet på 82,6%

En annen metode som KS har utviklet er å se på snittet av kommunens skatteandel de tre siste år. I dette anslaget legges det til grunn en befolkningsframskriving av folketallet pr 1.1.2021 både for kommunen og landet. Denne metoden gir Vefsn en skatteinngang inklusive inntektsutjevning på kr 415.263.000 som er 81,4% av landet.

Disse metodene gir for skatteåret 2021 et forskjell på kr 6.910.00 i sum skatt og inntektsutjevning. Denne forskjellen vil da også forplante seg utover i planperioden. KS sin metode har vært brukt som modell for beregningen av skatt og inntektsutjevning og årsaken til at man velger denne metoden er at den gir en skatteandel som stemmer best med historisk skatteandel for Vefsn. Denne har i perioden 2013-2019 variert mellom toppåret 2019 på 82,7% og bunnåret 2017 på 80,2%. Medianen for disse årene er 81,7%. Ks modellen gir dermed en skatteandel som er mer i nærheten av det en erfaringsmessig sannsynlig får som skatteandel og er lagt til grunn i årets budsjett.

5.2 Eiendomsskatt.

For skatteåret 2020 er satsen for boliger og fritidsboliger 4,35 promille og for annen eiendom 3,4 promille. Videre er det et bunnfradrag på 200.000 for boliger og fritidsboliger. Det er ingen fritaksperioder for boliger og fritidsboliger.

I statsbudsjettet er det forslag om å redusere den maksimale skattesatsen for boliger og fritidsboliger fra dagens 5 promille til 4 promille. Denne endringen vil medføre en redusert skatteinngang for kommunen på kr 1.913.000, uten endring i dagens bunnfradrag. Bunnfradraget har den egenskapen at den vrir den totale beskatningen fra eiendommer med lav verdi og over på eiendommer med høy verdi. Argumentet for å videreføre ordningen med bunnfradrag har da en inntektspolitisk begrunnelse gjennom at man legger til grunn at inntektssvake grupper i de fleste tilfeller har eiendommer med lav verdi. Bunnfradraget ble i 2020 redusert fra 300.000 til 200.000 og det kan argumenteres med at ytterligere reduksjoner vil medføre at effekten av å

ha et bunnfradrag mister sin effekt. Det foreslås derfor å videreføre dagens bunnfradrag og heller nedjustere inntektene fra boliger og fritidsboliger.

Eiendomsskatt på øvrige eiendommer kommer fra beskatning av ordinær næringseiendom, industri og kraftproduksjon/ distribusjon. I og med at man har hatt og antageligvis vil ha negative konsekvenser av covid-19 pandemien for næringslivet foreslås det å beholde dagens sats.

Skatt fra produksjon av vannkraft videreføres med de skattegrunnlag som ligger til grunn for skatteåret 2020. Skattegrunnlagene for vannkraft fastsettes av skatteetaten og til grunn for disse ligger bla antagelser om fremtidige kraftpriser. Utfra dagens kraftmarked kan det foreligge en viss risiko for at verdiene vil falle.'

Vindkraft anlegget på Øfjellet vil bli beskattet fra og med 2021 på basis av taksering av anleggets verdi pr 31.12. I denne anslaget er det lagt inn et estimert skattegrunnlag på 1,2 milliarder for skatteåret 2021, 3,5 milliarder for skatteåret 2022 og 4,0 milliarder fom skatteåret 2023.

Endringene i reglene for eiendomsskatt på produksjonsutstyr (verk og bruk) medførte at kommunene ikke fikk ilegge produksjonsutstyret eiendomsskatt. Endringen innebar en overgangsordning ved at et såkalt særskattegrunnlag, som ble etablert fom 2019. Dette grunnlaget skal nedskrives med 1/7 pr år frem til 2025. Den årlige virkningen, gitt samme promille som i 2018 fremgår av tabell 5.2a nedenfor. Kompensasjon for tapte skatteinntekter er omtalt under rammetilskuddet.

Tabell 5.2a Kompensasjon for nedskrivning av særskattegrunnlag.

Særskattegrunnlag	Grunnlag	Skatt	Forventet kompensasjon
2 018	2 872 831	20 110	
2 019	2 462 427	17 237	2 873
2 020	2 052 022	14 364	5 746
2 021	1 641 618	11 491	8 618
2 022	1 231 213	8 618	11 491
2 023	820 809	5 746	14 364
2 024	410 404	2 873	17 237
2 025	0	0	20 110

5.3 Andre generelle driftsinntekter.

Rente/ avdragskompensasjon til investeringer foretatt i skolebygg, omsorgsbygg og kirkebygg er framskrevet i tråd med husbankens nedskrivninger av grunnlagene og rentenivået som er omtalt under kapittel 5.4.

For 2021 ligger det inne kr 17.912.000 i inntekter fra bosetning av flyktninger. Dette anslaget bygger på en bosetning av 20 flyktninger i året. Inntekten forventes å falle

fremover på grunn av at virkningen av de store bosetningene tom år 2017 faller ut. Dette stiller krav til tilpasninger av tjenestetilbudet og det ser det ut til at man klarer. Videre budsjetteres det med tilskudd til mindreårige flyktninger med kr 3.004.000 og er en betydelig nedgang fra tidligere år. Denne tjenesten bygges helt ned til et minimum og omstillingsfasen finansieres ved bruk av avsatte midler fra tidligere år. Kommunen er i sluttfasen med en avtale med EolusVind as om et årlig tilskudd som skal beregnes som et mellomlegg mellom ilagt eiendomsskatt etter kommunestyrets vedtatte sats og en sats på 7 promille. Dette tilskuddet et lagt inn som en årlig inntekt i ramme 80 og beløpet fremgår i vedlegg 1.

5.4 Netto finanskostnader

I dette kapitlet redegjøres det for endringer i de finansielle utgiftene og inntektene, hvor renter og avdrag på lån er de største enkeltpostene.

Rentenivået

Tabell 5.4a Rentenivåene i økonomiplanen.

Rentetype	2021	2022	2023	2024
Nibor ⁵ tre mnd rente	0,40%	0,40%	0,45%	0,45%
5 års swaprente ⁶	1,05%	1,15%	1,30%	1,35%
Rente på statsobligasjoner med 5 års løpetid.	0,15%	0,15%	0,20%	0,20%

Nibor renten danner grunnlaget for renteutgiften på innlån, renteinntekter fra bankinnskudd og rentekompensasjonsinntekten. Fem års swap renten danner grunnlaget for renteinntektene fra selvkostområdet og fem års statsobligasjoner renten danner grunnlaget for renteinntektene på utlån til Helgelandskraft. Ved beregning av renter på innlån legges det til grunn et påslag på Nibor på 0,7% for alle år.

Rentene falt betydelig i start av året på grunn av covid-19 pandemien og rentemarkedet har forventninger om svært lave renter i årene fremover. Pr nå er det dermed billig å låne penger. Hvor lenge disse rentenivåene vil vare er det imidlertid ingen garanti for og man bør ikke på grunn av dagens rentemarked øke kommunens gjeld ved å øke investeringsnivået. Handlingsregelen som er vedtatt av kommunestyret tilsier at investeringsnivået skal planlegges slik at gjelden reduseres og denne bør ligge fast.

⁵ Nibor: (Norwegian Interbank Offered Rate) er en samlebetegnelse på norske pengemarkedsrenter med ulike løpetider (fra en uke til seks mnd) som skal gjenspeile rentenivået som lånegiver krever for et usikret utlån i norske kroner. Niborrenten kalkuleres av Oslo Børs.

⁶ Swap renter er såkalte rentebytteavtaler hvor to parter bytter mellom fests og flytende renter. Disse rentene noteres og kan bli lese på Kommunalbankens hjemmeside. Denne renten skal benyttes som kalkylerente innenfor vann, avløp, renovasjon og feiing.

Finansielle inntekter.

Finansielle inntekter består av renteinntekter fra utlån, bankinnskudd og utbytte fra selskap som kommunen eier. Rentene fra utlån baserer seg på utlån av husbankmidler (startlån) og finansierer i sin helhet renter på tilsvarende innlån fra husbanken. Videre renter av utlån til Helgeland Kraft as som ved starten av planen har et volum på kr 25 mill. For bankinnskuddene er det lagt til grunn en samlet beholdning på kr 180 mill i alle år. Utbyttet er budsjettet med kr 5 mill og er et anslag som er blitt brukt i flere år tilbake. Anslaget er slik at en med rimelig sikkerhet ikke vil få et lavere utbytte.

Renteutgiften.

Av tabellen under fremgår kommunens renteinntekter og utgifter som er beregnet på basis av renteforutsetningen. Tabellen gir også en oversikt over de elementene i kommunens økonomi som blir påvirket av endringer i rentenivået. Som følge av fallet i rentenivået faller også kommunens netto renteutgift fra budsjettet 2020 nivå og vil ikke stige vesentlig i årene fremover. En andel av kommunens netto rentebærende gjeld (se tabell 5.4c) er løpende sikret i fastrenteavtaler og kommunens økonomi skal da ikke være i vesentlig grad utsatt for risiko som følge av en renteoppgang på kort sikt.

Det som i vesentlig grad kan endre kommunens netto renteutgift er investeringsnivået fremover. Økes gjelden til investeringer utenom selvkost bidrar det til økte nettorenter. Den samme virkningen vil år med negative nettodriftsresultat (underskudd) ha, da det vil senke kommunens kontantbeholdning og følgelig renteinntektene.

Tabell 5.4b Renteinntekter og –utgifter.

Renteinntekter/ utgifter	2019	2020	2021	2022	2023	2024
Renteutgift på innlån (eksklusive startlån)	22 863	28 168	15 674	16 502	18 861	19 433
Renter fra selvkostområdene	-9 091	-10 512	-6 486	-7 326	-8 334	-8 659
Renter bankinnskudd	-4 363	-3 150	-1 260	-1 350	-1 620	-1 890
Rentekompensasjon	-1 280	-1 119	-98	-89	-160	-213
Renter fra utlån (eksklusive startlån)	-733	-588	-260	-213	-173	-123
Sum netto renteutgift	7 396	12 799	7 570	7 524	8 574	8 548

Avdragene er beregnet slik at snitt løpetid på lånene ligge på ca 22 år i hele planperioden. Disse har stiger utover i takt med opptak av nye lån. Økningen har ikke like stor netto effekt da en del av økningen finansieres gjennom økt refusjon fra selvkostområdene.

Utvikling i lån.

Kommunens handlingsregel tilknyttet utvikling av gjeld er at gjeldsgraden⁷ skal reduseres fra 2018 på 89% nivå ned til 75%. Denne økonomiplanen tilfredsstiller ikke dette kravet og gjeldsgraden øker opp mot 98% i siste året. Årsaken er et for høyt nivå på investeringene, jfr kapittel 7. Med et synkende folketall kan en ikke forvente økte inntekter i årene fremover og eneste måten å nå målet om en gjeldsgrad på 75% på en effektiv måte, er dermed å redusere det årlige investeringsvolumet.

I tabellen nedenfor fremkommer totalgjeldens eksklusive gjeld til startlån. I tabellen fremgår også utviklingen i den andelen av gjelden som finansierer anleggsmidler innenfor selvkost området og boligforvaltningen. Trekker en fra utlån til Helgelankraft as og grunnlagene for rentekompensasjon får man frem den underliggende langsiktig gjelden, som har sin finansiering fra kommunes generelle inntekter. Denne er økende utover i periodene og forklares ikke bare av økningen i totalgjelden, men også av at grunnlagene for rentekompensasjon og utlån faller.

Tabell 5.4c utvikling i lån og grunnlag for avdragsinntekter.⁸

Grunnlag ved slutten av året	2 019	2 020	2 021	2 022	2 023	2 024
Lagsiktig gjeld (eksklusve startlån)	-1 141 575	-1 207 575	-1 187 177	-1 206 285	-1 274 202	-1 231 606
Selvkost	440 081	501 050	496 335	494 319	525 167	511 213
Grunnlag rentekomp	112 212	106 577	97 793	88 889	79 984	71 080
Utlån HK	28 805	24 690	20 575	16 460	12 345	8 230
Netto gjeld, skattefinansiert	-560 477	-575 259	-572 474	-606 618	-656 706	-641 083

5.4 Bruk og avsetning til fond.

Budsjettet for 2021 salderes med en fondsbruk på kr 24 mill. Årsaken er at virkningene av de foreslåtte kutt og effekten av inntektene fra vindkraftanlegget ikke får full virkning før fra og med 2022. Årene fra og med 2022 er i balanse, dvs svakt over null med unntak av 2024 som har en fondsbruk på kr 558.000.

5.5 Pensjonsutgiften og konsesjonskraft.

I årets opplegg kom alle pensjonsordninger budsjettet i forhold til prognosene fra våre to pensjonsleverandører ut med en kostnad på kr 1.084.00 høyere enn justeringen for lønnsveksten. For årene fremover i planen legges det ikke opp til en vekst i pensjonskostnaden utover det som vil fanges opp i deflator. Et annet anslag vil være beheftet med stor usikkerhet. Variasjoner i forhold til en deflator

⁷ Definert som langsiktig gjeld (utenom pensjon) fratrukket utlån dividert på totale inntekter.

⁸ Nettolånsbegrepet i denne tabellen er ikke det samme som brukes i kostra. Kostra bruker et begrep som omfatter kommunens totale gjeld fratrukket utlån som hos oss ville omfattet utlån av husbankmidler og utlån til Helgelandskraft.

framskrivning vil erfaringsmessig neppe være større enn at man vil klare å håndtere endringene i de årlige budsjetter.

Kommunen selger konsesjonskraft fra Grytåga, Laksen og Kaldåga kraftverk, til sammen 28.773,3 mwh⁹. Til grunn for budsjettene fremover er det lagt til grunn en pris på 20 øre pr kwh. Fratrasket avtalte produksjonskostnader og innmatingskostnader på strømnettet gir dette et årlig overskudd fra salg av konsesjonskraft på kr 1.502.000. Denne forutsetningen er lagt til grunn i alle årene økonomiplanen omfatter. Dette er en stor nedjustering av forventet pris som i forrige plan var på 31 øre. Bakgrunnen er de svekkelser i kraft markedet som kom etter nytt år og som en ser kan vedvare.

⁹ Mwh er 1000 kwh

6. Forslag til endringer i kommunenes drift i perioden 2021-2024

6.1 Konsekvensjusterte rammer

Utgangspunktet for budsjettarbeidet er de vedtatte bevilgningsrammene for 2020 som justeres for vedtatte endringer fra gjeldende plan, vedtatte endringer i enkeltvedtak i løpet av 2020 og for pris- og lønnsvekst. Disse endringene er oppsummert i tabellen nedenfor og vil bli kommentert nærmere etter tabellen.

Tabell 6.1a Bevilgningsrammer 2019 – 2020

Nr	Ramme	Buds 20	Øk.plan 21	Vedtatte endr.	Prisjustering	Bosetning flykt	Budsj 21
10	Politikk	17 395	-644	0	339	0	17 090
11	Administrasjon	43 132	0	0	871	0	44 003
14	Interkomm/ kirken	17 413	-1 265	0	326	0	16 474
20	Skole	180 925	-2 609	1 111	3 620	-202	182 845
21	Kommunale barnehager	47 918	0	0	968	0	48 886
22	Private barnehager	61 754	-3 176	0	1 183	0	59 761
30	Omsorg	282 793	1 500	-1 021	5 722	0	288 994
34	Helsevern	49 721	0	2 072	1 045	-64	52 774
38	Sosialavdelingen	49 491	0	35 372	1 398	-15 659	70 602
60	Samfunnsutvikling	75 781	0	-212	1 526	0	77 095
61	Teknisk drift	29 440	0	0	595	0	30 035
62	Vann. Avløp og renovasjon	0	0	0	0	0	0
63	Brann og feiing	10 748	0	0	217	0	10 965
66	Kultur	12 245	0	0	247	0	12 492
80	Avskrivninger og premieavvik	-59 366	0	-3 888	0	0	-63 254
	Sum	819 390	-6 194	33 434	18 057	-15 925	848 762

(Tall i hele 1000)

Pris- og lønnsvekst.

Bevilgningsrammene er kompensert for en prisvekst på 1,1% og en lønnsvekst på 2,6%. Dette gir en kommunal deflator (lønnsvekst har 61% vekt) på 2,02 %. I vurderingen av denne pris- og lønnsvekstvurderingen fra mai, lå det til grunn antagelser og svak vekst i økonomien i 2021. I statsbudsjettet er deflatoren anslått til 2,7% og det innebærer at bevilgningsrammene får en tilstramming på 0,68% i forhold til statsbudsjettets vekstanslag for kommune økonomien. Tilstrammingen utgjør i kr 6.079.000 og har samme virkning som et flatt kutt i alle rammer.

I sakene for fastsettelse av kommunens betalingssatser legges det til grunn en deflator på 2,7% da denne antas å være det beste anslaget for pris og lønnsvekst neste år. Dette vil gi bevilgningsrammene en vekst som til en viss grad avdemper virkningen av tilstrammingen.

Tilskudd til bosetning av flyktninger.

Her videreføres en reduksjon i de forventede overføringer fra staten til bosetning av flyktninger og mindreårige flyktninger. Denne endringen har alle rammer som er berørt klart å tilpasse seg. Tilpasningen til et varig lavere nivå på disse inntektene vil i 2021 medføre bruk av avsatte midler fra tidligere år, spesielt innenfor virksomheten som ivaretar mindreårige flyktninger.

Vedtatte endringer.

Virkninger fra vedtak i kommunestyret, først og fremst i tertialrapporter i 2020. I år kom det som følge av ny kommunelov en endring som medførte at midler til flyktninger skal regnes som frie inntekter. Tidligere var disse inntektene budsjettert i rammeområdene og av den grunn er det store endringer i ramme 38. Videre ble inntekter fra salg av konsesjonskraft tidligere budsjettert som en del av kommunens frie inntekter. Endringer i regnskapsforskriften tilsier at de nå må budsjetteres som inntekter i rammeområdene og er tillagt ramme 80 Avskrivninger og premieavvik.

Økonomiplan 2021.

Tiltak fra økonomiplanen 2020-2023 som har virkning for rammene for 2021. For nærmere beskrivelse av disse vises det til vedtatt økonomiplan for 2020-2023.

Konsekvenser for budsjett 2021 – 2024.

Alle enhetene skal som hovedregel utarbeide budsjettet innenfor de gitte rammer. I denne omgangen foreligger to avvik:

Ramme 34 Helsevern har et budsjett som er kr 1.898.000 over rammen. Dette skyldes nyopprettet fastlegestilling og kommunens kostnader til veiledning av leger i spesialisering.

Ramme 21 Kommunale barnehager og 22 Private barnehager har et samlet rammeavvik på kr 3.704.000. Man hadde en målsetning i økonomiplanen for 2020-2023 å redusere utgiftene til barnehagesektoren med kr 3.176.000 og det er igangsatt en utredning for nedleggelse av en kommunal barnehage. Det er imidlertid usikkert hvor store besparelser man får ved en slik nedleggelse. Med det som bakgrunn foreslås det at dette rammeavviket videreføres.

6.2 Forslag til endringer i rammene

I dette kapitlet gjennomgås de endringsforslagene som fremmes sortert inn under bevilgningsrammene.

Forslagene er utarbeidet både for å oppnå balanse i kommunens økonomi i løpet av planperioden. Forslagene til endringer i skole strukturen og andre forslag til kutt innenfor oppvekstområdet er begrunnet i demografisk utvikling som tilsier redusert ressursbruk innenfor oppvekst. Ideelt sett burde man samtidig ha økt ressursbruken til eldreomsorgen, men i denne omgang blir dette et ledd i å få balansert økonomien.

De øvrige tiltak er først og fremst knyttet til balanseringen av økonomien og det er i denne sammenheng lagt vekt på både politiske signaler, utredninger gjort i organisasjonen og fagforeningene. I denne sammenheng har en sett på følgende:

- Vurdering av alle vakante stillinger.
- Vurdering av kulturtilbudet.
- Omorganiseringer/ endringer i driften.
- Redusert tjenestenivå.
- Økte inntekter.

Flere av tiltakene kan få som konsekvens at ansatte blir omstilt og/eller at det blir gjennomført nedbemanning. Hvis dette skulle bli nødvendig vil arbeidsgiver bestrebe å få dette gjennomført som resultat av naturlig avgang og/eller ved avtale med den enkelte. Slike prosesser vil gjennomføres i tett samarbeid med tillitsvalgte og den enkelte ansatte som blir berørt, samt oppfølging i arbeidsmiljøutvalget. Det vises for øvrig til retningslinje for omstilling og nedbemanning.

I tabellen nedenfor fremkommer konkrete forslag til reduserte utgifter og økte inntekter. Tiltakene er kommentert etter tabellen.

I vedlegg 1 er endringene fordelt innenfor den enkelte bevilgningsramme. Noen av tiltakene eks nedleggelse av skoler vil få konsekvenser for både skole rammen og rammen for samfunnsutvikling som har driften av bygningene. Dette kan være tilfeller også for andre rammer.

Tabell 6.2a Forslag til endringer i bevilgninger.

Rådmannens forslag 2021-2024	2 021	2 020	2 023	2 024
Nedleggelse Elsfjord barnehage (015)	-239	-572	-1 512	-1 512
Nedleggelse Elsfjord skole (014)	0	-2 068	-4 964	-4 964
Nedleggelse av Mosjøen skole (016)	0	0	-2 169	-7 337
Avslutte dirigentordning for voksne (025)	-113	-113	-113	-113
Gå ut av sceneinstruktørordningen (028)	0	-180	-180	-180
Redusere kinodrift 7 t/uke (026)	-75	-180	-180	-180
Redusere tilbud i kulturskolen (029)	-70	-158	-158	-158
Avslutte samarbeid med fjelltrimmen (005)	-21	-21	-21	-21
Avvikle skøytebane (006)	-52	-52	-52	-52
Gå ut av samarbeid om Newtonrom (023)	0	0	-250	-250
Kutt tilskudd private veger (012)	-338	-338	-338	-338
Legge ned Juniorklubben ved Mosjøen skole (020)	-28	-66	-66	-66
Læringsplattform, Skooler (030)	0	0	-40	-40
Nedleggelse av byggtteam (008)	-836	-836	-836	-836
Reduksjon i tilskudd , folkehelse (047)	-195	-195	-195	-195
Reduksjon i tilskudd, kultursenteret (048)	-45	-45	-45	-45
Reduksjon i tilskudd, plan og utvikling. (049)	-43	-43	-43	-43
Reduksjon i tilskudd, politisk virksomhet (050)	-99	-99	-99	-99
Redusere en stilling ved Nav (045)	-317	-613	-613	-613
Reduksjon i stilling Topic ungdomsklubb	-259	-259	-259	-259
SFO bare på skoledager (018)	-910	-2 200	-2 200	-2 200

Rådmannens forslag 2021-2024	2 021	2 020	2 023	2 024
Endring i renholds frekvens (042)	-667	-667	-667	-667
Legge ned kiosk ved kinoen (027)	-29	-70	-70	-70
Nedleggelse Drevja filial, folkebibliotek (024)	-50	-172	-172	-172
Nedleggelse av Frisklivssentralen (032)	-398	-913	-913	-913
Omorganisering av renholdsteamet fra tre til to grupper (043)	-180	-180	-180	-180
Oppkjøring av skiløyper innenfor organisert arbeidstid (007)	-128	-128	-128	-128
Reduksjon 40% tilsynslege (033)	-282	-564	-564	-564
Drift og vedlikehold skolestua (011)	-40	-40	-40	-40
Legge ned Skolestua (021)	-345	-827	-827	-827
Reduksjon av miljøterapeut i skolestua (013)	-617	-617	-617	-617
Reduksjon 1 stilling sekretær/ miljøveileder avdeling for psykisk helse (031)	-575	-575	-575	-575
Reduksjon en stilling miljøterapienesten (060)	-526	-526	-526	-526
Redusert ressurs prosjektledelse teknisk drift (041)	-250	-250	-250	-250
Redusert stilling miljøterapeut flyktningstjenesten (046)	-679	-679	-679	-679
Samordne funksjoner ved folkehelse (036)	-281	-281	-281	-281
Samordne park og idrett (038)	-300	-400	-400	-400
Stengt barnehage 3 uker om sommeren (017)	-500	-500	-500	-500
Redusere kurs og kompetanseheving i skole og SFO (019)	-80	-80	-80	-80
Redusert portoutgifter (039)	-135	-135	-135	-135
Parkeringsavgift (037)	0	-5 200	-5 200	-5 200
Reduksjon 1,6 årsverk i sentraladministrasjonen (035)	-959	-959	-959	-959
Reduksjon i vedlikehold og service formålsbygg (044)	-650	-650	-650	-650
Redusere en stilling plan og utvikling (040)	-617	-617	-617	-617
Sum alle	-11 928	-23 068	-29 363	-34 531

Nedleggelse av skoler og barnehager (14-16).

Skole

Endring av skolestruktur har vært presentert som tiltak i økonomiplansammenheng gjentatte ganger. Dette handler i all hovedsak om endringer i demografisk utvikling. Tiltak 016 medfører at elever i Mosjøen krets får sitt skoletilbud ved Kulstad skole og Olderskog skole. Tiltaket slik det er foreslått medfører en arealmessig tilpasning ved Olderskog skole som ikke vil kunne være på plass før høsten 2023. Tiltak 014 medfører at elevene i Elsfjord krets får sitt skoletilbud ved Granmoen skole. Ingen av de foreslåtte skolestrukturtiltakene ligger som tiltak i budsjettet for 2021, men de ligger inne i planperioden. Tiltakene er ellers beskrevet i en større rapport fremlagt for kommunestyret i egen sak 106/18.

I forbindelse med økonomiutvalgets arbeid har det blitt etterspurt andre strukturelle endringer. Rådmannen har derfor engasjert samme konsulentfirma, WSP, som utarbeidet strukturrapport i 2018. WSP er på bakgrunn av økonomiutvalgets arbeid bedt om å tallfeste følgende mulige strukturelle endringer:

- Gjøre om Elsfjord skole fra 7 trinn til 4 trinn (1.-4.årstrinn).
- Gjøre om Kulstad skole fra 7 trinn til 4 trinn (1.-4.årstrinn).
- Gjøre Mosjøen skole om til en-parallell skole.
- Gjøre Olderskog skole om til en-parallell skole.
- Gjøre Kulstad skole om til en-parallell skole.
- Legge ned Kulstad skole. Elevene flyttes fortrinnsvis til Mosjøen skole, eventuelt en kombinasjon av Mosjøen og Olderskog.

Resultatet ligger som vedlegg 2 og ingen av de ovennevnte strukturtiltakene gir et større besparelse en de som foreslås gjennomført.

Skolenedleggelsene som foreslås har ikke bare en effekt på driftskostnader som kommer frem i 6.2a. Den får også en effekt gjennom valg av investeringer. I tabellen nedenfor er dette tatt med slik at en får total effekten av å velge nedleggelse av Mosjøen og Elsfjord kommune.

Tabell 6.2b Virkningen av skolenedleggelse.

Beskrivelse	2021	2022	2023	2024
Nedleggelse Mosjøen skole	0	0	-1 640	-3 935
Drift og vedlikehold Mosjøen skole	0	0	-529	-3 402
Investering Mosjøen skole	-892	-3 885	-5 233	-5 178
Investering Olderskog skole	271	1 495	2 047	2 023
Sum besparelse Mosjøen skole	-621	-2 390	-5 355	-10 492
Nedleggelse Elsfjord skole	0	-1 805	-4 328	-4 328
Drift og vedlikehold Elsfjord skole	0	-265	-637	-637
Nedleggelse Elsfjord barnehage	-239	-572	-1 512	-1 512
Sum besparelse Elsfjord skole	-239	-2 642	-6 477	-6 477
Sum skolestruktur	-860	-5 032	-11 832	-16 969

Barnehage

I dag er det 6 barn i Elsfjord barnehage, hvorav alle er over 3 år. Det er ett barn som begynner i skolen høsten 2021, tre barn høsten 2022 og to barn høsten 2023. Dersom det ikke kommer flere søkere til hovedopptaket i februar vil det kommende barnehageår være 5 barn i barnehagen. Tall for folkeregistrerte barn i Elsfjord skolekrets viser at ingen barn er født i 2018, to barn er født i 2019, og ingen barn er født i 2020 pr 1.oktober. Dersom barnehagen blir nedlagt må kommunen tilby plass i annen barnehage. Alle barna vil kunne tilbys plass i Drevja barnehage som har areal tilgjengelig. For de foreldrene som eventuelt arbeider i Hemnes kommune kan kommunen kjøpe barnehageplass i Hemnes, kostnaden for dette vil være den samme pr barn som gis i tilskudd til private barnehager.

Nedleggelse av barnehagen vil først skje ved nytt barnehageår, noe som medfører 5/12 effekt i 2021. Fra 2022 vil det medføre helårseffekt. I tillegg vil det gis en effekt

i redusert til skudd til private barnehager fra høsten 2023, dette fordi det er kommunens 2 år gamle regnskap som utgjør grunnlaget for beregning av sats. Kommunestyret behandlet i juni en sak om organisering. I samme møte ble det vedtatt at administrasjonen skulle sette i gang arbeidet med å redusere antallet barnehager. Arbeid fram mot en ny sak til politisk behandling pågår.

Avslutte dirigentordning for voksne (025)

Frafall av dirigentstøtte vil bety økt medlemskontingent og mulig frafall av deltakere. Fjerning av dirigentstøtten slår ujevnt ut fordi lagenes økonomi varierer mye. Forverret økonomi kan også slå ut i mindre kjøp av tjenester fra kulturskolen.

Gå ut av sceneinstruktørordningen (028)

Tiltaket medfører et redusert tilbud til de lag og foreninger, samt den del av kommunens drift som benytter seg av ordningen.

Redusere kinodrift 7 t/uke (026)

Det er vanskelig å anslå hvordan redusert visnings tid virker inn på besøket. Reduksjonen foreslås fordelt over flere dager etter et fast, forutsigbart turnusopplegg, i stedet for eksempelvis en kinofri dag i uka, da unngås innleie ekstra personell for avvikling av kulturarrangement på eventuell kinofri dag. Redusert kinotid vil gå ut over barnefilm, kvalitetsfilm og bredden i tilbudet.

Redusere tilbud i kulturskolen (029)

Forslaget innebærer en reduksjon på 30% stilling til individuell undervisning. Tiltaket medfører redusert tilbud i kulturskolen.

Avslutte samarbeid fjelltrimmen (005)

Folkehelsearbeidet, Fjelltrimmen, må klare seg uten kommunal støtte.

Avvikle skøytebane (006)

Anleggelse og drift av skøytebaner overlates til privatpersoner og frivillige organisasjoner.

Gå ut av samarbeid om Newtonrom (023)

Redusert tilbud til grunnskoleelevene på realfagsområdet. Det arbeides i dag med å få etablert Newtonrom som del av den nye videregående skolen på Kippermoen.

Dersom kommunen trekker seg ut av samarbeidet vil det kanskje kunne medføre usikkerhet om rommets plassering i byggeprosjektet.

Kutt tilskudd private veger (012)

Kommunen har tidligere gitt tilskudd til enkelte vegstrekninger. Dette tilskuddet er fjernet i sin helhet, og veieiere må selv stå for all drift av veiene.

Legge ned Juniorklubben ved Mosjøen skole (020)

Redusert tilbud på fritid for elever ved Mosjøen skole.

Læringsplattform, Skooler (030)

Samarbeid og samhandling kan skje via Teams/Office 365. Det vil kreve at vi går til anskaffelse av plagiatskontroll for ungdomstrinnet som vi i dag har via Skooler.

Nedleggelse av byggteam (008)

Ved nedleggelse av byggteam vil arbeidstrening for vanskeligstilte bortfalle.

Reduksjon en stilling miljøterapienesten

Reduksjonen gjelder en administrasjonsressurs som ikke er i bruk.

Reduksjon i tilskudd, folkehelse (047)

Folkehelse disponere totalt kr 976.000 som anvendes til tilskudd til følgende kategorier:

- Grendehus kr 208.000
- Kjemsåsen Alpinsenter kr 212.000
- Tilskudd til idrettslag, velforeninger mv kr 427.000

Det er lagt opp til et kutt på 20% i tilskuddsordningen.

Reduksjon i tilskudd, kultureneteret (048)

Kultursenteret disponerer kr 224.000 som anvendes til tilskudd til lag og foreninger innenfor musikk og allmenn kultur. Det foreslås en reduksjon på 20% i bevilgningen.

Reduksjon i tilskudd, plan og utvikling. (049)

Kutt i tilskudd til skogplanting og tettere planting (tidligere vedtatt klimatiltak).
Konsekvenser: Større andel for skogeier ved planting som kan medføre mindre tett planting. Forslaget innebærer 20% kutt.

Kutt tilskudd til vefsnavassdraget (Vefsnlaks)

Konsekvens: Kommunen selger sin aksjepost og organisasjonen må finansiere sin virksomhet fra andre inntektskilder.

Reduksjon i tilskudd, politisk virksomhet (050)

Ordførerkontoret har tilskuddsposter for kr 323.000. I dette grunnlaget er det ikke medregnet overføringer til 1. og 17. mai komiteer, samt Driftstilskuddet til Helgeland regionråd. Videre har formannskapet en tilskuddskonto på kr 175.000. Det foreslås å kutte 20% i disse postene. Konsekvensen blir lavere disponible midler til utdeling.

En stilling ved Nav (045)

NAV Mosjøen har en stilling som ivaretar forvaltning av brukeres private økonomi. Stillingen forhindrer bl.a at brukere opparbeider seg husleie- og strømrestanser. Dette er ikke lovpålagte oppgaver. Ved reduksjon av ett årsverk må økonomiforvaltningssaker avsluttes. Reduksjonen kan medføre økte sosialhjelpsutgifter.

SFO bare på skoledager (018)

Tiltaket medfører at SFO holdes stengt i perioden 24/6 – 1/8, samt i skolens ferie- eller fridager i skoleåret. Tiltaket medfører at mange ansatte ikke kan tilbys mer enn 80% stilling. Tiltaket vil bety en betydelig reduksjon i tjenestetilbudet, men vil være innenfor opplæringslovens bestemmelser.

Endring i renholdsfrekvens (042)

Lavere kvalitet på renhold generelt. Tiltaket må sees i sammenheng med modernisering/robotisering på utstyrssiden og det aktuelle vedlikeholdsarealet. Det legges inn kutt i 1 årsverk nå, men dette må vurderes også neste år.

Legge ned kiosk ved kinoen (027)

Dette tiltaket vil medføre redusert tilbud til publikum. Det kan videre medføre at publikum må kjøpe sine billetter via nett eller på forhånd ved oppmøte i biblioteket.

Nedleggelse Drevja filial, folkebibliotek (024)

Det blir dårligere tilbud både til innbyggerne i Drevja og elevene ved Granmoen skole, både i forhold til omfang og bredde.

Nedleggelse av Frisklivssentralen (032)

Frisklivssentralen er et tilbud til personer over 18 år som ikke trener regelmessig og som trenger hjelp til å komme i gang med fysisk aktivitet, trenger veiledning til å endre livsstilsvaner, trenger hjelp til å forebygge livsstilssykdom m.m..

I Helsedirektoratets veileder IS-1896 for «Kommunale frisklivssentraler, etablering, organisering og tilbud» står det i forordet:

«Alle kommuner skal ha tilbud om forebyggende helsetjenester til befolkningen. Frisklivssentralen er en anbefalt måte å organisere slike tjenester på og en del av kommunens samlede helsetilbud».

Sitatet forteller at Frisklivssentralen er **en anbefalt** måte å organisere forebyggende helsetjenester på, ikke en pålagt måte å drive forebyggende helsetjenester på

Vefsn kommune driver i dag mange forebyggende helsetjenester til befolkningen, bl.a. i regi av Enhet for folkehelse. Rådmannen foreslår at Frisklivssentralen legges ned.

Omorganisering av renholdsteamet fra tre til to grupper (043)

Vakant stilling som renholdsleder erstattes av ordinær renholder. Teamet deles i to grupper i stedet for tre. Kostnadene knyttet til lederdelen av stillingen kan spares inn.

Oppkjøring av skiløyper innenfor organisert arbeidstid (007)

Organiseringen av løypekjøringen gjennomgås. Det sees på hvem, hvor mye, når og hvordan arbeidet organiseres. Mer av løypekjøringen som er fast skal tas innenfor ordinær arbeidstid.

Reduksjon 40% tilsynslege (033)

Reduksjonen fordeles slik:

10% ved avdelingen Paviljongen. Reduksjonen kan gjøres pga. utfasing av sykehjemsplasser.

10% ved avdeling Fredlundskogen. Oppgaver må overføres til annen tilsynslege og utføres innenfor vedkommende stillingsressurs.

10% smittevernlege. Oppgaver utføres av kommuneoverlege. Gir mindre tid til annet samfunnsmedisinsk arbeid.

10% helsestasjon. Flere oppgaver må utføres innenfor resterende tidsressurs. Oppgaver begrenses til strengt lovpålagte.

Legge ned Skolestua (021)

Elever som får sin opplæring på Skolestua er ungdommer som har hatt omfattende utfordringer på flere områder over mange år. Elevene har store vansker med å få noe utbytte av opplæring i klasse, og trenger omfattende tilrettelegging og oppfølging. Skolene har prøvd ut svært mange former for tilrettelegging før elevene tilbys plass på Skolestua. Dette er elever med økt risiko for å falle ut av skolegang og framtidig arbeidsliv.

Drift og vedlikehold skolestua (011)

Direkte konsekvens av tiltak 021, nedleggelse av Skolestua.

Reduksjon av miljøterapeuter i skolene (013)

Kommunen har 3,5 stillinger som miljøterapeuter. Miljøterapeutene, har en sosialfaglig tilnærming til bl.a. adferdsproblem, psykisk helse, rus, m.m.. De samarbeider med elev, foreldre, lærere, skolehelsetjeneste, barneverntjeneste m.fl. Stillingene er faglig og administrativt organisert i barnevern og ungdomstjenesten men har tjenestested på henholdsvis Kippermoen, Skolestua, Granmoen og Mosjøen skole. Tilbudet foreslås redusert med 1 stilling på Skolestua på grunn av forslaget om nedleggelse av Skolestua.

Reduksjon av stillingsressurs på Ungdomsklubben Topic

Det foreslås å inndra en 30% stilling som er ledig og en 19% stillingsressurs. Ungdomsklubben har fortsatt en 100% fast stilling som sikrer drift og kontinuitet.

Reduksjon 1 stilling sekretær/ miljøveileder avd. for psykisk helse (031)H

Resepsjons- og sekretærtjenesten ved avdeling for psykisk helse foreslås avviklet. Stillingen er «bindeleddet» mellom fagtjenesten og brukerne og er spesielt viktig når bruker må vente på samtale tid med fagpersoner i tjenesten. Noen av stillingens oppgaver kan ivaretas av avdelingsleder mens andre oppgaver må ivaretas av fagpersonell. Kan gå på bekostning av tid til oppfølging av pasienter.

Redusert ressurs prosjektledelse teknisk drift (041)

Prosjektledere lønnes i hovedsak på det/de prosjektene de jobber med, og denne delen gir ikke noen innsparing. En liten andel lønnes over den ordinære driften og dette vil gi en liten innsparing. Denne innsparingen gjelder også for trainee som i praksis har fungert som prosjektleder.

Konsekvensen av dette kuttet er at kommunen får begrenset mulighet til å påta seg prosjektansvar for innbyggergenererte prosjekter hvor ingen eller liten del av prosjektlederkostnaden er finansiert.

For fremtiden ansettes det ikke faste prosjektledere, og all lønn dekke inn i de aktuelle prosjektene kommunen påtar seg. Det etableres et tettere samarbeid mellom teknisk drift og bygg og eiendom mht bruk av prosjektledelse på tvers i organisasjonen.

Redusert stilling veileder flyktningetjenesten (046)

Mottak av flyktninger har i 2020 vært preget av koronapandemien. Kommunen vet pr. oktober 2020 ikke om det vil være behov for bosettingskommuner i 2021. Rådmannen foreslår derfor at bemanningen på flyktningetjenesten reduseres med ett årsverk. Konsekvensen av dette tiltaket kan bli at bosettingsmålet må justeres ned. Stillingen er vakant.

Samordne funksjoner ved folkehelse (036)

Sammenslåing av folkehelsekoordinator og avdelingsleder for frivillig aktivitet. Arbeidet skaleres ned i tråd med stillingsreduksjon.

Samordne park og idrett (038)

Tiltaket er foreslått både hos enhetsleder Folkehelse og hos enhetsleder teknisk drift, og samsvarer med verbalforslag i desember 2019.

En lederstilling er holdt vakant i dag. Det forventes innsparing både med hensyn til lederressurser, men også sambruk og bedre utnyttelse av utstyr. Saken utredes videre med hensyn til ny organisering og mer eksakt innsparingsbeløp for senere år.

Stengt barnehage 3 uker om sommeren (017)

Dette er en ordning som flere kommuner har i dag, f.eks Trondheim kommune hvor det er vedtektsfestet at barnehagene har stengt i uke 28-29-30. Tiltaket medfører at foreldrene får redusert sin valgmulighet når det gjelder uttak av ferie for barna. For barnehagene medfører tiltaket større grad av forutsigbarhet, samt redusert behov for innleie av vikarer.

Redusere kurs og kompetanseheving i skole og SFO (019)

Dette tiltaket vil medføre en svakere satsing på kompetanse. Det vil fortrinnsvis gjelde deltakelse i kurs og konferanser, og ikke større satsinger som KFK-ordningen i skolene.

Redusert portoutgifter (039)

Dette tiltaket er iverksatt. I 2019 var portoutgifter på kr. 480.000,-. For inneværende år er det brukt kr. 175.000,-. En av hovedårsakene til reduserte portoutgifter er at saksbehandlere er blitt flinkere til å bruke rett frankering, samt at det i stor grad benyttes elektroniske utsendelser.

Parkeringsavgift (037)

Innføring av Parkeringsavgift i Vefsn kommune vil gi en inntekt ikke kutt. Det vil tilkomme noen utgifter ifm etableringen, og driftsutgifter ved selve ordningen.

Inntekten er et usikkert estimat, og innføringen vil ta noen tid. Inntjeningen er derfor satt opp først i 2022. Man antar at dette vil føre til press på private p-plasser og at det kan bli noe «Villparkering». Det er også trolig at dette må til koordinering av parkerinssystem/-avgifter med private. Saken må koordineres med mobilitetsplanen.

Reduksjon 1,6 årsverk i sentraladministrasjonen (035)

Stillingene er tilknyttet arkivtjenesten med 0,6 årsverk og 1 årsverk tilknyttet forvaltning av festekontrakter og kommunens forsikringer. Stillingene er pr dags dato vakante og man har løst årsverksreduksjonene gjennom å spre oppgavene på flere enheter i organisasjonen.

Reduksjon i vedlikehold og service formålsbygg (044)

Det kuttes i 1 stilling innen vedlikehold og service på formålsbygg.

Tiltaket legges inn med en sterkt redusert virkning i 2021, og fullvirkning i fra 2022. Dette for å avslutte pågående prosjekt og oppgaver og for å være i takt med en naturlig avgang til pensjon slik at oppsigelser unngås.

Redusere en stilling plan og utvikling (040)

Vakant stilling er besettes ikke. Konsekvensen er mindre kapasitet til å behandle kommunalt initierte planer.

6.3 Forslag til bevilgningsrammer.

Det endelige forslag til bevilgningsrammer for 2021-2024 fremgår av tabell 6.3a og en detaljer oversikt over endringer i den enkelte ramme fremgår av vedlegg 1.

Tabell 6.3a Forslag til bevilgningsrammer for 2021-2024.

Nr	Ramme	Regn 2019	Budsj 2020	Budsj 2021	Budsj 2022	Budsj 2023	Budsj 2024
10	Politisk virksomhet og næringsvirksomhet	21 369	17 395	16 990	16 990	16 990	16 990
11	Administrasjon og Service	41 580	43 132	42 161	42 161	42 161	42 161
14	Interkommunal virksomhet og kirkelig fellesråd	17 146	17 413	16 281	16 281	16 281	16 281
20	Skole	173 586	180 925	182 546	178 931	174 477	172 182
21	Kommunale barnehager	45 352	47 918	47 683	47 351	47 351	47 351
22	Private barnehager	59 143	61 754	63 460	63 460	62 520	62 520
30	Omsorg	269 659	282 793	288 468	288 468	288 468	288 468
34	Helsevern	47 849	49 721	53 919	53 122	53 122	53 122
38	Sosial avd og flyktningekontoret	67 525	49 491	69 091	68 538	68 538	68 538
60	Samfunnsutvikling	72 621	75 781	72 854	72 589	71 689	68 816
61	Teknisk drift og Samferdsel	27 362	29 440	29 146	29 046	29 046	29 046
62	Vann, avløp og renovasjon	-148	0	0	0	0	0
63	Brann og feiing	10 238	10 748	10 966	5 766	5 766	5 766
66	Kultur	13 579	12 245	12 111	11 574	11 574	11 574
80	Avskrivninger og premieavvik	-45 981	-59 366	-57 080	-74 697	-75 068	-76 293
90	Generelle rammebetingelser	477	0	0	0	0	0
	Sum bevilgninger drift, netto	821 357	819 390	848 597	819 581	812 916	806 523

6.4 Nettodriftsresultat.

Økonomisk hovedoversikt drift (tabell 6.4a) viser kommunens totale driftsinntekter og driftsutgifter. I denne budsjettoversikten fremkommer nettodriftsresultat som er kommunens «overskudd». Beløpet viser hva som er igjen av inntektene etter at alle utgifter er dekket.

Kommunens mål er et resultat på 1,11%, noe som tilsier et netto driftsresultat for alle år på kr 13,5 mill. Skal man nå dette målet er det med utgangspunkt i 2021 et behov for inndekning på kr 37,2 mill. For planens øvrige år er resultatet omkring et netto driftsresultat på 0%.

I denne planen nås ikke målet om 1,11%, men planen legger opp til en balanse i økonomien som i seg selv er en kraftig forbedring fra årene 2020 og 2021. I neste planrunde må en imidlertid ta sikte på å få på plass et nettodriftsresultat på minst 1,11% og med det arbeide med nye tiltak for å redusere kommunens driftsutgifter i størrelsesorden kr 14-15 millioner.

Tabell 6.4a Økonomisk hovedoversikt drift.

Linjenavn	Regnskap 2019	Budsjett 2020	Budsjett 2021	Budsjett 2022	Budsjett 2023	Budsjett 2024
Rammetilskudd	-436 818	-456 397	-453 981	-450 910	-452 044	-451 750
Innteks- og formuesskatt	-353 905	-354 657	-358 238	-355 275	-352 830	-351 058
Eiendomsskatt	-57 351	-53 350	-52 342	-57 969	-56 796	-53 923
Andre overføringer og tilskudd fra staten	-47 309	-42 058	-22 945	-22 936	-23 007	-23 060
Overføringer og tilskudd fra andre	-184 505	-132 548	-150 021	-166 104	-164 395	-164 395
Brukerbetalinger	-46 937	-44 189	-45 754	-45 745	-45 732	-45 732
Salgs- og leieinntekter	-194 184	-207 199	-123 246	-128 446	-130 042	-131 638
SUM DRIFTSINNEKTER	-1 321 009	-1 290 398	-1 206 527	-1 227 385	-1 224 846	-1 221 556
Lønnsutgifter	699 606	693 657	687 579	684 087	680 756	678 929
Sosiale utgifter	126 068	121 628	123 240	122 558	121 926	121 580
Kjøp av varer og tjenester	362 016	345 755	274 429	272 409	269 581	266 958
Overføringer og tilskudd til andre	84 682	77 407	82 368	80 821	80 821	80 821
Avskrivninger	66 803	65 000	65 000	65 000	65 000	65 000
SUM DRIFTSUTGIFTER	1 339 175	1 303 447	1 232 616	1 224 875	1 218 084	1 213 288
BRUTTO DRIFTSRESULTAT	18 166	13 049	26 089	-2 510	-6 762	-8 268
Renteinntekter	-7 678	-5 838	-4 220	-4 263	-4 493	-4 713
Utbytter	-14 811	-5 000	-5 000	-5 000	-5 000	-5 000
Renteutgifter	25 754	30 168	18 274	19 102	21 461	22 033
Avdrag på lån	53 086	53 000	53 553	55 346	58 697	61 116
NETTO FINANSUTGIFTER	56 351	72 330	62 607	65 185	70 665	73 436
Motpost avskrivninger	-66 803	-65 000	-65 000	-65 000	-65 000	-65 000
NETTO DRIFTSRESULTAT	7 714	20 379	23 696	-2 325	-1 097	168
Overføring til investering	1 360	0	0	0	0	0
Netto avsetn til/ bruk av bundne fond	-3 394	0	0	0	0	0
Netto avsetn til/ bruk av disp. fond	14912	-20 378	-23 696	2 325	1097	-168
Bruk av tidligere års mindreforbruk	-20 591	0	0	0	0	0
SUM DISPONERINGER	-7 713	-20 378	-23 696	2 325	1 097	-168
FREMFØRT TIL INNDEKNING I SENERE ÅR	1	1	0	0	0	0
Andel nd i % av driftsinntekter	-0,58 %	-1,58 %	-1,96 %	0,19 %	0,09 %	-0,01 %

7. Investeringsplanen 2021-2024

I dette kapitlet gjennomgås forslag til kommunens investeringsplan for perioden og starter med en nærmere redegjørelse for investeringsvolumet og hvordan det er finansiert. Til slutt kommer en redegjørelse for de enkelte prosjekter.

7.1 Kommentarer til finansieringen av årets investeringer

I tabell 7.1a nedenfor fremkommer en oversikt over investeringsvolumet for kommende periode. Investeringer i driftsmidler er spesifisert og kommentert nærmere i kapittel 7.2. Kjøp av aksjer og andeler er innskudd av egenkapital i Kommunenes Landspensjonskasse.

I kapittel 4.1 er gjeldsutviklingen kommentert tilknyttet målet om å klare å redusere kommunens gjeld fremover. I den sammenheng er et virkemiddel å holde investeringsnivået så lavt som mulig og et annet å øke graden av finansiering ved bruk av egne midler som kommer fra disponering av nettodriftsresultat i gjeldende år eller fra tidligere avsatte midler. I dette forslaget er låneandelen totalt over alle år 60%, noe som kommer av at en forholdsvis stor andel av prosjektene har tilskudd som en del av finansiering. Bidrag fra kommunens løpende drift eller disposisjonsfond er det ikke rom for.

De tiltakene som foreslås er knyttet til endringer i skolestruktur, eldreomsorg investeringer i idrettshall tilknyttet byggingen av ny videregående skole. Øvrige prosjekter er i stor grad knyttet til selvkostområdene, vann og avløp. Investeringsbehovet i kommunen er betydelig (se vedlegg ikke prioriterte tiltak), imidlertid må en klare å begrense de årlige investeringer så mye som forsvarlig mulig for at gjeldsnivået skal ikke skal øke vesentlig. Dette forholdet er omtalt nærmere i kapittel 4.1.

Tabell 7.1a Bevilgningsoversikt investeringer.

Linjenavn	Regnskap 2019	Budsjett 2020	Budsjett 2021	Budsjett 2022	Budsjett 2023	Budsjett 2024
Investeringer i varige driftsmidler	93 729	106 589	38 244	101 400	194 100	84 800
Investeringer i aksjer og andeler i selskaper	3 359	4 115	3 500	3 500	3 500	3 500
Tilskudd til andres investeringer	433	0	0	0	0	0
Sum investeringsutgifter	97 521	110 704	41 744	104 900	197 600	88 300
Kompensasjon for merverdiavgift	-12 578	-4 554	-4 089	-17 322	-31 990	-11 048
Tilskudd fra andre	-18 729	0	0	-8 624	-34 496	-54 232
Salg av varige driftsmidler	-5 821	-2 000	-2 000	-2 000	-2 000	-2 000
Mottatte avdrag på utlån av egne midler	-4 328	-4 115	-4 115	-4 115	-4 115	-4 115
Bruk av lån	-56 741	-101 000	-33 155	-74 454	-126 614	-18 520
Sum investeringsinntekter	-98 197	-111 669	-43 359	-106 515	-199 215	-89 915
Videre utlån	54 348	10 000	50 000	50 000	50 000	50 000
Bruk av lån til videreutlån	-54 195	-10 000	-50 000	-50 000	-50 000	-50 000
Avdrag på lån til videreutlån	5 933	2 000	6 000	6 000	6 000	6 000
Mottatte avdrag på videreutlån	-7 844	-2 000	-6 000	-6 000	-6 000	-6 000
Overføring fra driften	-1 360	0	0	0	0	0
Nettoavsetn til/ bruk av bundne inv. fond	3 338	0	0	0	0	0
Nettoavsetn til/ bruk av ubundne inv. fond	456	965	1 615	1 615	1 615	1 615
Sum overf. fra drift og nettoavsetninger	2 434	965	1 615	1 615	1 615	1 615
Fremført til inndekning i senere år	0	0	0	0	0	0

7.2 De enkelte investeringstiltak.

I tabellen nedenfor er det en oversikt over de prosjekter som fremmes som forslag til investeringstiltak i perioden 2021-2024. Hvert av disse tiltakene er kommentert under tabellen.

Tabell 7.2a Investeringer pr tiltak.

Investeringsprosjekt	2021	2022	2023	2024
28 nye omsorgsboliger (019)	0	24 500	98 000	0
Byggetrinn to Fredlundskogen sykehjem (020)	0	0	0	4 000
Driftskontrollanlegg og utstyr avløp (004)	500	600	600	600
Driftskontrollanlegg og utstyr vann (003)	500	600	600	600
Investeringsramme avløp (005)	4 000	5 000	5 000	5 000
Investeringsramme vann (006)	3 000	4 000	5 000	5 000
Investeringsramme veg (011)	6 200	6 200	6 200	6 200
Ladestasjoner (008)	1 294	0	0	0
Ny gravemaskin avløp (015)	2 800	0	0	0
Ny idrettshall (009)	0	15 300	76 500	61 200
Ny lastebil avløp (016)	3 000	0	0	0
Oppgradering og investeringer i it systemer(021)	1 250	1 250	1 250	1 250
Sandvik RA (014)	4 000	0	0	0
Trafikksikkerhetsplan (010)	950	950	950	950
Utvidelse av Olderskog skole (002)	10 750	43 000	0	0
sum investeringer	38 244	101 400	194 100	84 800

28 nye omsorgsboliger (019)

Omsorgstjenesten melder at etterspørselen etter omsorgsboliger er større enn tilgangen på boliger. Flere brukere har derfor fått avslag på sine søknader. Tar en i betraktning at planlegging av et byggeprosjekt kan ta inntil 1 år og bygging av botiltak opptil 2 år står en nå i fare for å få en lang venteliste av eldre brukere som trenger bolig.

Rådmannen foreslår derfor at kommunen bygger inntil 28 omsorgsboliger. Det er ønskelig at en i denne sammenhengen vurderer om ombygging av 3. etasje på Parken til omsorgsboliger kan inngå i dette antallet / prosjektet.

Tiltaket gir ikke konsekvenser for driftsbudsjettet, da alle kostnader tilknyttet drift av bygget og kapitalkostnader dekkes av husleie inntektene.

Byggetrinn to Fredlundskogen sykehjem (020)

Med økningen i antall eldre og økt levealder øker også andelen eldre med alvorlig sykdom og svekkelse. Den aller største utfordringen for hjelpeapparatet er tiltak og tjenester for personer med demenssykdom. Løsningen består av tiltak tilpasset sykdommens ulike faser der høyeste omsorgsnivå er sykehjem med spesialavdeling for demente. Fredlundskogen er et godt eksempel på omsorgsnivået. Her har kommunen allerede investert i infrastruktur for 8 nye plasser. Dette gjør at plan- og byggekostnadene blir lavere enn i en ny frittstående bygning

Rådmannen foreslår derfor en bevilgning til planlegging av byggetrinn to / 8 plasser i 2024.

Driftskontrollanlegg og utstyr avløp (004)

Vefsn kommune har i dag driftskontrollanlegg som omfatter de aller fleste anleggene innen vann og avløp. Målsettingen er at alle stasjoner og overløp skal inn på overvåkingen. Primært brukes overvåkingen til å fjernstyre en del stasjoner, samt å kunne redusere responstiden når feil oppstår. Utviklingen innen data og kommunikasjon er stor og det krever løpende investeringer for at man har et oppegående anlegg.

Driftskontrollanlegg og utstyr vann (003)

Samme som tiltaket driftskontrollanlegg og utstyr avløp (004)

Investeringsramme avløp (005)

Mange av våre VA ledninger trenger fornying. Det vil stadig dukke opp strekk og områder der ledningene må skiftes. På bakgrunn av dette vil det hvert år være nødvendig å ha tilgjengelig investeringsmidler til prioriterte tiltak. Slike tiltak må også sammenholdes med investering /utbedring av veier og belysning. Tiltaket er i tråd med vedtatte Hovedplaner for vann og avløp. Arbeidet vil også kunne foregå i egenregi.

Helligbergvegen, Halsbekkvegen, Bausteinbergan, Elvegata og deler av Lundvegen er gater som vil bli utbedret i økonomiplanperioden. I 2021 ønsker vi å rehabilitere Helligbergvegen. Utbedringsmidler på veg vil bli benyttet til asfaltering og tilhørende vegoppgradering.

Investeringsramme vann (006)

Samme som tiltaket Investeringsramme avløp (005)

Investeringsramme veg (011)

Vefsn kommune har et meget stort etterslep på veivedlikehold. Det er en rekke tunge tiltak som står i kø, og disse er synliggjort i hovedplanen som er vedtatt av kommunestyret.

Asfaltering og fortau gjenstår i Halsmovegen. Ellers er Helligbergvegen, Halsbekkvegen og Bausteinbergan, Elvegata og deler av Lundvegen er gater som vil bli utbedret i økonomiplanperioden. Tiltakene må samkjøres med rehabilitering av vann og avløpsnett.

Ladestasjoner (008)

Tiltaket er knyttet til kommunestyrets vedtak i økonomiplanen for 2019-2022 om økt andel el-biler, bilpool og reduksjon av antall tjenestebiler. Dette tiltaket inneholder investeringer i ladestasjoner og system for biladministrasjon. Tiltak er finansiert med bruk av midler fra salg av eiendom og har av den grunn bevilgningsmessig ingen konsekvenser i form av renter og avdrag. Tiltaket hadde sin første bevilging i 2020.

Ny gravemaskin avløp (015)

En del av våre maskiner begynner å bli meget slitt.

Vi har en Komatsu gravemaskin (2011 modell) som må fornyes. Dette er beredskapmateriell som man er helt avhengig av ved vannlekkasjer, og feil på avløpsnett.

Ny idrettshall (009)

Nordland fylkeskommune sitter i disse dager med slutføring av et mulighetsstudie knyttet til ny videregående skole i Mosjøen. Prosjektet er stort og er fortsatt i sin startfase. I forbindelse med mulighetsstudiet er det spilt inn behov for nye idrettsbygg fra fylkeskommunen og fra grunnskolen i Vefsn. Bygg og eiendom i Vefsn kommune er tydelige på at den eksisterende idrettshallen på Kippermoen bør rives. Dette vil frigjøre areal for de nye idrettsbygg som skal realiseres.

I og med at mye ennå er uavklart med hensyn på rombehov blir også en kalkyle over kostnadene svært usikker. Et grovt anslag på 4000 kvm til kr 38.500 inklusiv en margin på 30% gir en totalt på kr 153.000.000 mill. Som referanse er bygging av idrettshall på Mo i Rana på 3300 kvm til 97 mill inkl mva. Videre er det lagt til grunn 70% momskompensasjon. Tilskudd er også ukjent og det er lagt opp til at tilskudd først kommer i år 2024 når hallen er ferdigstilt.

Ny lastebil avløp (016)

En del av våre biler/kjøretøy begynner å bli meget slitt.

En Volvo lastebil (2007 modell) må fornyes. Dette er beredskapmateriell som man er helt avhengig av ved vannlekkasjer, og feil på avløpsnett. Lastebilen er også satt opp med utstyr for snørydding/strøing og inngår i kommunens vinterdrift av vegnettet.

Oppgradering og investeringer i IT teknologi(021)

Det er behov for oppgraderinger og investeringer i nye funksjonaliteter tilknyttet sentrale it systemer i kommunen innenfor sentrale administrative systemer og systemer innenfor tjenesteområdene. Videre investeringer og oppgraderingen innenfor datanettverk og sentrale servere. Den teknologiske utviklingen går hurtig og uten at det avsettes midler til investeringstiltak blir kommunen fort hengende etter i den teknologiske utviklingen. Dette er bakgrunnen forslaget om å avsette en investeringsramme på kr 1,25 mill årlig. De konkrete tiltak som vil bli gjennomført vil komme i tertial rapporteringen.

Sandvik RA (014)

Sandvik RA er et biorotoranlegg som er bygd på 1980 tallet. Anlegget er meget dårlig. Bygget har aldri hatt ventilasjon, og det er fukt/råteskader i bygget. Elektroteknisk og mekanisk er det mye fukt/rustskader. Anlegget var etablert som en prototype i samarbeid med Vefsn sveis AS. Det er ikke reservedeler å oppdrive til anlegget. Det foreslås å rive hele anlegget å bygge et nytt mekanisk anlegg.

Et nytt anlegg kan etableres og benytte eksisterende innløpskummer. Det støpes ei betongplate og anskaffes et elementbygg i tre. Elektro, rør og ventilasjon etableres. Renseteknisk er det vurdert et kjemisk fellingsanlegg. Det er flere mulige leverandører. Eksisterende bygg rives og leveres til godkjent mottak.

Følgende kostnader er vurdert: Riving 0,5 mill, Grunnarbeid 0,5 mill, Bygg ca 80 m2 1,5 mill, kjøp maskin 1,0 mill og EL/VVS 0,5 mill.

Trafikksikkerhetsplan (010)

Tilskudd fra Nordland fylkeskommune til trafikksikkerhetstiltak har stor finansiell betydning for å gjennomføre trafikksikkerhetstiltak. Denne årlige bevilgningen er kommunens egenandel i tilskuddssøknader og en vil komme nærmere tilbake til aktuelle tiltak i regulert budsjett.

Utvidelse av Olderskog skole (002)

Tiltaket er et direkte resultat av forslag om endring i skolestruktur i Mosjøen krets.

8. Kommunale foretak og interkommunalt samarbeid.

Ramme 14 Interkommunal virksomhet og kirkelig fellesråd.

Kommunen er vertskommune for 12 interkommunale samarbeid. For nærmere omtale av disse vises det til eierskapsmeldingen Budsjettet for kommunens andel virksomhetenes utgifter er fremskrevet for pris og lønnsvekst på samme vilkår som kommunens øvrige virksomheter.

RKK er en del av denne rammen og har meldt inn at dagens rammer er for lave i forhold til dagens drift. En vil komme tilbake til dette i utarbeidelsen for budsjett 2022-2026.

Det samme gjelder kommunens tilskudd til Kirkelig fellesråd som har et tilskudd for 2021 på kr 7.294.000.

Ramme 10 Politisk- og næringsvirksomhet.

Kommunen har to kommunale foretak, Mosjøen Havn kf og Mosjøen og omegn næringssselskap kf (Mon).

I budsjettet ligger det en årlig overføring til Mosjøen Havn kf på kr 1.660.000 som tilskudd til betjening av lån opptatt til nytt kai. Dette er et prosjekt som er et samarbeid med Alcoa og er ferdigstilt.

Mon kf mottar en årlig overføring som er fremskrevet med pris- og lønnsvekst til kr 3.788.000 for 2021.

I denne rammen ligger også bevilgningen til kontrollutvalget. Deres budsjettforslag er gjengitt nedenfor og er innarbeidet budsjettet ramme 10 Politisk virksomhet og næringsvirksomhet.

BUDSJETTFORSLAG 2021
for
KONTROLLUTVALGET og REVISJONSTJENESTENE
i
VEFSN KOMMUNE

Det er § 2 i KU-forskriften som gir bestemmelsen for budsjettbehandling av kommunens kontrollarbeid, bl.a. at kontrollutvalgets forslag skal følge innstillingen til årsbudsjettet etter kommuneloven § 14-3 tredje ledd til kommunestyret.

Kontroll- og tilsynsarbeidet i kommunen er organisert slik at det er kontrollutvalget som gir forslag til budsjetttramme for både kontrollutvalgets egen virksomhet og kommunens revisjonsutgift. Kontrollutvalgets sekretariat (Indre Helgeland Kontrollutvalgsssekretariat) vedtar i hht. vedtekter selv sitt budsjett som oversendes til administrasjon for innarbeidelse i kommunens samlede budsjetter.

Kontrollutvalgets budsjettforslag for sin egen virksomhet og for revisjonsutgiften ble vedtatt av kontrollutvalget den 04.09.2020 i KU-sak 033/20 med følgende beløp:

- For revisjonstjenestene: kr. 1 510 860 (jfr. vedlegg)
- For kontrollutvalgets egen virksomhet: kr. 210 386 (jfr. nedenfor samt vedlegg)

	Sum	Fordelt pr. aktivitet				
		Ordinære møter KU	Styre-møter Sekretar.	Felles-samling Regional	Fagkon-feranse Nasjonal	Kontin-gent "FKT"
Møtegodtgjørelse	34 458	32 538	1 920	-	-	-
Tapt arbeidsfortjeneste	61 560	27 360	8 550	8 550	17 100	-
Arbeidsgiveravgift	4 897	3 055	534	436	872	-
Beverting	3 000	3 000	-	-	-	-
Opplæring og kurs	52 000	-	-	10 000	42 000	-
Reiser, diett, bil m.m.	45 471	1 170	1 404	195	42 702	-
Kontingent	9 000	-	-	-	-	9 000
Sum	210 386	67 123	12 408	19 181	102 674	9 000

9. Tjenesteområde infrastruktur og samfunnsutvikling.

Tjenesteområdet omfatter rammene 10-14 og 60-63

Ramme 10 Politisk virksomhet og næringsvirksomhet.

På ordførerkontoret er postene til tapt arbeidsfortjeneste og tjenestefrikjøp usikre poster. Dette er poster vi har lite styring med. Kommuneloven fastslår at folkevalgte skal ha dekket sine utgifter, og aktiviteten svinger litt avhengig av hvilke saker det må brukes tid til. Som for de fleste andre områder er og vil forhold knyttet til COVID-19 være en usikker faktor.

Det som ligger under faste tilskudd er følgende:

Tilskudd til organisasjoner:

Galleria Kunstfestival	kr. 30 000
Helgeland Event – Skisprinten	kr. 30 000
TV-aksjonen drift + støtte	kr. 20 000
Drevvatn Nærmat-publ.pc	kr. 1 000
Norsk Folkehjelp	kr. 20 000
Røde kors	kr. 20 000
Helgeland Simfonietta	kr. 15 000
Mosjøen byspill	kr. 30 000
Jusshjelpe i Nord-Norge	kr. 10 000
Bildende kunst	kr. 25 000
Toppen Internasjonale sommermusikksskole	kr. 20 000
Kippermocupen	kr. 50 000
Sum	kr. 271 000

Under kontingenter ligger:

Medlemskontingent Kommunenes Interesseforening for lokalsykehus : kr. 10 000

Medlemskontingent Utmarkskommunenes sammenslutning : kr. 45 000

Olavsrosa – stiftelsen norsk kulturarv ...byparken.... : kr. 1 000

Samarbeidsavtale Norsk kulturarv : kr. 13 000

Kontingent til LNVK – (Landssammenslutninga av norske vindkraftkommunar)

: kr. 17 000

(kr. 1,25 pr innbygger + 1000 kr)

Ordførerkontoret har utgiftene både til kulturpris, byggeskikkpris og frivillighetspris. Dette er budsjettert på egen konto for kulturpris.

Ramme 11 Sentraladministrasjonen

Rammen omfatter bevilgninger til rådmannens kontor, juridisk avdeling, økonomiavdelingen, hr-avdelingen, arkiv og resepsjon og it-avdelingen. Videre er det bevilgninger til kommunale fellesutgifter for kommunen som helhet, kontingenter, tillitsvalgte og lærlingeordningen for tilsammen kr 8,5 mill. Budsjettet er utarbeidet innenfor de gitte rammer.

Ramme 60 Samfunnsutvikling

Plan og utvikling

Det legges fram et budsjett i balanse. Driftsenheten er svært konjunkturavhengig i forhold til høye krav om inntjening via gebyrer spesielt innenfor plan, byggesak og kart/oppmåling. Hoveddelen av utgiftspostene er knyttet til lønn. Dersom byggeaktiviteten i kommunen går ned, vil også inntektene gå ned. I rådmannen sitt forslag til budsjett er det kuttet i en stilling på planavdelingen, dette begrenser kommunens mulighet til å arbeide med egeninitierte planer. I tillegg til å saksbehandle private planer vil derfor enheten i 2021 prioritere å få slutført allerede påbegynte planer.

Kommunale formålsbygg

Rammen for 2021 er redusert med kr. 221.000,- før oppjustering for lønns- og prisvekst. Årsaken er beregnet effekt av ENØK tiltak som skal være klart til 2021. Reduksjonen resulterer reduksjon av budsjett for elektrisk energi fordelt på ulike bygg.

Økning av driftsbudsjett på kr. 3,5 mill.kr som følge av ekstraordinære KORONA tiltak har ført til at det er satt i verk mange nødvendige vedlikeholdstiltak som tidligere har blitt nedprioritert pga. manglende finansiering. Dette er svært positivt, og vil gjøre listen over vedlikeholdstiltak noe kortere.

Dessverre har dette kun en midlertid effekt. Slik rammen har vært de 2 siste årene, så har vi ikke mulighet til å finansiere alle behov for drift- og vedlikehold, men dekker kun det mest nødvendige/akutte. Planlagt styrking av vedlikehold i 2018 på 1 mill.kr ble dessverre spist opp av økte priser på fjernvarme, etter at kommunens avtale om subsidierte priser gikk ut i 2018. Endringer i momskompensasjon for kultur- og idrettsbygg førte også til en utgiftsøkning på ca. 500.000,-, noe som ikke ble kompensert med økning i ramme. Vi prøver så langt det lar seg gjøre å stramme inn hvor det er mulig.

For formålsbygg har vi i dag ca. 3,8 mill.kr på fond, men dette vil bli noe redusert da noen vedlikeholdsprosjekter er planlagt finansiert ved bruk av fond. Dette kan vi ikke

fortsette med så lenge driftsmidlene er på det nivå de er i dag, da vi er avhengig av til enhver tid å ha en betydelig reserve for å kunne dekke uforutsette kostnader. Vi har ennå mange store uløste vedlikeholdsoppgaver som er så kostnadskrevenne at de ikke kan løses med ordinære driftsbudsjett. Dette gjelder spesielt de eldste av formålsbyggene som Rådhuset, Parken Bo (gammel fløy) Vefsn sykehjem (gammel fløy), Kulturhuset, Fearnleysgt. 17 (Brannstasjonen), Lager Nyrud, Mosjøen skole's idrettsbygg og Idrettshallen. En del av disse byggene vil kanskje bli rehabilitert/nybygd i løpet av noen år. Det er derfor vanskelig å prioritere større vedlikeholdsinnsats på disse byggene før det foreligger mer konkrete planer om omfang og framdrift.

Kommunale boliger

Det er budsjettert med husleieøkning på 2,9 % som er forventet prisstigning. Husleieinntekter er justert ned på bygg som skal selges. Det er vedtatt å selge 27 enheter inkl. hybler i Campingveien. Salgsprosessen er noe forsinket pga. problemer med kjøp og fradeling av tomtene både i Skul Svendsvei og Åsveien. Corona beredskap gjør også at det er gjort beslag på 2 av leilighetene i Åsveien til «karanteneleiligheter»

Leiemarkedet for omsorgsboliger har endret seg det siste året. Da vi i fjor hadde flere ledige leiligheter i Austerbygdveien, er nå alle leilighetene tildelt. Dette skyldes omlegging av eldreomsorgen med færre sykehjemsplasser. Budsjetterte husleieinntekter i Austerbygdveien er derfor økt i forhold til 2020.

Bygg og eiendom forvalter i dag 402 boenheter (leiligheter, eneboliger) Av disse er 92 boenheter eid av Boligstiftelsen. Situasjonen er på lik linje med formålsbyggene utfordrende som følge av begrensede midler til vedlikehold, men situasjonen er betydelig bedre etter overgangen til selvkostmodell, da vedlikeholdsbudsjettet ble betydelig styrket. Mange leiligheter må oppusses betydelig, noe som gjøres så langt det lar seg gjøre, ved beboerskifte. Det har vært stor aktivitet både på utvendig og innvendig oppussing (kjøkken, tak, utvendig maling, etc) på ulike bygg, som finansieres over driftsbudsjettet. Dette gjelder også boliger eid av VKS (boligstiftelsen)

I løpet av høsten 20 vil det igangsettes et større oppgradering/rehabiliteringsprosjekt i Hårekgate 13 a- c, som er det eldste omsorgsboligkomplekset vi har. Prosjektet vil føre til oppgradering av brannsikkerhet og el.sikkerhet, hvor blant annet hele boligkomplekset blir fullsprinklet. Til nå har det foregått tradisjonell oppussing av leilighetene med nye kjøkken og bad. Prosjektet blir finansiert med avsatte fond fra salg av boliger og tilskudd fra Husbanken. Tilfluktsrommet i kjeller vil også bli pusset opp, finansiert med midler fra tilfluktsromfond.

Alt i alt er driftssituasjonen av de kommunale boligene tilfredsstillende etter at selvkostmodellen ble innført. Vi får færre og færre boliger med dårlig standard og stort vedlikeholdsetterslep som følge av at det er satt av betydelig mer midler til vedlikehold nå enn tidligere. Overskudd gir også enheten mulighet til å avsette midler på fond for uforutsette kostnader/buffer.

Boligkontoret har i dag ca.3,9 mill. kr avsatt på fond til vedlikehold, og eventuelt for inndekning av et eventuelt underskudd.

Folkehelse.

Vakant stilling «leder for frivillig aktivitet» lyses ikke ut, men slås sammen med folkehelsekoordinatorstillingen. Arbeidsoppgavene og kommunens innsats tilpasses. Nettogevinsten vil være på 281.000,-.

Tall i budsjett må leses som i et normalår. Covid-19 har stor betydning for inntekter og utgifter ved senteret. Inntekter ved idrettsenteret avhenger av antallet besøkende samt gjennomføring av arrangementer.

Både kommunen som eier og ulike arrangører opplever det som krevende å følge de nasjonale retningslinjer som gjelder i situasjonen vi står i med Covid-19. Utgifter vil kunne øke noe mer enn budsjettert. I hovedsak om nasjonale retningslinjer for drift krever mer enn dagens krav, særlig knyttet til renhold, desinfisering og vakhold.

For 2020 gikk senteret nærmest helt uten inntekter i 3 måneder grunnet stenging. Publikum er på veg tilbake, men det er enkelte grupper som er mer varsom med hensyn til korona. Dette gjelder særlig eldre gjester og mennesker med et sammensatt sykdomsbilde. Samtidig er det slik at senteret må forholde seg til en rekke ulike veiledere i sin drift. Det stilles ulike krav til smittevern for drift av bassenger, idrettshaller og treningssentre, samt forskjell på skoletid og fritid. Det er god kontroll på veiledere og retningslinjer, men dette krever tilstrekkelig med personell for å sikre alle gjester en best mulig opplevelse.

En nedstenging vil også kunne skje i 2021 om det kommer strengere nasjonale retningslinjer eller en lokal smittespredning. En slik nedstengning vil ha stor påvirkning på det økonomiske resultatet.

Ramme 61 Teknisk drift og samferdsel

Budsjett for 2021 er satt opp innenfor gitte rammer. Hovedutfordringen ligger i drift av kommunale veger. Vefsn kommune har et meget stort etterslep på vedlikehold. Vi har per i dag et beregnet etterslep på vedlikehold av veg på i omkring 130 mill.

Verdien på vegnettet forringes årlig på grunn av manglende ressurser. Utsettelse og ikke iverksetting av tiltak fører til kostnadsøkninger, fordi skadeomfanget bare blir større og større. I verste fall må vi bygge nye veger.

Kommunen fikk i 2020 en «korona-pott» til asfaltering/vegutbedring, og de mest slitne bygatene er derfor tatt nå høsten 2020. Etterslepet er allikevel fremdeles stort. Dette gjelder både asfaltering av grusgater og reasfaltering. Per i dag har ca 49% av kommunens vegnett ikke fast dekke. Å få asfaltert disse koster ca. 80 mill. I tillegg har vi fremdeles asfaltdekker som er meget oppsprukket i en rekke gater, og det er stedvis meget stor sporslitasje. Spordybden er stedvis så stor at det til tider kan oppfattes som trafikkfarlig. Dette særlig for sykler, mopeder og motorsykler. For å bedre denne situasjonen bør de økonomiske rammene til driftstiltak prioriteres sterkere i forhold til utbedringstiltak.

Tilskudd til trafikksikkerhetsplanen er videreført, og her har kommunen gode erfaringer, godt samarbeid med frivillige og gode resultater.

Deler av gatebelysningen er svært gammel. Elektriske jordkabler er ikke dimensjonert ihht. dagens elektriske forskrifter, og dette gir seg utslag i at lange kabelstrekk blir smeltet ved kortslutning. Trestolper er i mange tilfeller så råtne at armatur har meget dårlig feste, med fare for å ramle ned. I enkelte gater er stålmaster langt på veg rustet, og har liten styrke. En rekke gater har fått ny belysning, men det er fortsatt mye som gjenstår. Til og med 2018 var det årlige investeringsmidler på 1,5 mill som resulterte i at mye ble skiftet, men fra 2019 har det ikke vært jobbet systematisk med disse utfordringene, kun vært foretatt krisereparasjoner.

Ramme 62 Vann og avløp

Vann og avløp er begge selvkostområder, og budsjetteres derfor i null. Innenfor begge områdene er det stor aktivitet, og prosjektene gjennomføres i henhold til hovedplanene. Noen av prosjektene gjennomføres også i samarbeid med vei. Byggingen av Mosjøen renseanlegg har pågått i hele 2020, og vil ha få sin avslutning i 2021. Investeringer følger plan for utskiftning av biler og utstyr.

Enheten har i 2020 arbeidet med revideringen av sine hovedplaner, og i målet er å få dette inn i en felles hovedplan for vann, avløp og vannmiljø. Dette arbeidet forventes slutført høst 2021/vinter 2022. Tilpasning mellom investeringsvilje/-behov og gebyrstørrelsene vil bli et tema også kommende år.

Ramme 63 Brann og feiing

Budsjett for 2021 er satt opp innenfor tildelt ramme. Enheten har en del kostnader som kommunen ikke påvirker. Dette gjelder særlig samarbeidet med Salten Brann IKS og innføringen av nødnettet som de senere årene har gitt betydelig kostnadsøkning uten at dette er utjevnet gjennom økte rammetilskudd. Dette blir særlig merkbart da Salten Brann IKS har en betydelig høyere kostnadsvekst enn det kommunene ellers har gjennom rammetildelinger i statsbudsjettet.

Av de prosjekter som ble vedtatt i 2020 så gjenstår oppføring av ny garasje til feie- og tilsynstjenesten. Dette skyldes i all hovedsak uklarheter når det gjelder framtidig lokasjon av Mosjøen brannstasjon og manglende areal på dagens brannstasjonstomt. I tillegg videreføres et prosjekt som omfatter innkjøp av løsøre til offentlige tilfluktsrom i Vefsn kommune.

Mosjøen brannstasjon er fra 1929 og senere tilbygget i 1966. Lokalene er trange og uhensiktsmessige for dagens mannskaper og utstyr. Det er jobbet internt - blant annet sammen med teknisk drift - for å se på nye og framtidsrettede løsninger. Ved å se på flere av kommunens eiendommer og tjenester under ett kan man se for seg synergieffekter og mer rasjonell drift. Rådmannen ser at dette prosjektet isolert sett

er en god løsning for brannvesenet. Samtidig pågår det en diskusjon rundt plassering av Helgelandssykehuset, og dette vil legge klare føringer og krav til brannvesenets plassering med hensyn til innsatstid.

Park og Idrett

Park og Idrett er i dag organisert på to ulike enheter. Fagområder og utstyr er nært beslektet og utstyr er delvis av samme karakter. I tråd med verbalvedtak fra desember 2019 settes det ned et prosjekt for å samorganisere disse områdene. Vakant stilling som arbeidsleder holdes igjen.

10. Tjenesteområde oppvekst og kultur.

Omfatter bevilgningsrammene 20 og 21.

RAMME 21 BARNEHAGE

Rammen for barnehage fikk en engangsbevilgning i budsjettet for 2020 på kr. 3,1 mill. Det var en forutsetning at dette skulle tas ned fra 2021 fordelt mellom drift av kommunale barnehager og tilskudd til private barnehager. I budsjettforslaget som nå foreligger er det tatt ned kr. 463 181,- i kommunal drift. Det er ikke mulig å ta ned mer ut fra de plikter kommunen har å oppfylle etter loven. Det kan ikke tas ned noe på tilskudd til private barnehager.

I budsjetteringen er det tatt utgangspunkt i de eksisterende barnegruppene vi har pr i dag. Elsfjord barnehage og Andås barnehage har tatt ned sin drift i henhold til dagens antall barn.

Det er budsjettert noe opp med midler til individuell tilrettelegging for barn med nedsatt funksjonsevne i hht § 19g på fellesområdet ansvar 24010. Dette er nødvendig da vi har redusert antallet pedagoger i spesialpedagogisk team med to personer. Det er knyttet noe usikkerhet rundt dette, da antallet barn med behov for hjelp kan variere.

Det er budsjettert med brukerbetaling i hht makspris jfr statsbudsjettet for 2021.

Kommunestyret fattet i juni 2020 i sak 65/20 vedtak om at rådmannen skulle starte arbeidet med å redusere antall kommunale barnehager. Nedleggelse skal legges fram for kommunestyret i egen sak. Administrasjonen er i gang med å vurdere ulike muligheter. Målet er at det skal legges fram en sak til politisk behandling innen utgangen av 2020.

Covid-19

Barnehagene har relativt store utfordringer med drift sett i lys av covid-19. Det er innført en trafikklys-modell for forsvarlig drift i hht smittevern. Vi har vært på gult nivå siden oppstart i august, og vi forventer at dette sannsynligvis vil vedvare hele våren. Strengere tiltak vil bli iverksatt dersom vi må over på rødt nivå. De tiltakene vi nå har medfører større korttidsfravær blant ansatte og mer vikarbruk. Barna kan ikke blandes på tvers av kohorter, noe som gjør organiseringen krevende i forhold til bemanning. Det er også nødvendig med strengere tiltak i utemiljøet.

Tilskudd til private barnehager.

Budsjettet for tilskudd til private barnehager er foreløpig beregnet ut fra følgende takst:

- Sats pr småbarn 2021: kr. 241 583,-
- Sats pr storbarn 2021: kr. 116 379,-
- Kapitaltilskudd kr. 7 992,-

For våren 2021 beregnes tilskuddet ut fra barnehagenes årsmeldinger pr.15.12.20. Samlet tilskudd for våren blir ut fra dette beregnet til om lag kr.36 636 000,- For høsten 2021 er det større grad av usikkerhet knyttet til beregninger, da antallet barn ikke er klart før etter hovedopptaket i februar 2021. Det er foreldrenes marked, og det er en utfordring å vite hvor de søker barnehageplass. Ut fra erfaringstall beregnes tilskuddet for høsten til ca. Kr. 24 638,-

Ut fra dette har vi beregnet totalt ordinært tilskudd til private barnehager kr. 61 274 000,- for 2021. I tillegg på kommer refusjon for tapt inntekt som følge av lovbestemmelser som redusert foreldrebetaling og gratis kjernetid, samt søskenmoderasjon.

RAMME 20 GRUNNSKOLE OG SFO

Grunnskolene

Driften av grunnskolene er budsjettet ut fra samme nivå som i dag. Elevtallet ligger stabilt de kommende to skoleårene, før en videre nedgang viser seg. Skolene ligger på lærernormen, sett bort fra Elsfjord og Granmoen.

Covid-19

Skolene har relativt store utfordringer med drift sett i lys av covid-19. Det er innført en trafikklys-modell for forsvarlig drift i hht smittevern. Vi har vært på gult nivå siden oppstart i august, og vi forventer at dette sannsynligvis vil vedvare hele våren. Strengere tiltak vil bli iverksatt dersom vi må over på rødt nivå. De tiltakene vi nå har medfører større korttidsfravær blant ansatte og mer vikarbruk, dette gjelder både for skole og SFO. Elevene kan ikke blandes på tvers av trinn noe som gjør organiseringen krevende i forhold til bemanning. Det er også nødvendig med strengere tiltak i utemiljøet.

Nettbrett

I budsjett-/økonomiplanbehandlingen desember 2018 ble det vedtatt innføring av nettbrett i grunnskolen, dette ble videre fulgt opp i egen sak om leasing/leie i k-sak 25/19. I denne saken ble det anslått at årlige kostnader for leasing ville beløpe seg til om lag kr. 1 742 000,- Den reelle kostnaden er i 2020 kr. 1 504 284,- Ved en feil ble ikke vedtaket fulgt opp i budsjett for 2020 slik at finansieringen ikke er lagt inn i skolebudsjettet. Forholdet er kommentert både i tertial 1 og tertial 2 for 2020. Dersom dette ikke ordnes opp i budsjett 2021, vil det fortsatt medføre en underdekning på 1,5 mill for ansvar 21900, som må hentes inn over den ordinære skoledriften. Det må sies at vedtaket om innføring av nettbrett berget skoledriften våren 2020.

Leirskole

Fra og med skoleåret 19/20 ble det pålagt kommunene å gi elevene leirskoleopphold. Dette kan kommunene velge å gjøre på ulike vis. Det kan tilbys opphold på leirskole eller skolen kan selv arrangere en tur med totalt 3 sammenhengende overnattinger. Dette ble omtalt i sak 133/19 til kommunestyret. Kommunestyret fattet vedtak om at administrasjonen skulle gå videre i samarbeid med Holmen gård som drives lokalt.

Elever på 7.årstrinn har derfor høsten 2020 vært på leirskole ved Holmen gård i Eiterådalen. Kostnaden for oppholdet er i samsvar med beskrivelse i sak 133/19, men staten har endret tilskuddsordningen slik at kommunen ikke har fått refusjoner som forutsatt. Vefsn kommune fikk gjennom statsbudsjettet for 2020 et tilskudd på kr. 127 000,- Dette er kr. 353 000,- for lite til å dekke opp de faktiske kostnadene for oppholdet. Dersom rammeområdet for skole ikke får dette dekket gjennom økte driftsmidler i 2021, vil det bety at vi ikke kan gi det samme tilbudet til elevene for kommende skoleår. Administrasjonen har undersøkt pris på ulike leirskoler og prisen for opphold ved Holmen gård ligger på nivå med de andre som har tilsvarende tilbud. I 2013 som var siste året Vefsn kommune benyttet seg av tilbud ved Børgefjellskolen var kostnaden kr. 514 173,- Alternativet framover er at skolene må organisere mer selv.

Redusert foreldrebetaling i SFO

I statsbudsjettet for 2021 legges det opp til at ordningen med redusert foreldrebetaling i SFO også skal gjelde for barn på 3.- og 4.årstrinn. Ordningen ble innført fra høsten 2020, men da gjeldende kun for elever på 1.- og 2.trinn. I hvilken grad staten vil dekke opp dette er pr i dag uklart.

Opplæring i samisk

Det har vært en utvikling hvor stadig flere elever ønsker opplæring i samisk. Opplæringen gis via nettundervisning og med språksamlinger i Hattfjelldal tilknyttet Sør-samisk kunnskapspark. Kostnaden for opplæring ligger totalt pr elev på kr. 96 000,- Kommunen får dekket av staten via Fylkesmannen kr. 45 104,- pr elev.

Total kostnad til opplæring i samisk kommende skoleår som skolene ikke får dekket er kr. 305 376,-

Fagfornyelsen

Fra skol

eåret 2020/21 innføres det ny læreplan i grunnskolen i Norge. Dette vil medføre at skolene må oppdatere læremidler i hht fagplanene. Det gjelder lærebøker og nettressurser. Dette vil kreve et særskilt løft som det ikke finnes midler til innenfor ordinært budsjett.

Tilsyn med elever som reiser med ferge

Elever som reiser med ferge fra Hundåla må ha tilsyn på ferga. Kostnad for fergetilsyn beløper seg til om lag kr. 190 000,- som det ikke finnes inndekning for i ordinært budsjett, men ansvaret har avsatt midler til formålet på fond.

Skolestruktur

Skolestruktur har de siste årene vært tema i diskusjon. Rådmannen har foreslått å legge ned Mosjøen skole og Elsfjord oppvekstsenter. Nå har økonomiutvalget bedt rådmannen om å få tallfestet flere muligheter beskrevet i rapport fra WSP i 2018. Videre har økonomiutvalget bedt om tall for nedleggelse av Kulstad skole. Rådmannen har gitt WSP i oppdrag å gjøre beregningene. Når arbeidet er ferdig utført vil kommunestyret få tallmaterialet.

Voksenopplæringen

Vefsn voksenopplæring fikk en engangsbevilgning i budsjettet for 2020 på kr. 2,6 mill. Det var en forutsetning at dette skulle tas ned fra 2021. I budsjettforslaget som nå foreligger er derfor driften tatt ned med til sammen 3,83 årsverk kr. 2 547 000,-

Driften ved Vefsn voksenopplæring har en særlig utfordring ved at elevenes undervisning ikke følger ordinært skoleår for grunnskolene. Elevene ved voksenopplæringen som deltar i introduksjonsprogrammet skal ha opplæring i høstferien, vinterferien og 4 uker av sommerferien. For å få dette til på en god måte for elevene har det vært knyttet noe bruk av overtid, dette tas nå ned og posten for innleie av ekstrahjelp økes. Tiltakene som er gjennomført innebærer lavere lærertetthet og mindre grad av tilpassing av undervisningen. Det er ikke realistisk at enheten kan drive forsvarlig under ytterligere reduksjon.

Voksenopplæringen henger langt etter når det gjelder digitalt utstyr og muligheter for digital undervisning. Under nedstenging av samfunnet i forbindelse med covid-19 våren 2020 var ikke enheten i stand til å tilby elevene undervisning via nett. Enheten utarbeider nå en strategi for hvordan dette kan forbedres, noe som er en absolutt nødvendighet. I sak 129/19 i kommunestyret ble følgende vedtak fattet: *Voksenopplæringen utarbeider en plan for oppgradering av undervisningsmateriell og -utstyr. Planen med forslag legges fram for kommunestyret.* Rektor ved voksenopplæringen har utformet en oversikt hvor det framkommer at estimert behov er kr. 470 000,- Det søkes i første omgang å finne disse midlene dekket internt. Dersom dette ikke lar seg løse, vil vi komme tilbake med en sak til kommunestyret.

RAMME 66 KULTUR.

Kultursenteret har de senere årene slitt med underskudd, vesentlig fordi inntjeningskravet er satt svært høgt for de inntektsbringende delene av virksomheten. Corona-pandemien har i 2020 rammet kulturhus, kino og kiosk hardt. Likeledes har kulturskolen mistet en del kontingentinntekter. Det er vanskelig å spå for 2021, men med fortsatt begrensninger i aktiviteten vil inntjeningen også framover være redusert.

Kinoen har hatt underskudd de siste tre årene som følge av dårlige kinoår. Kinotilbud og besøk neste år vil være avhengig av hvordan Coronasituasjonen utvikler seg og hvordan omorganisering og eventuell nedskjæring slår ut. De siste tre årene har også omsetningen for kiosken vist underskudd fordi kiosksalget følger samme inntektsprofil som kulturhus og kino.

For kulturskolen er undervisningssituasjonen vanskelig på grunn av at Corona-pandemien krever større undervisningsareal for en del aktiviteter. Rommenes størrelse hindrer også økt gruppeaktivitet. Lagersituasjonen er vanskelig og for en del av kulturskolens rekvisitter i Skjervengan leir er situasjonen uholdbar på grunn av fukt. Situasjonen når det kommer til arealer er derfor svært vanskelig for kulturskolen. I sak 18/3642 til kommunestyret ble det fattet vedtak om å gå i dialog

med Nordland fylkeskommune for om mulig å få etablert nye lokaler for kulturskolen samlokalisert med ny videregående skole på Kippermoen. Det har vist seg svært vanskelig for kommunen å få svar fra fylket og det vurderes nå om kommunen bare må gå videre med å se på alternativ lokalisering i tilknytning til dagens kulturhus. Det ligger ikke inne midler i økonomiplanen til nytt kulturskolebygg, men det er tidligere bevilget midler til forprosjekt.

I forbindelse med at enhetsleder slutter 01.11.2020, vil det bli organisatoriske endringer og endrete stillingsstørrelser i enheten fra og med 01.01.21.

11. Tjenesteområde helse og omsorg.

Omfatter bevilgningsrammene 30-38.

Ramme 30 Omsorg

Enhet for sykehjemstjenester

Budsjettforslaget er dimensjonert for 107 sykehjemsplasser. Sykehjemstjenesten er ressurskrevende og disponerer nå 135 årsverk og 160 ansatte. Sykehjemskapasiteten er redusert med 36 plasser (Parken) i løpet av 1,5 år.

Med økningen i antall eldre og økt levealder øker også andelen eldre med alvorlig sykdom og svekkelse. Den aller største utfordringen for hjelpeapparatet er tiltak og tjenester for personer med demenssykdom. Rådmannen har ikke funnet budsjettdekning for å øke institusjonskapasiteten hverken i budsjett 2021 eller i økonomiplanperioden.

Enhet for hjemmetjenester

Denne enheten ble opprettet 1.1.20 med sikte på å styrke hjemmetjenestens fleksibilitet og kompetanse. Enheten består av tre hjemmetjenesteavdelinger, Skjervengan bo- & servicesenter og Parken bo- & servicesenter inklusiv Parkstua (9 beboere). Enheten erstatter Omsorgsdistrikt nord.

Budsjettet er dimensjonert for et brukergrunnlag som pr. 01.09.2020 er ca. 400 brukere som får «ambulerende» hjemmetjenester og 57 brukere i bolig med bemanning. Hjemmetjenesten disponerer til sammen 77 årsverk. Her finnes ingen «buffert» for tjenester til nye brukere, brukere med behov for bolig med bemanning eller økt hjelpebehov hos innskrevne brukere.

Hovedutfordringen i budsjettarbeidet har vært å lage et realistisk budsjett. Utfasing av sykehjemsplasser gikk raskere enn forventet og de siste plassene ved avdeling Paviljongen på Parken bo- & servicesenter ble faset ut våren 2020. Avviklingen ble framskyndet for å frigjøre areal til en beredskapsavdeling / smittevern avdeling. Dette medførte inntektssvikt (egenandel for opphold i institusjon). Konsekvensen for budsjettarbeidet var at enheten hadde høyere aktivitet enn rammen tillater. Skjevheten er utjamnet i budsjettforslaget.

Andelen brukere av hjemmetjenester i alderen 0-66 år øker. Et trekk ved utviklingen er at unge brukere ønsker større fleksibilitet i organisering av tjenesten enn det hjemmetjenesten kan gi. For å oppnå dette velger flere og flere brukere tjenesten brukerstyrt personlig assistanse (BPA). Foruten tjeneste i egen regi har kommunen, etter et tidligere budsjettvedtak i kommunestyret, inngått tjenesteavtaler med private leverandører. Tjenestekjøpet for 2021 er beregnet å utgjøre 2,6 mill. kroner. Det er ikke bevilget «friske» ressurser til finansiering av tjenestekjøpet. Rådmannen foreslår derfor å omfordele frigjorte ressurser fra utfasing av sykehjems plasser på Parken til kjøp av BPA-tjenester. Konsekvensen er at den planlagte styrkingen av eldreomsorgen vil «bremse opp».

Skjervengan bo- & servicesenter er oppbemannet i samsvar med kommunestyrets omstillingsvedtak fra 2018. Senteret har 28 omsorgsboliger og disponerer 7,75 årsverk, tilsvarende 14 beboere. Det er fast bemanning på dag- og aftenvakter. I tillegg er natttjenesten styrket med 2 årsverk. Alle omsorgsboligene er tatt i bruk. Kommunen har for liten kapasitet når det gjelder omsorgsboliger.

Kjøkkendriften ved Parken bo- & servicesenter er tatt ned etter utfasing av sykehjems plasser. All mat til beboere på Parkstua tilberedes nå i avdelingen. En 75% assistentstilling er beholdt på kjøkkenet for å kunne servere middag i kantina til beboere i omsorgsboligene ved Parken. Ansvar for utkjøring av mat til hjemmeboende er overført til storkjøkkenet. Personellressurs og driftsutgifter til en bil er overført til storkjøkkenet

Miljøterapi-tjenesten

Budsjettet er levert i balanse.

Det hefter noe usikkerhet ved størrelsen på refusjon for ressurskrevende tjenester. Forslaget er holdt på 2020-nivået.

Ramme 34 Helsevern 49,7 mill. kroner

2020- budsjettets aktivitetsnivå er videreført i 2021- budsjettet. I tillegg er lønnsutgifter til fastlønnet lege i nyopprettet legestilling (den 14. legehjemmelen) lagt inn. Kommunens utgifter i forbindelse med pålagt spesialisering for 4 allmennleger er også lagt inn i budsjettet. Det hefter stor usikkerhet ved størrelsen på inntektene (egenandel og refusjon) som fastlønnede leger genererer.

Refusjon for ressurskrevende tjenester er holdt på 2020 - nivået.

Ramme 38 Barne- og ungdomstjenesten, sosial avd. og flyktningekontoret

Barnevern og ungdomstjenesten

Bosetting av enslige mindreårige flyktninger er stoppet opp og avdeling enslige mindreårige flyktninger er under avvikling. Budsjettet er justert ned i takt med bemanningsreduksjon og reduksjon i statlige tilskudd til integreringsarbeidet.

Nav kommune

Flyktningsituasjonen har endret seg mye de siste årene og bosettingen i 2020 har vært lav. Dette har medført mindre inntekt til bosettingsarbeid. Det kan vise seg nødvendig å justere ned bosettingsmålet på 20 flyktninger i 2021.

Arbeidsledigheten i Vefsn har økt etter utbruddet av pandemi og er nå høyere enn den har vært foregående år. Dette kan gi økte sosialhjelpsutbetalinger for kommunen. 2. tertialrapport 2020 viser imidlertid at forbruket var på nivå med periodisert budsjett. Budsjettforslaget for 2021 ligger derfor på 2020-nivå.

Utgiftene til økonomisk sosialhjelp til flyktninger kan øke noe men budsjettforslaget holdes på 2020-nivå fordi det vil bli færre brukere.

12. Forkalkyler selvkost.

En rekke av kommunens tjenester skal baseres på selvkost prinsippet. Etter reglene for slike virksomheter skal det i utarbeides en såkalt forkalkyle som viser at tjenestene er kalkulert til selvkost og i regnskapet skal det utarbeides en etter kalkyle som viser at tjenestene har vært utført til selvkost og hvordan man har disponert eventuelle over- eller underskudd.

Kommunen må etter lovverket utarbeide selvkostkalkyler på følgende områder:

- Vann (ramme 62)
- Avløp (ramme 62)
- Slam (ramme 62)
- Renovasjon (ramme 62)
- Plansaksbehandling (ramme 60)
- Byggesaksbehandling (ramme 60)
- Kart og oppmåling (ramme 60)
- Feiing (ramme 63)

Kommunen har videre selvkost på følgende områder:

- Treningscenter (ramme 60)
- Boligdrift (ramme 60)

For treningscenteret utarbeides ikke forkalkyle som offentliggjøres av konkurransemessige hensyn, det er kun etter kalkylen som skal være offentlig og denne kommer i årsregnskapet.

Boligdriften skal drives etter prinsippene om selvkost, men er ikke regulert på samme måte som selvkostene etter lovverket. Enhetens budsjett er innenfor ramme 60 Samfunnsutvikling og utarbeides innenfor rammene av leieinntektene. Enheten belastes for avskrivninger av boligens bokførte verdi, en rente kostnad baser på husbankrenten og kostnader til regnskap, arkiv mv på etter samme metode som de øvrige selvkost områder. Det presenteres ikke en egen for kalkyle for dette området.

I tillegg til kommunens egenproduksjon av slike tjenester produserer kommunen renovasjonstjenester i samarbeid med andre kommuner gjennom Shmil Iks.

Avskrivninger er som belastes selvkost er beregnet av aktiverte anleggsmidler tilknyttet sektoren, og kalkylerenten er basert på en 5-årig swaprente + 0,5 %. I budsjettet for 2021 er det lagt til grunn en rente på 0,78%, og derved en kalkylerente på 1,28 %. Unntaket er for bolig der en har lagt til grunn husbankens rente.

Innenfor avløp har vi en stor fondsoppbygging og det legges opp til at fondet skal brukes til å dekke fremtidige økte direkte kapitalkostnader. Bygging av det nye renseanlegget i Mosjøen har en investering som har ei ramme på 90 millioner. Dette vil medføre betydelige økte avskrivninger og kalkulatoriske renter i kommende år og vil gi underskudd slik at fondet blir tilbakeført innbyggerne. Prognose tilsier at dette fondet vil være tilbakeført innbyggerne ved utgangen av 2024.

Gebyrinntektene på arealtjenestene svinger normalt en del, fordi de avhenger av hvor mange og hvilke typer saker kommunen får til behandling hvert år.

I tabellene nedfor fremkommer en kalkyle for selvkostregnskapet for de lovbestemte selvkostområdene. Slike kalkyler skal utarbeides og følge kommunens budsjett. I årsregnskapet vil det komme en endelig avregning av områdene bygd på samme prinsipper som kalkylene.

Tabell 13a Forkalkyle vann, avløp, renovasjon og feiing.

2021	Vann	Avløp	Renovasjon	Feiing
Gebyrinntekter	22 990 390	27 754 455	884 452	3 627 122
Øvrige driftsinntekter	0	2 161 985	0	1 550 777
Driftsinntekter	22 990 390	29 916 440	884 452	5 177 899
Direkte driftsutgifter	12 889 750	18 798 679	581 010	4 658 233
Avskrivningskostnad	7 370 966	9 738 412	232 991	277 512
Kalkulatorisk rente (1,28 %)	2 060 659	3 040 530	34 631	37 517
Indirekte driftsutgifter (netto)	405 729	542 904	42 614	365 008
Driftskostnader	22 727 104	32 120 527	891 246	5 338 271
Resultat	263 287	-2 204 087	-6 794	-160 371
Selvkostgrad (%)	100,0 %	100,0 %	100,0 %	100,0 %
"Bidrag" til administrasjon og låneutgifter etter ev. subsidiering	9 837 354	13 321 847	310 236	680 037
Selvkostfond 01.01	0	11 987 610	33 200	328 416
- Bruk av selvkostfond	0	-2 204 087	-6 794	-160 371
+ Kalkulert renteinntekt selvkostfond (1,28 %)	0	139 335	381	3 177
Selvkostfond 31.12 (inkl. rente)	0	9 922 858	26 787	171 222
Fremførbart underskudd 01.01	-451 003	0	0	0
+ Inndekning av fremførbart underskudd	263 287	0	0	0
- Kalkulert rentekostnad selvkostfond (1,28 %)	-4 088	0	0	0
Fremførbart underskudd 31.12 (inkl. rente)	-191 804	0	0	0

Tabell 13b Forkalkyle slamtømming.

2021	Slamtømming
Gebyrinntekter	2 837 421
Øvrige driftsinntekter	0
Driftsinntekter	2 837 421
Direkte driftsutgifter	2 677 198
Avskrivningskostnad	0
Kalkulatorisk rente (1,28 %)	0
Indirekte driftsutgifter (netto)	176 505
Driftskostnader	2 853 702
Resultat	-16 281
Selvkostgrad (%)	100,0 %
"Bidrag" til administrasjon og låneutgifter etter ev. subsidiering	176 505
Selvkostfond 01.01	50 074
- Bruk av selvkostfond	-16 281
+ Kalkulert renteinntekt selvkostfond (1,28 %)	537
Selvkostfond 31.12 (inkl. rente)	34 330

Tabell 13b Forkalkyle private planer, byggesaker og oppmåling.

2021	Private planer	Byggesaker	Oppmåling
Gebyrinntekter	1 682 734	1 811 364	1 195 398
Driftsinntekter	1 682 734	1 811 364	1 195 398
Direkte driftsutgifter	1 663 139	1 781 860	1 205 592
Indirekte driftsutgifter (netto)	102 818	158 804	81 933
Driftskostnader	1 765 958	1 940 664	1 287 525
Resultat	-83 224	-129 300	-92 127
Selvkostgrad (%)	100,0 %	100,0 %	100,0 %
"Bidrag" til administrasjon og låneutgifter etter ev. subsidiering	102 818	158 804	81 933
Selvkostfond 01.01	437 452	402 593	484 248
- Bruk av selvkostfond	-83 224	-129 300	-92 127
+ Kalkulert renteinntekt selvkostfond (1,28 %)	5 067	4 326	5 609
Selvkostfond 31.12 (inkl. rente)	359 295	277 618	397 730

13. Ikke prioritert investeringstiltak og driftstiltak.

I tabellen nedenfor er det en uprioritert liste over investeringstiltak som ikke er med i forslag til investeringsplan for 2021-2024.

Tabell 13.1 Investeringstiltak som ikke er med i planen.

Uprioriterte investeringstiltak	2021	2022	2023	2024
10 Pu boliger	2 571	28 286		
Helfjellvegen	2 700			
Asfaltering Olderskog skole	333			
Bil og garasje anlegg for feiervesenet	1 815			
Bordvenesbrua - gangbru 40L x 30B	11 000			
Bordvenesbrua gang og sykkelveg 400m	2 000			
Bru ved Toven (Drevjaelva)				1 300
Digitalt visningsutstyr og nytt lerret kino	1700			
Elektronisk pasienttavler til bemannet oms.bolig og omsorgs nord	617			
Forprosjekt Pasientsikkerhetstavler	200			
Garasje hjemmetjenesten	1 500			
Gravemaskin			2 500	
Heat Weed ugressfjerner	300			
Innebygd skranke helsestasjonen	300			
Ipad til undervisning kulturskole	180			
Kulvert Natovegen i Marka	400			
Lastebil med midtskjær	3 500			
Led-armatur idrettsanlegg	1 700			
Ny brannstasjon			7 500	80 000
Nytt teknisk anlegg på Øya til erstatning for Nyrud	11 030	110 300	77 207	
Oppgradering nærmiljøanlegg folkehelse	2 000			
Oppgradering sanitær og varmeanlegg Parken Bo	3 750			
Rekkverk på 4 bruer		1 300	1 300	1 300
Digitale skjermer - IKT Skole	515			
Teknisk utstyr bibliotek	150	250		
Utbedring Knutli Bru	900			
Utbedring av gatelys	2 000	2 000	2 000	2 000
Utebod Olderskog skole	400			
Varmtvannsforsyning Vefsn Sykehjem	2 500			
Veghøvel		5 000		
Ny utebod Elsfjord barnehage		270		
Nye læremidler i forbindelse med fagfornyelsen	400	100	100	
Mer-åpent bibliotek	200			
Minibuss, dagsenter for demente	850			
Minibuss, aktivitetssenter	850			
Ombygging Parken bo- & servicesenter, 3. etasje				
Velferdsteknologi	500			

Upprioriterte investeringstiltak	2021	2022	2023	2024
Reparasjon tak mellombygg rådhuset	2500			
Utskiftninger vinduer gammel fløy, Vefsn sykehjem	2500			
Utskiftning vinduer , Parken	2500			
Robotisert utstyr til park, idrett og renhold				
Økt varmtvannskapasitet, brannstasjon	150			
Oljeutskiller, brannstasjon	200			
Utskiftning kjøreporter, brannstasjon		400		
Depotbil/Utstyr CBRNE		1 875	400	
Tredemølle med oppheng, avdeling for rehabilitering	350			
Ombygging fellesareal Fearnleysgt 21, avdeling psykisk helse	800			
Tilrettelegg for forflytningshemmede, Qvales mestringshus, psyk.helse	300			
Renovere treningsrom, avdeling for rehabilitering	200			
Renovere inngangsparti, avdeling for rehabilitering	200			
Utskiftning nødnettradioer				500
Sum	66 561	149 781	91 007	85 100

Tabell 13.2 Investeringstiltak som ikke er med i planen.

Upprioriterte driftstiltak	2021	2022	2023	2024
Informasjonsmedarbeider	700	700	700	700
Leasingkostnader nettbrett i grunnskolen	1 504	1 504	1 504	1 504
Leirskoleopphold for elever i grunnskolen	353	353	353	353
Opplæring i samisk	305	305	305	305
Tilsyn med elever på fergereise	190	190	0	0
50% produsentstilling ved kultursenteret	300	300	300	300
Styrking av av hjemmetjenesten, nye stillinger	3 000	6 000	8 000	10 000
Velferdsteknologi: funksjonsavtale, abonnement m.m.	750	1 000	1 500	2 000
Leasing av biler, hjemmetjenesten	400	400	400	400
Dag- aktivitetssenter, ny stilling	750	750	750	750
Dag- og aktivitetssenter, driftsmidler	300	300	300	300
Leie, lokaler hjemmetjenesten avdeling sør	800	800	800	800
2 stillinger "Ungdomsteam", avdeling for psykisk helse	1400	1400	1400	1400
Behandlerstilling barn og ungdom 8-13 år, avdeling for psykisk helse	700	700	700	700
Ergoterapeut, avdeling for rehabilitering	650	650	650	650
1,5 stilling, hjemmerehabiliteringsteam	975	975	975	975
Asfaltering, brannstasjon	300			
Utbedring av lekkasje i kjeller, brannstasjon	150			
Sum	13 527	16 327	18 637	21 137

Vedlegg 1 Spesifikasjon i endringer av bevilgningsrammer.

Ramme	Budsj 2021	Budsj 2022	Budsj 2023	Budsj 2024
Politisk virksomhet og næring				
Justert ramme fra 2020	17 090	17 090	17 090	17 090
Redusert tilskuddsutbetaling	-99	-99	-99	-99
Bevilgningeramme 21-24	16 991	16 991	16 991	16 991
Administrasjon				
Justert ramme fra 2020	44 003	44 003	44 003	44 003
Reduksjon årsverk	-959	-959	-959	-959
Redusert porto	-135	-135	-135	-135
Rammejustering mot skole	-748	-748	-748	-748
Bevilgningeramme 21-24	42 161	42 161	42 161	42 161
Interkomm/ kirken				
Justert ramme fra 2020	16 474	16 474	16 474	16 474
Uttrekk tilskudd tros- og livssynsamfunn	-193	-193	-193	-193
Bevilgningeramme 21-24	16 281	16 281	16 281	16 281
Skole				
Justert ramme fra 2020	182 845	182 845	182 845	182 845
Overført stilling fra sentraladm	748	748	748	748
Gå ut av samarbeid om Newtonrom	0	0	-250	-250
Legge ned Juniorklubben ved Mosjøen skole	-28	-66	-66	-66
Legge ned Skolestua	-345	-827	-827	-827
Læringsplattform, Skoler	0	0	-40	-40
Nedleggelse av Mosjøen skole	0	0	-1 640	-3 935
Nedleggelse Elsfjord skole	0	-1 805	-4 328	-4 328
Redusere kurs og kompetanseheving i skole og SFO	-80	-80	-80	-80
SFO bare på skoledager	-910	-2 200	-2 200	-2 200
Innlemming rammetilskudd Sfo	315	315	315	315
Bevilgningeramme 21-24	182 545	178 930	174 477	172 182
Barnehager				
Justert ramme fra 2020	48 886	48 886	48 886	48 886
Nedleggelse Elsfjord barnehage	-239	-572	-572	-572
tengt barnehage 3 uker om sommeren	-500	-500	-500	-500
Redusert bev kommunale barnehager	-463	-463	-463	-463
Bevilgningeramme 21-24	47 684	47 351	47 351	47 351

Ramme	Budsj 2021	Budsj 2022	Budsj 2023	Budsj 2024
Private barnehager				
Justert ramme fra 2020	59 761	59 761	59 761	59 761
Nedleggelse Elsfjord barnehage	0	0	-940	-940
Tilleggsbevilgning drift av barnehager	4 167	4 167	4 167	4 167
Uttrekk rammetilskudd pensjon private barnehager	-468	-468	-468	-468
Bevilgningsramme 21-24	63 460	63 460	62 520	62 520
Omsorg				
Justert ramme fra 2020	288 994	288 994	288 994	288 994
Reduksjon en stilling miljøterapijenesten	-526	-526	-526	-526
Bevilgningsramme 21-24	288 468	288 468	288 468	288 468
Helsevern				
Justert ramme fra 2020	52 774	52 774	52 774	52 774
Nedleggelse av Frisklivssentralen	-398	-913	-913	-913
Reduksjon 1 stilling sekretær/ miljøveileder avdeling for psykisk helse	-575	-575	-575	-575
Reduksjon 40% tilsynslege	-282	-564	-564	-564
Tilleggsbevilgning	1 898	1 898	1 898	1 898
Økt rammetilskudd fastlegeordningen	501	501	501	501
Bevilgningsramme 21-24	53 918	53 121	53 121	53 121
Sosialavdelingen				
Justert ramme fra 2020	70 602	70 602	70 602	70 602
Reduksjon av miljøterapeuter i skolene	-617	-617	-617	-617
Reduksjon i stilling Topic ungdomsklubb	-259	-259	-259	-259
Redusere en stilling ved Nav	-317	-613	-613	-613
Redusert stilling miljøterapeut flyktningetjenesten	-679	-679	-679	-679
Økt rammetilskudd barn og unge, covid-19	257	0	0	0
Økt rammetilskudd, egenandelstak	106	106	106	106
Bevilgningsramme 21-24	69 093	68 540	68 540	68 540

Ramme	Budsj 2021	Budsj 2022	Budsj 2023	Budsj 2024
Samfunnsutvikling				
Justert ramme fra 2020	77 095	77 095	77 095	77 095
Avslutte samarbeid fjelltrimmen	-21	-21	-21	-21
Avvikle skøytebane	-52	-52	-52	-52
Drift og vedlikehold skolestua	-40	-40	-40	-40
Endring i renholdsfrekvens	-667	-667	-667	-667
Nedleggelse av byggteam	-836	-836	-836	-836
Omorganisering av renholdsteamet fra tre til to grupper	-180	-180	-180	-180
Oppkjøring av skiløyper innenfor organisert arbeidstid	-128	-128	-128	-128
Reduksjon i tilskudd , folkehelse	-195	-195	-195	-195
Reduksjon i tilskudd, plan og utvikling	-43	-43	-43	-43
Reduksjon i vedlikehold og service formålsbygg	-650	-650	-650	-650
Redusere en stilling plan og utvikling	-617	-617	-617	-617
Samordne funksjoner ved folkehelse	-281	-281	-281	-281
Nedleggelse av Mosjøen skole		0	-529	-3 402
Nedleggelse Elsfjord skole	0	-265	-637	-637
Uttrekk i rammetilskuddet, øremerking frivillighetssentraler	-529	-529	-529	-529
Bevilgningsramme 21-24	72 856	72 591	71 690	68 817
Teknisk drift				
Justert ramme fra 2020	30 035	30 035	30 035	30 035
Kutt tilskudd private veger	-338	-338	-338	-338
Redusert ressurs prosjektledelse teknisk drift	-250	-250	-250	-250
Samordne park og idrett	-300	-400	-400	-400
Bevilgningsramme 21-24	29 147	29 047	29 047	29 047
Vann, avløp og renovasjon				
Justert ramme fra 2020	0	0	0	0
Bevilgningsramme 21-24	0	0	0	0
Brann og feiing				
Justert ramme fra 2020	10 965	10 965	10 965	10 965
Parkeringsavgift	0	-5 200	-5 200	-5 200
Bevilgningsramme 21-24	10 965	5 765	5 765	5 765
Kultur				
Justert ramme fra 2020	12 492	12 492	12 492	12 492
Avslutte dirigentordning for voksne	-113	-113	-113	-113
Gå ut av sceneinstruktørordningen	0	-180	-180	-180
Legge ned kiosk ved kinoen	-29	-70	-70	-70
Nedleggelse Drevja filial, folkebibliotek	-50	-172	-172	-172
Reduksjon i tilskudd, kulturentret	-45	-45	-45	-45
Redusere kinodrift 7 t/uke	-75	-180	-180	-180
Redusere tilbud i kulturskolen	-70	-158	-158	-158
Bevilgningsramme 21-24	12 110	11 574	11 574	11 574

Ramme	Budsj 2021	Budsj 2022	Budsj 2023	Budsj 2024
Avskrivninger og premieavvik				
Justert ramme fra 2020	-63 254	-63 254	-63 254	-63 254
Endret overføring fra selvkost	2 733	1 216	-855	-2 080
Pensjonskostnaden	1 084	1 084	1 084	1 084
Konsesjonskraft	2 356	2 356	2 356	2 356
Inntekter fra vindkraft		-16 100	-14 400	-14 400
Bevilgningsramme 21-24	-57 081	-74 698	-75 069	-76 294
Sum	848 598	819 582	812 917	806 524

Vedlegg 2 Struktur tiltak innenfor skolene.

Nedenfor kommer en oppdatert rapport fra konsultantselskapet Wsp over alternative endringer i skolestrukturen. Endringen består i at flere alternativer er utredet og priser er oppdatert til 2020 nivå. Nå disse tiltakene blir registrert som tiltak i budsjett og økonomiplanen vil det kunne oppstå forskjeller i tallene. Dette kommer av følgende:

- Rapporten fokuserer på endringer i årsverk som videreføres, men har ikke med seg endringer i andre driftsutgifter. Som eksempel er vil det ved en nedleggelse av Elsfjord skole medføre reduserte driftsutgifter som ikke medfører like stor økning i driftsutgifter ved Granmoen skole.
- Vedlikeholdsutgifter for byggene er i rapporten basert på sjablongtall som ikke uten videre kan følges nå en nedlegger en skole og bygget blir tomt. Her baseres beregningene direkte på kommunens egne budsjettall og det holdes tilbake en andel til oppvarming, forsikring og ettersyn av tomme bygg.

Den oppdaterte rapporten fra Wsp er en ren tallmessig oppdatering og bygger på den opprinnelige rapporten som også inneholder skolefaglige vurderinger. Begge disse rapportene er tilgjengelig på forespørsel.

Vurdering av skolestrukturen

Vefsn kommune

Tilleggsrapport 2020

Rapport

2020-10-30

Forfattet av: Thomas Odiin og Beate Aske Løvteit

Rapport

Tittel Vurdering av skolestrukturen i Vefsn kommune Tilleggsrapport 2020	Avdeling plan, utredning og analyse		
Oppdragsgiver Vefsn kommune	Forfattere Thomas Odiin og Beate Aske Løtveit		
Oppdragsleder Thomas Odiin	oppdrags nr. 27166	rapport nr. 1	rev.nr.
		dato 30.10.2020	ant. sider 8

Sammendrag

WSP utformet for 2 år siden en rapport for Vefsn kommune i forbindelse med politisk sak om skolestruktur. Nå ønsker kommunen at noen av de mulighetene som ble beskrevet i rapporten, men ikke kostnadsberegnet, skal regnes på.

Følgende tiltak er tallfestet i utredningen:

- Gjøre om Elsfjord skole fra 7 trinn til 4 trinn (1.-4.årstrinn). Dette er tiltak 1 i tidligere WSP-rapport.
- Gjøre om Kulstad skole fra 7 trinn til 4 trinn (1.-4.årstrinn). Dette er tiltak 4 i tidligere WSP-rapport.
- Gjøre Mosjøen skole om til en-parallell skole. Dette er tiltak 5 i tidligere WSP-rapport.
- Gjøre Olderskog skole om til en-parallell skole. Dette er tiltak 6 i tidligere WSP-rapport.
- Gjøre Kulstad skole om til en-parallell skole. Dette er ikke foreslått i WSP-rapport tidligere.
- Legge ned Kulstad skole. Elevene flyttes fortrinnsvis til Mosjøen skole, evt en kombinasjon av Mosjøen og Olderskog. Dette er ikke foreslått i WSP-rapport tidligere.

De viktigste nøkkeltallene er oppsummert i tabellen nedenfor. Følgende tiltak er inn byrdes gjensidig utelukkende:

- Tiltak 1, 2 og 3
- Øvrige tiltak

Kostnadsendring (1000 kr)	Tiltak 1 Elsfjord 1-4	Tiltak 2 Elsfjord avikling	Tiltak 3 Granmoen avikling	Tiltak 4 Kulstad 1-4	Tiltak 5 Mosjøen reduksjon	Tiltak 6 Olderskog reduksjon	Tiltak 7 Awikle Mosjøen, utvide Olderskog og Kulstad	Tiltak 8 Awikle Mosjøen, utvide Kulstad	Tiltak 9 Awikle Mosjøen, utvide Olderskog	Nytt Gjøre Kulstad til 1-parallell	Nytt Awikle Kulstad skole
Investeringskostnad	-9 000	-30 000	12 000		-42 000		-60 773	-52 828	-67 450		100 000
Årskostnad (FDV)	-412	-780	-6 562	-1 500	-1 800	-2 244	-5 808	-5 628	-5 847	-1 000	-2 730
Bemanningsendring	-1 642	-3 961	-3 873	-854			-3 935	-3 935	-3 935		-3 935

Av tabellen fremkommer det at ingen av de tiltakene som lå til grunn for tilleggsoppdraget (tiltak 1, 4, 5 og 6, samt to nye tiltak på Kulstad skole) kan gi bedre lønnsomhet enn de anbefalte tiltakene 2 og 9, da kostnadsendringene gir lavere lønnsomhet for hver av de tre vurderte kostnadsområdene.

Forsidebilde: Læringstrapp, Olderskog storskole (trinn 4-7).

Innhold

Innledning	84
Oppdrag	84
Forutsetninger.....	84
Oppdaterte analyser	84
Prognoser.....	85
Uteareal	86
Investeringskostnader	86
Driftskostnader	87
<i>Eiendomsdriftskostnader</i>	87
<i>Bemanningskostnader ved skolene</i>	88
Oppsummering.....	88

Innledning

Oppdrag

WSP utformet for 2 år siden en rapport for Vefsn kommune i forbindelse med politisk sak om skolestruktur. Nå ønsker kommunen at noen av de mulighetene som ble beskrevet i rapporten, men ikke kostnadsberegnet, skal regnes på.

Vefsn kommune ønsker å få følgende utredning og tallfesting utført av WSP knyttet til forhold ved skolestrukturen i Vefsn:

- Gjøre om Elsfjord skole fra 7 trinn til 4 trinn (1.-4.årstrinn). Dette er tiltak 1 i tidligere WSP-rapport.
- Gjøre om Kulstad skole fra 7 trinn til 4 trinn (1.-4.årstrinn). Dette er tiltak 4 i tidligere WSP-rapport.
- Gjøre Mosjøen skole om til en-parallell skole. Dette er tiltak 5 i tidligere WSP-rapport.
- Gjøre Olderskog skole om til en-parallell skole. Dette er tiltak 6 i tidligere WSP-rapport.
- Gjøre Kulstad skole om til en-parallell skole. Dette er ikke foreslått i WSP-rapport tidligere.
- Legge ned Kulstad skole. Elevene flyttes fortrinnsvis til Mosjøen skole, evt en kombinasjon av Mosjøen og Olderskog. Dette er ikke foreslått i WSP-rapport tidligere.

Oppdraget ble gitt 30.09.2020 og inkluderer tallfesting av investerings- og driftskostnader. Det er viktig at forhold som lærernorm og uteareal tas med og kommenteres.

Oppdraget er utført av WSP Norge med Thomas Odiin som oppdragsleder og Beate Aske Løvteit som programmeringspedagog.

Forutsetninger

Følgende forutsetninger er oppdatert eller justert fra tidligere rapport:

- Prisjustering fra 2017- til 2020-priser iht endringer i SSB produksjonsindeks for bygg og anlegg, delindeks nybygg (tabell 09015). Dette gir en prisjustering på 11,8 prosent. Alle priser justeres iht. denne indeks, også driftskostnader. Investeringskostnaden blir da 50 000 kr per kvadratmeter. Driftskostnadene blir da 920 kr per kvadratmeter for nybygg og 1000 kr for rehabiliterte bygg.
- Lønnsjustering fra 2017- til 2020-priser iht endringer i SSB arbeidskraftkostnadsindeks for undervisning (tabell 07251). Dette gir en lønnsjustering på 7,9 prosent. Alle lønnskostnader er justert iht denne indeksen. Påslag for sosiale kostnader (inkl. arbeidsgiveravgift etc.) settes til faktor 1,3.
- Beregningsperioden for livssyklus kostnader skyves med tre år. Investeringsstidspunkt for tiltak i alternativene skyves også tilsvarende, dersom ikke annet er spesielt angitt.
- Elsfjord skole er endret fra en skole med trinn 1-8, til en skole med trinn 1-7. Det er utarbeidet et arealprogram for ny skole som forutsetter benyttelse av spesialrom på Granmoen en dag per uke. Fornytt skole i alternativet med trinn 1-7 er beregnet til 570 m² (forutsetter inntil 16 elever), mens i alternativet med trinn 1-4 er det behov for 400 m² (forutsetter inntil 10 elever). Rivekostnad er estimert til 2000 kr per m².

Oppdaterte analyser

Prognoser

Følgende elevtallsprognoser legges til grunn for vurderingene:

	2020/21 elever	2021/22 elever	2022/23 elever	2023/24 elever	2024/25 elever	2025/26 elever
ELSFJORD	17	16	17	14	11	12
GRANMOEN	154	152	157	165	171	171
KULSTAD	280	277	268	264	242	240
MOSJØEN	289	297	295	287	295	288
OLDERSKOG	325	318	295	286	266	275
KIPPERMOEN	357	365	400	383	395	387
SUM	1422	1425	1432	1399	1 380	1 373

I de forskjellige alternativene legges prognosene for 2023/24 til grunn for synliggjøring av oppfylingsgrad for den enkelte skole.

På bakgrunn av prognosene er konseptene justert som vist i tabellene nedenfor med hensyn til kapasitet, elevprognoser og oppfylingsgrader.

Kapasitet	Tiltak 1	Tiltak 2	Tiltak 3	Tiltak 4	Tiltak 5	Tiltak 6	Tiltak 7	Tiltak 8	Tiltak 9	Uten tiltak	Nytt	Nytt
	Elsfjord 1-4	Elsfjord avikling	Granmoen avikling	Kulstad 1-4	Mosjøen 1-parallell	Olderskog 1-parallell	Awikle Mosjøen, utvide Olderskog og Kulstad	Awikle Mosjøen, utvide Kulstad	Awikle Mosjøen, utvide Olderskog		Gjøre Kulstad til 1-parallell	Awikle Kulstad skole
ELSFJORD	10		60	16	16	16	16	16	16	16	16	16
GRANMOEN	286	286		286	286	286	286	286	286	286	286	286
KULSTAD	392	392	392	224	392	392	420	525	392	392	196	196
MOSJØEN	392	392	392	392	196	392	392		392	392	392	500
OLDERSKOG	392	392	392	392	392	196	490	392	525	392	392	392
KIPPERMOEN	510	510	510	510	510	510	510	510	510	510	510	510
SUM	1 982	1 972	1 746	1 820	1 792	1 792	1 722	1 729	1 729	1 988	1 792	1 704

Elevtall	Tiltak 1	Tiltak 2	Tiltak 3	Tiltak 4	Tiltak 5	Tiltak 6	Tiltak 7	Tiltak 8	Tiltak 9	Uten tiltak	Nytt	Nytt
	Elsfjord 1-4	Elsfjord avikling	Granmoen avikling	Kulstad 1-4	Mosjøen 1-parallell	Olderskog 1-parallell	Awikle Mosjøen, utvide Olderskog og Kulstad	Awikle Mosjøen, utvide Kulstad	Awikle Mosjøen, utvide Olderskog		Gjøre Kulstad til 1-parallell	Awikle Kulstad skole
ELSFJORD	6		55	14	14	14	14	14	14	14	14	14
GRANMOEN	173	179		165	165	165	165	165	165	165	165	165
KULSTAD	264	264	338	151	308	308	383	476	364	264	176	176
MOSJØEN	287	287	287	350	176	353	353		287	287	345	470
OLDERSKOG	286	286	286	336	353	176	455	361	473	286	316	367
KIPPERMOEN	383	383	433	383	383	383	383	383	383	383	383	383
SUM	1 399	1 399	1 399	1 399	1 399	1 399	1 399	1 399	1 399	1 399	1 399	1 399

Oppfylingsgrad	Tiltak 1	Tiltak 2	Tiltak 3	Tiltak 4	Tiltak 5	Tiltak 6	Tiltak 7	Tiltak 8	Tiltak 9	Uten tiltak	Nytt	Nytt
	Elsfjord 1-4	Elsfjord avikling	Granmoen avikling	Kulstad 1-4	Mosjøen 1-parallell	Olderskog 1-parallell	Awikle Mosjøen, utvide Olderskog og Kulstad	Awikle Mosjøen, utvide Kulstad	Awikle Mosjøen, utvide Olderskog		Gjøre Kulstad til 1-parallell	Awikle Kulstad skole
ELSFJORD	60 %		92 %	88 %	88 %	88 %	88 %	88 %	88 %	88 %	88 %	88 %
GRANMOEN	60 %	63 %		58 %	58 %	58 %	58 %	58 %	58 %	58 %	58 %	58 %
KULSTAD	67 %	67 %	86 %	67 %	79 %	79 %	91 %	91 %	93 %	67 %	90 %	90 %
MOSJØEN	73 %	73 %	73 %	89 %	90 %	90 %			90 %	73 %	88 %	94 %
OLDERSKOG	73 %	73 %	73 %	86 %	90 %	90 %	93 %	92 %	90 %	73 %	81 %	94 %
KIPPERMOEN	75 %	75 %	85 %	75 %	75 %	75 %	75 %	75 %	75 %	75 %	75 %	75 %
SUM	71 %	71 %	80 %	77 %	78 %	78 %	81 %	81 %	81 %	70 %	78 %	82 %

Tabellene reflekterer følgende forskjeller fra forrige utredning:

- Kapasiteten på Elsfjord er redusert (unntatt tiltak 3 avvikling av Granmoen) som følge av at Elsfjord ikke lenger har ungdomsskoletrinn og har lavere elevtallsprognoser enn tidligere. Det betyr at eksisterende bygning forutsettes revet og erstattet med et mindre areal enn i dag.
- Det to nye tiltakene (Kulstad 1-4 og avvikling av Kulstad) er etablert som nye alternativer.
- Elevtallene reflekterer prognosene i 2023/24.

Uteareal

Alternativene gir følgende uteareal per elevkapasitet for hvert tiltak:

Uteareal per elev	Tiltak 1 Elsfjord 1-4	Tiltak 2 Elsfjord avvikling	Tiltak 3 Granmoen avvikling	Tiltak 4 Kulstad 1-4	Tiltak 5 Mosjøen 1-parallell	Tiltak 6 Olderskog 1-parallell	Tiltak 7 Avvikle Mosjøen, utvide Olderskog og Kulstad	Tiltak 8 Avvikle Mosjøen, utvide Kulstad	Tiltak 9 Avvikle Mosjøen, utvide Olderskog	0-alternativ Basis- alternativet	Nytt Gjøre Kulstad til 1-parallell	Nytt Avvikle Kulstad skole
ELSFJORD	640		107	400	400	400	400	400	400	400	400	400
GRANMOEN	96	96		96	96	96	96	96	96	96	96	96
KULSTAD	63	63	63	110	63	63	59	47	63	63	125	96
MOSJØEN	66	66	66	66	133	66			66	66	66	52
OLDERSKOG	51	51	51	51	51	102	41	51	38	51	51	51
KIPPERMOEN	294	294	294	294	294	294	294	294	294	294	294	294
Gjennomsnitt	128	129	146	140	142	142	148	147	147	128	142	149

Alle tiltak gir tilstrekkelig uteareal som ligger godt innenfor helsedirektoratets anbefalinger som følger av fagrapporten «Uteområder i skoler og barnehager» fra 2019 (NMBU på oppdrag for Helsedirektoratet 17/2153). Denne rapporten erstatter tidligere rapport fra helsedirektoratet av 2003 som lå til grunn for den forrige skolestrukturutredningen. De oppdaterte anbefalingene bygger på nasjonal og internasjonal forskning, samt erfaringsgjennomgang av en rekke norske kommuner. Man legger nå større vekt på kvalitative suksessfaktorer i skolenes uteområde og har samtidig justert ned veiledende arealbehov til 30 kvadratmeter per elev for skoler som har 100 til 500 elever.

Investeringskostnader

Følgende utbyggingsbehov er identifisert per tiltak:

Investeringsbehov	Beløp
Rive og reetablere Elsfjord skole til samme areal (tiltak 3 – usikkert estimat)	42 mill. kr
Rive og reetablere Elsfjord skole tilpasset trinn 1-7 (basisalternativet)	30 mill. kr
Rive og reetablere Elsfjord skole tilpasset trinn 1-4 (tiltak 1)	21 mill. kr
Beholde Mosjøen skole (basisalternativet, tiltak 1-4, 6 og Kulstad til 1-parallell)	110 mill. kr
Redusere Mosjøen skole (tiltak 5 – svært usikkert estimat)	68 mill. kr
Avvikle Kulstad skole og utvide Mosjøen skole (tiltak avvikle Kulstad skole)	210 mill. kr
Investering Kulstad/Olderskog (tiltak 7)	49 mill. kr
Investering Kulstad (tiltak 8)	57 mill. kr
Investering Olderskog (tiltak 9)	43 mill. kr

Eventuelle avhendingskostnader og salgsinntekter er ikke beregnet i denne rapporten da dette må utredes særskilt i markeds- og etterbrukssammenheng. Oppgradering av gymsalen ved Mosjøen skole er inkludert i alle alternativer hvor Mosjøen skole ikke avvikles som skoleanlegg.

Driftskostnader

Eiendomsdriftskostnader

Tabellen nedenfor viser arealendringer per alternativ.

Arealendring	Tiltak 1 Elsfjord 1-4		Tiltak 2 Elsfjord avvikling		Tiltak 3 Granmoen avvikling		Tiltak 4 Kulstad 1-4		Tiltak 5 Mosjøen reduksjon	
	Nybygg	Avvikling	Nybygg	Avvikling	Nybygg	Avvikling	Nybygg	Avvikling	Nybygg	Avvikling
ELSFJORD	400	-780		-780	780	-780				
GRANMOEN						-6 500				
KULSTAD								-1 500		
MOSJØEN										-1 800
OLDERSKOG										
KIPPERMOEN										
SUM	400	-780		-780	780	-7 280		-1 500		-1 800

Arealendring	Tiltak 6 Olderskog reduksjon		Tiltak 7 Avvikle Mosjøen, utvide Olderskog og Kulstad		Tiltak 8 Avvikle Mosjøen, utvide Kulstad		Tiltak 9 Avvikle Mosjøen, utvide Olderskog		Nytt Kulstad til en-parallell		Nytt Legge ned Kulstad	
	Nybygg	Avvikling	Nybygg	Avvikling	Nybygg	Avvikling	Nybygg	Avvikling	Nybygg	Avvikling	Nybygg	Avvikling
ELSFJORD												
GRANMOEN												
KULSTAD			241		1 089						-1 000	-4 570
MOSJØEN				-6 630		-6 630		-6 630				2 000
OLDERSKOG		-2 244	652				851					
KIPPERMOEN												
SUM		-2 244	893	-6 630	1 089	-6 630	851	-6 630		-1 000	2 000	-4 570

For å realisere frigjort areal kan det bli nødvendig med investeringstiltak. Dette er ikke beregnet og utgjør således en usikkerhetsfaktor. Det er i tillegg knyttet usikkerhet til nøyaktig arealreduksjon i alternativer hvor deler av skoleanleggene på Mosjøen eller Kulstad frigjøres. Det vil kreve særskilt utredning av bygningenes funksjoner for å angi et realistisk frigjort areal mer nøyaktig.

Arealendringene i alternativene gir differanse (i forhold til basisalternativet) i de årlige eiendomsdriftskostnadene som vist i tabellen nedenfor.

Kostnadsendring eiendomsdrift (1000 kr)	Tiltak 1 Elsfjord 1-4	Tiltak 2 Elsfjord avvikling	Tiltak 3 Granmoen avvikling	Tiltak 4 Kulstad 1-4	Tiltak 5 Mosjøen reduksjon	Tiltak 6 Olderskog reduksjon	Tiltak 7 Avvikle Mosjøen, utvide Olderskog og Kulstad	Tiltak 8 Avvikle Mosjøen, utvide Kulstad	Tiltak 9 Avvikle Mosjøen, utvide Olderskog	Nytt Gjøre Kulstad til 1-parallell	Nytt Avvikle Kulstad skole
Årskostnad (FDV)	-412	-780	-6 562	-1 500	-1 800	-2 244	-5 808	-5 628	-5 847	-1 000	-2 730

Bemanningskostnader ved skolene

En del av skolene har lavt elevtall og ligger dermed godt innenfor lærernormen. Dersom en slik skole involveres i en skoleavvikling vil det dermed gi årsverksbesparelser i pedagogisk personale fordi mottagerskolen ikke trenger å øke lærerdekningen like mye. Lærernorm (minimumskrav til lærertetthet) legges da til grunn for beregningene.

Avvikling av en skole vil også gi besparelser i ledelse og øvrig administrasjon, men noe økt ledelse må likevel beregnes ved mottagende skole (det er lagt inn 1,5 årsverk som spart ledelsesressurs ved avvikling av større skoler). Assistenten må i utgangspunktet antas å følge eleven. Beregnede årsverkseffekter på skolene er vist i tabellene nedenfor.

Endring ansatte skole drift (ÅV)	Tiltak 1 Elsfjord 1-4	Tiltak 2 Elsfjord avikling	Tiltak 3 Granmoen avikling	Tiltak 4 Kulstad 1-4	Tiltak 5 Mosjøen reduksjon	Tiltak 6 Olderskog reduksjon	Tiltak 7 Awikle Mosjøen, utvide Olderskog og Kulstad	Tiltak 8 Awikle Mosjøen, utvide Kulstad	Tiltak 9 Awikle Mosjøen, utvide Olderskog	Nytt Gjøre Kulstad til 1-parallell	Nytt Awikle Kulstad skole
Lærere	-2,2	-3,9	-2,5	-1,2			-2,7	-2,7	-2,7		-2,7
Ledelse		-1,0	-1,5				-1,5	-1,5	-1,5		-1,5
Administrasjon		-2	-1,0				-1,0	-1,0	-1,0		-1,0
Assistenten											
SUM	-2,2	-5,1	-4,9	-1,2	-	-	-5,2	-5,2	-5,2	-	-5,2

Endret økonomi skole drift (1000 kr)	Tiltak 1 Elsfjord 1-4	Tiltak 2 Elsfjord avikling	Tiltak 3 Granmoen avikling	Tiltak 4 Kulstad 1-4	Tiltak 5 Mosjøen reduksjon	Tiltak 6 Olderskog reduksjon	Tiltak 7 Awikle Mosjøen, utvide Olderskog og Kulstad	Tiltak 8 Awikle Mosjøen, utvide Kulstad	Tiltak 9 Awikle Mosjøen, utvide Olderskog	Nytt Gjøre Kulstad til 1-parallell	Nytt Awikle Kulstad skole
Lærere	-1 642	-2 850	-1 804	-854			-1 993	-1 993	-1 993		-1 993
Ledelse		-982	-1 424				-1 297	-1 297	-1 297		-1 297
Administrasjon		-129	-645				-645	-645	-645		-645
Assistenten											
SUM	-1 642	-3 961	-3 873	-854	-	-	-3 935	-3 935	-3 935	-	-3 935

Oppsummering

De viktigste nøkkeltallene er oppsummert i tabellen nedenfor. Følgende tiltak er gjensidig utelukkende:

- Tiltak 1, 2 og 3
- Øvrige tiltak

Kostnadsendring (1000 kr)	Tiltak 1 Elsfjord 1-4	Tiltak 2 Elsfjord avikling	Tiltak 3 Granmoen avikling	Tiltak 4 Kulstad 1-4	Tiltak 5 Mosjøen reduksjon	Tiltak 6 Olderskog reduksjon	Tiltak 7 Awikle Mosjøen, utvide Olderskog og Kulstad	Tiltak 8 Awikle Mosjøen, utvide Kulstad	Tiltak 9 Awikle Mosjøen, utvide Olderskog	Nytt Gjøre Kulstad til 1-parallell	Nytt Awikle Kulstad skole
Investeringskostnad	-9 000	-30 000	12 000		-42 000		-60 773	-52 828	-67 450		100 000
Årskostnad (FDV)	-412	-780	-6 562	-1 500	-1 800	-2 244	-5 808	-5 628	-5 847	-1 000	-2 730
Bemanningsendring	-1 642	-3 961	-3 873	-854			-3 935	-3 935	-3 935		-3 935

Av tabellen fremkommer det at ingen av de tiltakene som lå til grunn for tilleggsoppdraget (tiltak 1, 4, 5 og 6, samt to nye tiltak på Kulstad skole) kan gi bedre lønnsomhet enn de anbefalte tiltakene 2 og 9, da kostnadsendringene gir lavere lønnsomhet for hver av de tre vurderte kostnadsområdene.

